

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

Montreālas Latviešu
Biedrības

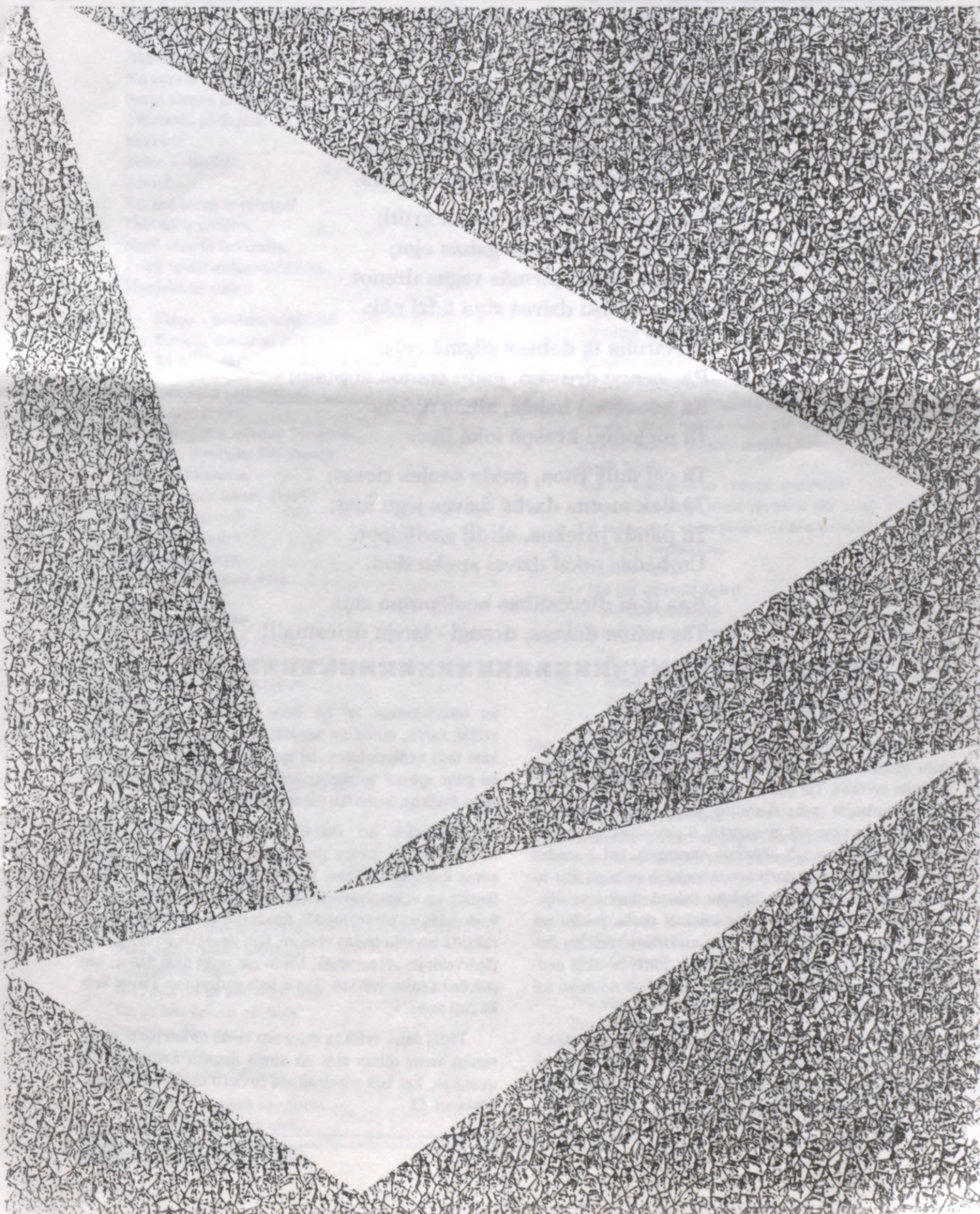
ZINOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1996. GADA JŪNIJS

MONTREALA, KVEBEKĀ

48. GADA GĀJUMS Nr. 6. (567.)

BALĀDE PAR NOMOCĪTO DVĒSELĒM

Vorkuta...
Pusnakts stunda.
Sniega mutuļi auļo pār tundru.
Ziemeļblāzma met spokainu gaismu.
Putenī dejo balti mirušo stāvi
Bez dieva apraktas katordznieku dvēseles.
Vieni vienīgi kauli:
Bez acīm,
Bez vārda.
Māte radija dzīvību,
Dzīvību atņēma vara.

Bang... noskan sargtorni.
Bang... atsaucas otrā.
Tā sargi pārbauda cits cita modribu.

Vorkutas zvani...
Sargtorņos pakārti sliežu gabali.
Buchenveldes Krievzemes variants.
Atgādinājums nepakļāvīgiem,
Ka vara ir modra.
Sargi torņos nesnauž
Un ieroči pielādēti.
Vorkuta...
Zeme nolādētā!
Zeme?
Vai tad zeme ir vainīga?
Vainīgs ir cilvēks,
Kuŗš visu to izdomāja.
Prātā apskrandis valdnieks.
Maniaks ar ūsām.

Bang... noskan sargtorni.
Bang... atsaucas otrā.
Tā sargi pārbauda cits cita modribu.

Divdesmitais gadsimts...
Grūti tam ticēt.
Buchenveldes krāsnis Vāczemē.
Vorkuta, Noriļska Krievzemē.
Tad nav brīnums,
Ka tik daudz kaulu dejo
Pusnakts stundā
Vorkutas tundrā
Savu nāves deju.
Savu atdzimšanas deju.
Par spīti varai
Un viņas kalpiem.
Šachtu ventilātori gaudo.
Tūkstošiem asins slāpušu vilku
Klabina sargtorņos zobus.
Apbruņoti ar naidu
Un lodēm.

Dvēseles jānoķer,
Visas līdz pēdējai.
Lai nepaliktu noziegumu pēdas.
Citādi nāksies
Reiz atbildēt.

Bang... noskan sargtorni.
Bang... atsaucas otrā.
Tā sargi pārbauda cits cita modribu.

Dvēseles sadevušās rokās.
Visu tautu bērnu dvēseles
Sadevušās rokās.
A-1, A-2 un tā līdz tūkstotim.
Un tā līdz krievu alfabeta
Pēdējam burtam.
Apsūdz varu,
Kuŗa atņēmusi dzīvību.

Bang... noskan sargtorni.
Bang... atsaucas otrā.

Tā sargi pārbauda cits cita modribu.

Modriba ir vajadzīga.
Vienmēr kāda roka
Izspraucas no zemes, no sniega
Un skrien pusnaktī pār tundru.
Sviež sargiem acis sniegu,
Lai dzīvie varētu aizbēgt.
Prom no šīs zemes nolādētās
Nevainīgu cilvēku asinīm aplsacītās.
Atpakaļ uz savām mājām.
Atpakaļ pie mātes krūts.

- Neraudi, māt,
Es esmu atgriezies.
Diemžēl, tikai kā ēna.
Dzīvība palika Krievzemē.
Miesa?
Miesas man tad vairs nebija.
Vieni vienīgi kauli.
Aproc mani,
Sava dēla dvēseli
Dzimtenes smiltainē.

Bang... noskan sargtorni.
Bang... atsaucas otrā.
Tā sargi pārbauda cits cita modribu.

Nāve.
Nāve jau nav briesmīga.
Briesmīgākais ir bads un apziņa,
Ka kaut kur kāds ēd
Azaidu gatavotu
Uz Vorkutas ogļu liesmas
Un pie viņa glāzes dzied:
- Staļins mūsu dzīves spožā slava.

Zeme ar debesīm jauca
Puteņu naktis sargu lodes ir ašas.
Dresēto suņu zobi aplam asi.
Daudzi tādās naktīs aiziet pie tēviem.
Bet šīs zemes varenie dzied.
Spēlē kārtis.
Naudu atvietojojot ar cilvēku dzīvībām.
It kā mirušo šajā zemē vēl būtu par maz.
Un tas notiek visas pasaules acu priekšā.
- Mēs jau nezinājām.
Nākotnē runās.
- Jūs jau dzīvojāt šķirti
No pārējās pasaules.
Un tas attaisnos visus.

Bang... noskan sargtorni.
Bang... atsaucas otrā.
Tā sargi pārbauda cits cita modribu.

Barakas, ierakušās sniegā,
Melniem dūmeņiem kvēpo.
Numurotie apģērbi,
Pakārti uz naglām,
Šūpojas guļošo telpā.
Starpeņu pirksti dzeloņdrātis tausta.
Nosalis apsardzes suns putenī gaudo.
Kādam būs jāmirst.
Nāve te jūtas kā savās mājās.
Katru dienu kādu aizved viņsaulē.
Mūžībā aizgājušie,
Laimes bērni,
Ko jūs stāstīsiet Dievam
Par viņa radīto Pasauli un Cilvēku,
Par viņu mīlestību
Un žēlsirdību,,
Kuŗi Zemes dzīvi
Pārvērtā Ellē?

Bang... noskan sargtorni.

Bang... atsaucās otrā.
Tā sargi pārbauda cits cita modrību.

Cilvēku mīlestība...
Pēdējais koka āmura blieziens
Pa mirušā galvu.
Vorkutas kapu zvans
Pirms gulšanās zemes klēpi.
Lūgšana dievam,
Kad vairs nebija cerību dzīvot.
Augšamcelšanās...
Velnišķīgi smieklī
Pusnakts stunda
Vorkutas tundrā.
Kad zeme un debess
Nokrāsota sarkana
Pastardienai.
Mirušo dvēseles tiesās
Dievus un cilvēkus.

No Baltijas jūras līdz Berlīnei
Krievu zaldātu izvarotas sievietes.
Liķu kaudzes cietumu pagalmos.
Čekas cilvēku šautuvēs.
Pie lēģerņu vārtiem
Par bēgšanu
Pie stabiem piesieto
Cietumnieku ledus statujas.
Dievs Tēvs debesis.
Bez tavas ziņas
Mats nenokrīt no cilvēka galvas.

Bang... noskan sargtornī.
Bang... atsaucās otrā.
Tā sargi pārbauda cits cita modrību.

Mūžībā aizgājušie,
Nesaskaitāmie.
Visa tundra piekaisīta jūsu kauliem.
Krievzeme varenā,
Kur palikusi tava sirdsapziņa
Tavs godaprāts un taisnīgums?
Tu esi nokrāsojusi sniegu
Nevainīgu cilvēku asinīm,
Kuņas diez' vai gadu simtepi
Spēs nomazgāt.

Mirušo dvēseles dejo.
Dzīvie nolād savu piedzimšanu.
Savu māti par dzemdēšanu.
Māti?
Vai tad māte ir vainīga?
Vainīga ir viena vienīga māte.
Tā, kuņa dzemdēja dēlu un palaida pasaulē
Bez sirdsapziņas.
Lai pārējās mātes raudātu
Pie savu nomocīto bērnu
Liķiem.

Bang... noskan sargtornī.
Bang... atsaucas otrā.
Tā sargi pārbauda cits cita modrību.

Pusnakts stunda.
Sargtorņos mainās sargi.
Filčos autās kājas
Klusi brien pa sniegu.
Tīņa soļi,
Tīņa daba.
Acis pēta žogu.
Ieroču stobri snaikstas.
- Kāda velnišķīga nakts.
Putenī dejo balti stāvi.
Šachtu ventilātori gaudo.
Kāvu zobeni šaudās.

Tā jau var sajukt prātā.
Acis pēta žogu.
- Vai tad tiešām neviens nebēgs?
Sarkana nakts
Un sarkanam jābūt sniegam.
Citādi nebūs dvēselē miers.
Nosprakšķ šāviens.
Uz brīdi putenis pierimst.
Redzamas zvaigznes
Un milzīgs kāvu krusts.
Apsardzes suns,
Sajutis svaigu asins smaku, gaudo,
Sarga lūpas svētlaimē čukst:
Nāve...
Lai slavēts Staļins
Krievzemes dvēsele un sirdsapziņa.

Bang... noskan sargtornī.
Bang... atsaucas otrā.
Tā sargi pārbauda cits cita modrību.

Mūza māja.
Atkal vienu kapu
Izkals Vorkutas sasalušajā zemē.
Zaļganpelēka grants.
Rūsgans māls.
Sīks pundurbērziņš.
Un viss.
Te līdz pastardienai
Neskarta gulēs miesa.
Bet dvēsele dejos.
Dvēseli nevar nokaut.
Kā dzīvo cilvēku.
Dvēseles mūžīgi dejos
Baltām sniegpārslām līdzīgas
Ziemeļu vējos
Ziemeļu salā
Un kāvi virs kapiem
iedegs milzīgas sarkanas sveces.
Neļaujot aizmirst tos,
Kas še atdusas mūžīgi.

Bang... noskan sargtornī.
Bang... atsaucas otrā.
Tā sargi pārbauda cits cita modrību.

Krievzeme...
Varenā krievu tauta.
Desmitiem miljonu
Noslepkavoto ir uz tavas sirdsapziņas,
Un tik pat daudz tu pārvērti
Garīgos kropļos.
Pasaule reiz šausmās nodrebēs,
Uzzinot tavus asins darbus.

Vorkuta, Noriļska, Mordavija,
Kolima, Taišeta, Džezkaganda,
Karagandas lēģerņu karstā elle,
Kingizlaga slaktiņš,
Kad tu vienā dienā
Pataisīji aukstus
Piecus tūkstošus poliotieslodzītos.
Pietiks...
Asins upe jau pietiekoši plata.
Asaru strauts pietiekoši dziļš,
Lai tos pārbristu
Tavas kirzas zābakos
Ieautās kājas
Sausas.
Kad vadzis pilns,
Tas lūzt.
Nāk atmaksas stunda,
Pārkāpts dieva bauslis:
Tev nebūs nokaut!

Bang... noskan sargtorni.
Bang... atsaucas otrā.
Tā sargi pārbauda cits cita modribu.

Vorkuta...
Pusnakts stunda.
Sniega mutuļi auļo pār tundru.
Ziemeļblāzma krāso sniegu asinssārtu.
Rej konvoja suņi.
Skan sargu lāsti.
Dzīvie pēc darba
Nāk mājā no šachtām.
Numurs uz labās rokas.
Numurs uz kreisās kājas.
Numurs uz muguras.
Numurs uz cepures apmales.
Nāk lēni,
Kā jau tas
Nāvei nolemtiem pienākas.
Divdesmitais gadsimts.
Grūti tam ticēt.
Paiet garām sargmājai
Un ieklist dzeloņžogotā telpā.
Un atkal sniegs,
Un atkal mirušo dvēseles
Auļo pār tundru.
Milzīgs pulks.
Karceros nomocītu.
Sētmalēs nošautu,
Lēģeros nomērdētu
Cilvēku dvēseles.
Un tā nakti pēc nakts.
Gadu gadā.
Bez miera,
Bez atelpas,
Bez krusta zīmes.

Noņemiet cepures, kad būsit Vorkutas tundrā.
Dzīvie, jūs staigāsiet pa cilvēku kauliem.

Vorkutā, Jač-Agas rečlagā,
1951./52. gada ziemā.

I.-D.-738.

/ Jānis Zile /

* Jānis Zile dzimis 1928. gadā, Valmieras apriņķa Kocēnu pagasta "Jēkuliņos", senā zemnieku ģimenē.

* Tēvs brīvības cīņu dalībnieks. Māte rakstnieka Lesiņa māsa.

* Apcietināts 1949. gada 14. maijā par "mēģinājumu" gāzt pastāvošo iekārtu.

* Ziemeļvidzemes pretestības kustības jaunatnes literārās organizācijas biedrs.

* 1950. gada, t. s., "īpaša apspriede" Zili aizmuguriski, pamatojoties uz KFSR KK 58-1a 1. daļa un 58-11 pantu pamata soda ar brīvības atņemšanu uz 10 gadiem un mūža aizliegumu strādāt darbu, kurš saistīts ar literatūru. Soda izcieš stingra režīma īpaša uzdevumu speclagā.

* Soda izcieš Vorkutas stingrā režīma, speciāla uzdevuma rečlagā. Strādā akmeņogļu ieguves šachtās.

* Atbrīvots 1956. gadā, parakstoties, ka nemēģinās atsākt literāro darbību.

* Beidzis Rīgas politehniskā institūta Ķīmijas fakultāti.

* Strādā ZA Organiskās sintēzes institūta Ekseperimentālajā rūpniecībā pie jaunu pretvēža preparātu izstrādes un ieviešanas ražošanā.

* 1974. gadā kopā ar grupu institūta zinātniekiem tiek izvirzīts Republikas prēmijai. Politisku motivāciju dēļ J. Zile šo prēmiju nepiešķir, kaut arī pārējiem tā tiek piešķirta un uz Ziles vārda PSRS Valsts izgudrojumu komisija jau bija izsniegusi autorapliecību.

* Jēkuliņu mājas Ziles ģimenei atsavina jau 1944. gadā, un Rīgas kinostudija tās nodedzina. □

G. Valdmanis

Lidija Venta - Dobrovojska

UGUNS VĀRDI

"Nu pietiek!

Ir diezgan Svētums zaimots
un bezdievības ērai glaimots:
ar lodi un ar dūri valdīt!
un Dzīves Patiesību skaldīt!

Tā atskanēja Uguns Vārdi, kas izvārgušām dvēs'lēm gārdi

Un izkūpēja rūgti dūmi, un asi, drūmi ērkšķu krūmi,
un visa skaļā uzpūtība, un lielība, un jaunprātība,
un bezdievīga nevarība - grimst bespēcīgā nebūtībā - - -

Tiem līdzī nogrimst solījumi:

"Būs visiem izpriecas un maize!"
tai vietā - gara postījumi
un dzīves rēgs ir: bads un raizes - - -

Tie tikoja kaut mūsu garu
ar rupja necilvēka varu -
bet - bezspēcībā zobens sligst
tiem, kas mūsu garu nokaut tvīkst. - - -

Aust spoža, jauna ēra: -
ko gars ar Svētu Prieku tvēra!
Gars nedzīvo no maizes vien -
gars savos spārnos Gaismu sien!

Šī Gaisma Pasaulē jau staro -
tā Labestības Garu baro. -
ar sirdsprātu un iecietību
ar līdzjūtīgu Mīlestību.

Šī Gaisma degs! Šī Gaisma plīvos - - -
ši Spožā Jaunā Ēra dzīvos!

Tā dzīvos! Visās sirdīs augs!
Būs laimīgs, kas to vārdā sauks!
Būs laimīgs!...

VIĻA PLŪDONA PASAULĒ

Ieskats Plūdona filozofiskos uzskatos, to nozīme 3. atmodā.

Latvisko zināšanu semināra lekciju ciklā, 3. martā, viesis no Latvijas - Reinis Ādmidiņš ievada klausītājus Viļa Plūdona dabas skaistuma un tēvzemes mīlestības apgarotajā pasaulē. No šīs pasaules mūs šodien šķir laika un telpas atstarpe, tomēr latvieša dvēselei tā bezgala tuva un mīļa. Varbūt taisni apstākļi, ka šobrīd Latvijā valdošā paaudze tik maz vai nemaz šo pasauli nav pazinusi, meklējama neatbildīgā pieeja Latvijas nākotnei. Reīņa Ādmidiņa vārdiem runājam:

Plūdona pasaules uzskats kā vienota sistēma, kā patstāvīgs veselums ir vēl nepētīta joma. Literatūras vēsturnieki un dzejas teorētiķi aplūkojuši viņa daiļrades stila un žanra problēmas; padomju laika konjunktūristi sagrozītā veidā aplūkojuši viņa dzīves gaitu atsevišķus posmus, bet dzejnieka filozofisko uzskatu kopums vēl tikai gaida ieinteresētu pētnieku. Šoreiz tikai viena stīga, kas Plūdona uzskatos ir pati būtiskākā: tēvu zemes mīlestība. Negribētos šo jēdzienu apvārtīt tukšvārdīgos terminos, kas nereti zaudē savu pirmatnējo jēgu, tāpēc vispirms atgādināšu kādu rindu no Plūdona vēstules literatūras kritiķim Zeifertam, kam dzejnieks uzticēja "Pirmo akordu" manuskriptu. Divdesmitgadīgais jauneklis rakstīja: "Mans dzīves mērķis ir: nodibināt latvju tautas stāvokli citu tautu starpā tik stingri un cieti, kā kādu granīta klinti, kas stāv jūrā un nekustās, kaut vai visi jūras dziļumi riņķi griestos, ierādīt viņai jaunu ceļu."

Vai pēc vairāk kā 100 gadiem šie vārdi zaudējuši savu nozīmi un nepieciešamību? Nē! Jauneklīgā Plūdona drosmīgi izvirzītais dzīves mērķis joprojām ir nākotne, kurai preti jātiecas ikvienam no mums.

Plūdona pasaules uzskatos, ko viņš pats apzināti veidoja, patriotisms reizē ir gan mērķis, gan līdzeklis. Mērķa un līdzekļa vienība veido veseluma sistēmu, kurā ieraugami vairāki slāņi. Visplašākais slānis cilvēkā tiek veidots ģimenē, tēva sētā. To var salīdzināt ar tīruma augsnes sagatavošanu lielajam sējas dar-

bam. Lauku bērns tēva mājā gūst priekšstatu par savu novadu un ļaudīm. Īpatnības te ir tik dabiskas kā gaiss, ko elpojam. Viss notiek dabiski, nepiespiesti. Plūdona dzeja ved lasītāju no tēva sētas Zemgalē plašākā domu un izjūtu pasaulē. Ja cilvēks nav savas tēvu sētas, sava novada patriots (ai, kā daudzi šķendējas par šādu šauru lokālpatriotismu!), tad viņš nav un nevar būt savas valsts aizstāvis. Kaņavīrs taču necinās par kādu abstrakciju vai prāta konstrukciju, bet par to, ko viņš pazīst un mil kopš bērnības.

Plūdons uzauga harmoniskā vidē, kur bija vecmāmiņa, māte un brāļi. Viņi visu mūžu dzīvojuši saskarē un sirsnīgā mīlestībā. Tas topošam dzejniekam deva gaišuma izjūtu, pavasara atmoda bija viņa personības būtība, saule, plauksmes un augšanas prieks. Daba neskaitāmās nokrāsās viņam to apliecināja.

Apzinādamies vides nozīmi patriota audzināšanā, Plūdons lielu vērību veltīja bērniem. Gan paša bērnības iespaidi, gan audzinot dēlus un meitas, gan skolas bērnus mācot, viņš guva neskaitāmas ierosmes bērnu dzejai.

Visplašāko slāni Plūdona filozofijas uzskatos veido patriotisms, ko cilvēks gūst ģimenē un pagātnes apzināšanā. Tam viņš gatavs ziedot savu darbu, dzīvi un, ja vajadzīgs, arī dzīvību.

Tā Plūdona vārdi Zeifertam rakstīti laikā, kad daudzu prātos simpātijas gūst Jaunā strāva. No rokas rokā tiek doti Veidenbauma dumpīgie dzejoļi. Jaunstrāvnīku vidū ir Rainis, Aspāzija, daļa studentu, arī pilsētu strādnieki kļūst dedzīgi jaunstrāvnīku piekritēji. Bet Plūdons tiem nepiebedrojas. Kāpēc? Kuldīgas seminārs, kur viņš strādāja, bija stipri izolēts. Semināristi bija, galvenokārt, zemnieku dēli, bet līdz zemnieku apziņai jaunstrāvnīku idejas nenokļuva. Plūdons palika imūns pret marksisma idejām. Īpaši nepieņemama viņam bija šķīņu cīņas teorija. Liekas, paradoksāli. Plūdons, kas tik skaudri sarakstījis "Divi pasaules" un kas tik atklāti nostājies apspiesto un trūcīgo pusē, nepieņem teoriju, kas sola nodibināt "taisnību", tas ir, atņemt bagātajam un atdot nabagam. Plūdons jau agrā jaunībā saprata, ka mantas atņemšana un pārdalīšana ir absurda, jo sacēlušies vergi ātri piesavinās gāzto kungu netikumus un kļūst par varmākām, kam sveši tikumi, darbs, mīlestība, līdzjūtība, palīdzība.

Plūdona piezīmēs lasām, ka viņš cenšās izveidot savu pasaules uzskatu darbībai, centieniem, pat uzvedības veidam, kam devis nosaukumu - plūdonisms. Plūdonismā galvenais ir sarežģēt dzīves pretrunas, aizstāvēt pazemoto un apvainoto, tieksme pēc gara gaismas, lai cilvēks pilnveidotos.

Savu nostāju Plūdons nemainīja arī 1905. gadā. Viņš piedalās skolotāju kongresā, jo redz iespēju Latvijā izveidot latvisku skolu. Plūdons ir to drosmīnīku vidū, kas skolotāju prasības iesniedz gubernatoram, un tiek "iezmēts par buntavnieku". Kad nāca "melnā sotņa" (savdabīga čekas priekštece), Plūdons nebēga uz ārzemēm, kā to darija Rainis, Akurāters, Skalbe un daudzi citi. Kāpēc? Un atkal atbilde ir patriota cienīga: viņš palika pie tautas, gāja kopā ar to Golgātas ceļu. Šādā skatījumā redzam Plūdona tēvu zemes mīlestības spēku.

Plūdons savu stāju nemaina 1917.- 1919. g. un to skaidri pasaka dzejoļi "Mēs gribam būt kungi mūsu dzimtajā zemē..." Rainis, kā zinām, tajā laikā rakstīja "brīvu Latviju, brīvā Krievijā". Plūdons iesaistās izglītības iestāžu darbā veidojot latvisku skolu. Viņš izstrādā mācību programmas, uzsāk jaunu mācību grāmatu veidošanu. Šo darbu viņš pabeidz Latvijas brīvvalsts laikā, sarakstīdams latviešu literatūras vēsturi vidusskolām un izveidodams chrestomātijas.

Vēl jāpiemin 1934. g. 15. maijs. Kāpēc Plūdons kļuva par šī notikuma atbalstītāju? Viņš redzēja, cik Latvijas iekšpolitika ir neefektīva nacionālo mērķu sasniegšanā; satīriskos dzejoļos viņš izsmēja partiju savstarpējos ķiviņus, mantrausību, birokrātiju, korupciju. Arī šodienas politiķiem Plūdons cauri laikiem sarkastiski vaicā:

Latvija, Latvija, kur tu nu esi,
Kādu reiz tevi sirds dziļumos nesu?
Tauta zem nodokļu nastas elš smagi,
Priekšgalā tikušie rauj, ko nes nagi.
Ieraut un dzīvot - mērķi tiem vienīgi.
Kungi!, vai valsts savas esam mēs cienīgi?

Trīsdesmito gadu otrajā pusē Plūdons rada daudz spožu dzejas darbu, kas apliecinā viņa konsekvento tēvu zemes mīlestību. Šī patriotiskā dzeja pieder mūsu literatūras klasikai. Vai

Plūdona filozofiskie uzskati un patriotisms kā šo uzskatu kodols ir vajadzīgs mūsdienās? Plūdons māca mīlēt Latviju. Labi, mīlēsīm, bet - kādu Latviju? Vai to, kas bija pirms kara, vai arī to, kas radās pēc 3. atmodas un kuņģa tautas lielākā daļa dzīvo nabadzībā? Vai tiešām šo izlaupīto un izpostīto Latviju mums jāmīl?

Šādu un līdzīgu jautājumu guzma gāžas mums pāri ik dienas. Un Plūdons nesatricināmā pārliecībā apliecinā: mūžam daiļa ir Latvijas daba, dodiet lielāku ticību un paļāvību atdzimtošajai zemniecībai un gādājiet, lai bērni augtu par latviešiem, kas zin savu pagātņi un lepojas ar to; paļaujieties uz saviem spēkiem un neatstājiet Latviju nelaimē... Tāpēc Plūdons ir jālasa, tāpēc jāveicina, lai rastos jauni viņa daiļrades un uzskatu pētnieki, tāpēc jārūpējas, lai Plūdona dzeja kļūtu pazīstama citās valodās.

Plūdons nekad nav bijis un nav arī tīkojis būt par valstsvīru, politiķi, deputātu, departamenta direktoru vai ministru. Bet visu savu mūžu viņš bija valstiski domājošs. Plūdona valstiskā domāšana ir tas, kas šodien pietrūkst inteliģencei, politiķiem. Avantūristi tiecas pēc varas, lai iedzīvotos mantā. Plūdonam pietika ar to, ka viņš ir dzejnieks, kuņģa tauta mīl un lasa.

*

Reinis Ādmidiņš šodien Latvijā ir ievērojamākais Viļa Plūdona pētnieks. Sauli viņš ieraudzījis tālajā Irkutskas apgabalā, kur 1932. gadā tika izsūtīts viņa tēvs, lai 10 gadus vadītu smagā katordznieka darbā ogļu raktuvēs. Vēlāk viņam piebedrojas arī māte, izsūtīta no Dienvidurālu latviešu kolonijas, kas tur veidojās pagājušā gadu simteņa beigās. Šajā kolonijā dzīvoja ap 10 tūkstoši latviešu. Tur bija latviešu skolas, baznīcas, laikraksti. Trīsdesmitajos gados Staļina dzirnas samala visus šos pasākumus un vairumu cilvēku. Arī izsūtījumā vecāki centušies zēnu paturēt latviskā vidē. Desmit gadu vecumā rodas iespēja atgriezties dzimtenē ar dzīves vietu Bauskā. Tur zēnam, apmeklējot ģimnaziju, gadās divi skolotāji - Ziedonis Purvs un Eduards Smiškals, kas, neskatoties uz nospiedošo mācību programmu kontroli, spēj iedvesmot un ievest jauniesus latviešu literatūras pasaulē. Tā Reinis Ādmidiņš pēc vidusskolas beigšanas izvēlas studijas Latvijas Universitātes Vēstures un filoloģijas fakultātē. Kopš 1968. gada strādā Latvijas radiofonā. Sākot ar 1986. gadu ir literatūras un mākslas raidījumu galvenais redaktors. Šie raidījumi Latvijā ļoti iecienīti, jo tajos izpaužas mīlestība uz savu zemi, savu tautu. Tie dod klausītājiem garīgo spēku un stiprina ticībā nacionālajām vērtībām. Šie raidījumi ir viens no retajiem izpaušmes veidiem, kur Latvijā dzirdams arī svešumā rakstītais vārds.

Reiņa Ādmidiņa spalvai pieder daudz publikāciju un aņeņņu par literatūru. Viņš sarakstījis vairākus scenārijus televīzijas dokumentālfilmām. Viņa humoristiskie īsstāsti drāmatizēti un spēlēti Rīgā un citur.

1994. gadā, apgādā Sol Vita, iznākusi monogrāfija par Viļa Plūdona dzīvi "Lejenieku zāle. Lejenieku sniegs." □

Inta Purva

XXXXXXXXXXXX

Metimne

TRIOLETI

JASMĪNI

Pār zemi lēnām krēsla klājas
Un liegi smaržo jasmīni -
Man blakām senās dienas stājas.
Pār zemi lēnām krēsla klājas -
Vai atceries vēl dzimtās mājas
Un spožo Jāņu uguni?
Pār zemi lēnām krēsla klājas
Un liegi smaržo jasmīni.

MEŽROZĪTE

Pie meža pļaviņas saulītē
Man bērna dienu sapnis zied -
Tas paslēpies meža rozītē.
Pie meža pļaviņas saulītē
Birst rozes lapiņas zālītē
Un ziedu pilnā pļava dzied.
Pie meža pļaviņas saulītē
Man bērna dienu sapnis zied...

MARTĀ

Ar dziļu sāpi
 Vizbuļziedi plaukst
 Un baltie sniegpulksteņi
 Skumjās noliec zvanus.
 Ir atkal vējš
 Tik neiecietīgs, auksts,
 Pat saules vaigā
 Apmulsums ir manāms.
 Viss it kā pareizi:
 Ir pavasara laiks,
 Dej ciruļputeņi
 Un palu strauti steidzas.
 Pār mežu galiem
 Viņo zaļums sveigs
 Un ziemas pasaka
 Ar lietus lāsēm beidzas.

Bet cauri sirdij
 Ešaloni skrien
 Un nerimst asinīs
 Vēl sliežu saltā duna...
 Nekas nav aizmirsts vēl
 Un kā arvien, arvien
 Par baigo Krusta ceļu
 Pati daba runā.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Mārtiņš Štaubers

ZILIE ZIEDI

Pie mūsu abu stādītās bērzu trijotnes
 Zied agrīni pavasara ziedi -
 Tik zili, kā Tavas acis
 Un Manitobas debesu jums,
 Un Latgales ezeru ūdeņi tāli.
 Tik zili, ka iesilda sirdi,
 Ko garās ziemas salā
 Un vējā
 Piemeklējusi vientulības vēsma.
 Šajos ziedos es jūtu
 Tavu tuvumu un
 Saku paldies!

ŪDENI, LŪDZU!

Cik ūdens gan slimniekam dārgs -
 Vēl vairāk kā veselam, možam.
 Atsaucos lūgumam Tavam
 Un jūtu mierinājuma dvašu.
 Ūdens Tev dod islaicīgu spēku
 Un Tu man vēli labudienu.
 Pēkšņi man slāpst -
 Slāpst dažādi:
 Vajaga ūdens un gara veldzes.
 Un es eju -
 Viens pats bez Tevis.
 Dzesējis slāpes,
 Drošāks kļūstu.
 Neliedziet ūdeni man,
 Ja kādreiz to lūdzu!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Vita Ziverts

LĪGO PRIEKŠ

Kam sirdi prieks par Jāņu dienas ligo,
 Tas dzīvei teic - šo skaisti bezgalīgo!
 Liek līdzī dabas plauksmei dziesmas stīgot,
 Un zāļu smaržās - jāņugunis zvīgot!

1995. gada Jāņos.

NO KATAKOMBĀM UN VAJĀŠANĀM LĪDZ
 IESVĒTĪBĀM, DIVI BĪSKAPI SAŅEM SVĒTĪBU NO
 PĒTERA PĒCNĀCĒJA

(Virsraksts itāļu valodā Romas avīzē L'Osservatore Romano)

1996. gada 6. janvārī pāvests Jānis Pāvils II, izrādot īpašu ievēribu un uzsverot kā vēsturisku notikumu, konsekrēja 2 latviešu bīskapus Romas katoļu baznīcai Latvijā - Mons. Dr. Ārvaldi Andreju Brūmani, Vatikāna radio vadītāju, Liepājas diecēzei un Mons. Antonu Justu, Rīgas garīgā semināra rektoru, Jelgavas diecēzei. Šie 2 jaunie bīskapi, Romas katoļu baznīcas prinči, bija 14 bīskapu vidū, kas nodeva zvērstu Kristus Baznīcai, dāvājot uzticību pāvestam un viņa pēcnācējiem.

Katru gadu 6. janvārī, Kunga Parādīšanās svētkos, pāvests Jānis Pāvils II konsekkrē jeb iesvēta jaunus bīskapus. Tas ir ļoti nozīmīgi, ka pāvests iesvēta bīskapus dienā, kad Baznīca svin Kristus - pasaules gaismas - parādīšanās notikuma atceri. Šogad viņš konsekkrēja bīskapus no 11 pasaules valstīm: 10 no Eiropas (Ukrainas, Spānijas Šveices, bijušās Dienvidslāvijas republikas Maķedonijas, Polijas, Itālijas un Latvijas), 3 no Latīņamerikas (Brazīlijas, Venecuēlas un Peru) un 1 no Āfrikas (Nigērijas). 12 jaunie bīskapi būs savu diecēžu virsgani, bet monsinjori Klaudio Maria Celli (itālis) un Staņislavs Rīlko (polis) strādās Vatikānā.

Lai piedalītos konsekkrācijas svinībās un sveiktu jaunus latviešu bīskapus, tālo ceļu uz Romu bija mērojuši kopā 170 svētceļnieki no ASV, Latvijas, Francijas, Vācijas, Beļģijas, Kanadas un Īrijas. Grūtāko ceļu bija mērojuši 45 svētceļnieki no Latvijas, kas ar autobusu bija pavadījuši 3 dienas ceļā, pārbraucot Polijas un Vācijas aizsnigušās kalnu grēdas. Mazākas neērtības cieta daži ASV latvieši, kuņģus Amerikas austrumu krasta lidostās pārsteidza negaidīta sniega vētra.

No Latvijas bija ieradušies Rīgas metropolīts archibīskaps Jānis Pujats, vairāki priesteri, garīgā semināra audzēkņi, Katehētikas institūta vadība, prese un dokumentāciju filmu pārstāvji. Svinībās piedalījās Latvijas Republikas ārlietu ministrs Valdis Birkavs ar kundzi Ainu, vēstniece Vatikānā Aija Odiņa, vēstniecības lietvede Silvija Limane un Ludmila Buligina.

Oficiālās svinības notika šādi: I - 6. janvārī, Konsekkrācija Sv. Pēterā bazilikā, pāvesta Jāņa Pāvila vadībā; II - 7. janvārī, Jauno bīskapu vadītais dievkalpojums, kurā koncelebrēja Rīgas archibīskaps metropolīts Jānis Pujats un vairāki latviešu priesteri, Domus Mariae baznīcā. Pēc dievkalpojuma kopējais mielasts. III - 8. janvārī Audience pie pāvesta Jāņa Pāvila II.

I Konsekkrācija Sv. Pēterā bazilikā.

Sv. Pēterā bazilikā īpašas vietas bija rezervētas viesiem un tuviniekiem. Pārējo telpu aizpildīja vairāki tūkstoši citi dievlūdzēji. Vairāk kā 100 bīskapu un kardinālu piedalījās konsekkrācijas ceremonijā, kopā ar pāvestu nododot personīgi svētību jaunajiem bīskapiem. Sv. Mīse un konsekkrācija notika latīņu valodā, tomēr pāvesta sprediķis bija itāļu valodā. Svinīgās Sv. Mises norisi latviešu valodā komentēja Pontifikālās Gregora universitātes students priesteris Andris Priede.

Pāvests atklāja sprediķi ar vārdiem: "Dievs vēlējas atklāt sevi un savu patiesību cilvēkam, patiesība, kas ir noslēpums, apliecina, ka cilvēks ir miļš Dieva radījums, radīts Viņa līdzībā, un ir vienīgais redzamā pasaulē, ar kuņģu Dievs spēj sarunāties un kam Viņš var uzticēties savu patiesību un savu esamību, patiesību par Viņa Dievišķo noslēpumu."

Sprediķi pāvests skaidroja Epifānijas jeb Kunga Parādīšanās nozīmi. Tāpat kā pirms divtūkstoš gadiem, brinūmainas zvaigznes vadīti, uz Betlēmi devās 3 Austrumu gudrie, šodien, ejot pa ticības ceļu, Romā ir ieradušies dažādu tautību bīskapi, lai uzsāktu jaunu priesteriskās kalpošanas misiju. Trīs Austrumu gudrie atklāja cilvēces ticības svētceļojumu, kas cauri gadsimtiem, tuvina atsevišķus cilvēkus, tautas un nācijas Kristum - pasaules gaismai. Gaisma, kas kādreiz atmirdzēja pār Jeruzālemi, nekad vairs neapdzīs. Tauta, kas staigāja tumsībā, ieraudzīja lielu gaismu. Šodien tā apgaismo visas cilvēces ceļu pie Kristus.

Tālāk pāvests uzrunāja latviešu bīskapus: "Baznīca konsekkrē Jūs izraudzītais bīskaps Ārvaldi Brūmani un Jūs izraudzītais bīskaps Anton Justs ar Romas bīskapa rokām virsgana kalpībai Liepājas un Jelgavas diecēzēm Latvijā: notikums, kuņģ varētu saukties vēsturisks.

Pirms konsekrācijas pāvests intonēja himnu "Veni, creator Spiritus". Svētās Mises noslēgumā viņš kopā ar jauniešiem biskapiem deva savu apustulisko svētību. Noslēguma dziesma, Canto Finale, atsevišķie pantiņi tika dziedāti itāļu, franču, spāņu, angļu un poļu valodā.

Plkst. 12, kā parasti, no savas darba istabas loga pāvests skaitīja lūgšanu "Kunga Engelis". Uzrunājot Sv. Pēteru laukumā sapulcējušos konsekrācijas svinību dalībniekus, svētceļniekus un Romas ticīgos, pāvests atgādināja, ka II Vatikāna koncila dekrēts *Ad gentes* skaidro Baznīcas misionāro sūtību. Baznīcas uzdevums sludināt visām tautām pestīšanas labo vēsti, kas ir Kristus Evaņģēlija būtība: Dievs mīl cilvēku! Dievs tapa cilvēks. Pieņemot Kristu kā Pestītāju, cilvēks kļūst par Dieva bērnu un mūžīgās dzīves mantinieku.

Svētceļnieki, kas jau bija pulcējušies Sv. Pēteru bazilikā plkst. 08:00, noklausījušies pāvestu, izklīda uz pusdienām un Romas pilsētas apskati.

II Jauno biskapu vadītais dievkalpojums.

Sv. Misu celebrēja jaunie biskapi Brūmanis un Justs kopā ar Rīgas metropolītu Pujatu, 14 latviešu un 1 amerikāņu priesteri. Kā goda viesi piedalījās Latvijas valsts delegācija ārlietu ministra V. Birkava vadībā. Dievkalpojums notika latīņu valodā. To ar dziesmām kuplīnāja latviešu svētceļnieki un Francijā studējošie diakoni. Latvijas vijoles stīgas atskanēja pa dievgalda laiku. Aizlūgumi bija angļu un latviešu valodās. Bijušais Latvijas goda konsuls Aivars Jerumanis nolasiya aizlūgumu "par latviešu tautu Latvijā un ārzemēs, lai tā nezaudētu vienotību un cerību uz gaišāku rītdienu (...) par Latvijas valdību un 6. Saeimu, lai šajos pārkārtošanās gados tā radītu taisnīgus likumus un dotu atsaucību un atbalstu žēlastības darbiem."

Sv. Mises laikā klātesošos uzrunāja abi jaunie biskapi. Mons. Brūmanis teica: "Par ko visvairāk varam priecāties, tā ir paša Kristus gribētā saskaņa un vienība mūsu tēvzemē, kas dod iespēju mūsu nācijai atplaukt un nostiprināt savu identitāti pēc daudziem smagiem nebrīves gadiem. Tagad atkal Vatikānu un Romu var apmeklēt neatkarīgās Latvijas pārstāvji. Par to visi varam priecāties.

Lūgšim Dievu par Latviju, lai mūsu tēvzemē plaukst ista garīgā un laicīgā labklājība - cilvēciskās personas respekts, kopējā labuma ievērošana, rosme un solidaritāte.

Šodien - turpināja biskaps Brūmanis - visa Baznīca atceras Jēzus kristīšanu Jordānas upē, atzīmē arī ikviena no mums kristīšanu, ar ko kļūvām isti Dieva bērni Jēzū Kristū. Visas Eiropas tautām pieņemot kristību, ir veidojusies kristīgā civilizācija, kas cilvēci pacēlusi augstumos. Arī šodien mēs tiecamies gūt aizvien lielāku attīstību, tāpēc cenšamies nostiprināt un vairot evaņģēlizācijas darbu. Runājam pat par jaunu evaņģēlizāciju, kas šodien tik vajadzīga mūsu zemē. Paldies pāvestam, ka tagad katram Latvijas apgabalam ir savs virsgans un evaņģēlizācijas rosinātājs. Evaņģēlizācijas darbs neaprobežojas ar kulta jomu. Kristus vēlas pilnīgu attīstību, kas sevī aptver kā garīgo, tā laicīgo labklājību. Kristus apstaigāja savu tēviju, labu darīdams. Viņš piedalījās dievkalpojumos svētnīcās, bet daudz vairāk Evaņģēlijs runā par Viņa labdarības darbiem - cilvēku atbrīvošanu no garīgām un laicīgām nelaimēm. Jēzus to darīja, mīlot cilvēkus un upurējot sevi par tautu, par visu pasauli.

Lai šis lielais notikums - vēlēja Brūmanis - kuŗa liecinieki esam, mums ir kā ceļa zīme nākotnei. Kopā ar Kristu kalposim Latvijai un mūsu tautai, vienībā, ar atbildības sajūtu, ar godīgumu un mīlestību. Iesim roku rokā, draudzīgā palāvībā uz Dievu, kas piedod un visus bagātīgi apdāvina. Augsim Latvijai vienprātībā, saderībā un vienībā! Tad arī Latvija paliks vienmēr stipra, nesatricināma kā klīns. Lai mūsu mērķi ir aizvien augsti un cēli un lai netrūkst spēka to sasniegšanai."

Sekoja biskapa Antona Justa uzruna angļu valodā.

Pēc Sv. Mises tās dalībnieki baudīja pusdienas, kuŗu laikā runas teica Latvijas ārlietu ministrs V. Birkavs, uzsvēpot, ka "sāpīgākais jautājums ir tautas labklājība" un ka "ekumēniskais gars dos cerības pamatus" tautai. Pr. Jānis Butkāns atgādināja klātesošiem, ka "Latvijā ir garīgi slima tauta", kas ieildzināšot evaņģēlizācijas darbu, un jo vairāk tāpēc, ka valdība demokrātijas vārdā esot pieļāvusi tik daudz sektantu vairošanos. Aivars Jerumanis aicināja "mudināt Baltijas tautas par brīvības pienākumiem: lai cilvēks, kas šīs brīvības mantojis, apzinātos un dzīvotu atklātības un patiesības garā".

Biskaps Brūmanis savā uzrunā atgādināja brīvās Latvijas prezidenta Kārļa Ulmaņa pirms kādiem 60 gadiem teiktos vārdus: "Mums nāksies pārveidoties pašiem sevi iekšēji. Ne tikai ārēji jātop latviskiem, mums jānokrata viss svešais, kas mums pa daudziem gadiem pielīpis". Biskaps norādīja, ka šie vārdi ir aktuāli arī šodien. Drošību Latvijai dod pašu tautiešu atbildības sajūta, godīgums, darbs, bet tai pašā laikā ticība un palāvība Dievam. Lai viss, ko darām - aicināja biskaps - tiek darīts par labu mūsu valstij Latvijai un mūsu tautai. Vienības sajūta dod mums jaunus spēkus.

Visdārgākais un vismīļākais šini pasaulē ir brīva valsts un iespēja dzīvot savas tautas vidū. Par to paldies Dieva aizredzei. No kristīgā viedokļa mūs gaida jauna evaņģēlizācija, kuŗu nāksies īstenot. Lai Dievs mums palīdz būt vienmēr kungiem savā zemē. Lai blakus ticībai un darbam kā krāšņa rota ir dievišķā mīlestība, kas apgaro un cilvēku dara labāku, cēlāku, daiļāku - līdzīgāku Dievam, kā tas atspoguļojas mūsu dainās."

Metropolīts Pujats, sveicot klātesošos, norādīja, ka Latvijai bija izvēlēti 3 biskapi, diemžēl, viens no viņiem, viņam vien zināmu iemeslu dēļ, ir atteicies no šī augstā pienākuma. Par Latvijas 6. biskapu varēja kļūt Varakļānu pāvests Antons Bol-dāns. Archibiskaps atzina, ka ir ļāvaj cilvēkam iet pie Dieva pa to ceļu, pa kuŗu viņš jūtas aicināts iet.

Atceroties tikko svinēto Trīs Karaļu dienu, metropolīts klātesošajiem atgādināja leģendu par ceturto karali, kuŗš ceļā pie Betlēmes Bērna esot nomaldījies. Satiekot pasaules nabagus un trūcīgos, viņš tiem izdalījis visas savas dāvanas. Redzot viņu vajadzības, karalis neesot varējis tos atstāt un kalpojās tiem veselus 30 gadus.

Beidzot kādu dienu viņš nonācis Jeruzālemē. Golgātas kalnā viņš ieraudzījis 3 krustus. Tiem pietuvojies, vienā no sistajiem karalis esot pazinis Betlemē pirms gadiem meklēto Bērnus. Kristus asinis pilējušas pār karali, viņa rokā pārvēršoties par dārglietām.

Savu uzrunu archibiskaps nobeidza, aicinot visus latviešu katoļus cienīt un mīlēt savus ganus, kuŗiem Kungs uzticējās rūpes par savu ganāmpulku.

Pēc tam sekoja daudzi jo daudzi apsveikumi, gan latviešu, gan angļu valodā:

Dr. Diakons Zieniānskis; Mgr. Barkaus - lietuviešu vārdā; Mons. B. Bernaldo - Opus Dei, atbildīgais vadītājs Baltijas valstīs; Dr. Vilis Mileiko - LKSAA "Dzintars" Kanadas vienības seniors, Biskapa Jāzepa Rancāna fonda valdes loceklis, Maltas Bruņnieku Ordeņa kavalieris; Bruno Logins - Kanadas Latviešu Katoļu Apvienības valdes priekšsēdis; Atis Homka - Vācijas latviešu centrālās padomes pārstāvis; Mgr. Aleksandrs Jermalenko - bijušo biskapu semināra vārdā; Oļģerts Balodis - Ņujorkas latviešu katoļu draudzes vārdā; Pr. Levalds Agris - Latvijas svētceļnieku vārdā; Dr. Paskals Jerumanis - Rīgas garīgā semināra pasniedzēju un ārzemēs studējošo latviešu teoloģijas studentu vārdā; Aivars Jerumanis - Baltiešu Brīvības Līgas priekšsēdis; Pr. Pēteris Dupāts - Latviešu garīgās aprūpes ārpus Latvijas vārdā; un liels skaits amerikāņu apsveicēju no kādreizējās pr. Justa draudzes Virdžīnijā.

Latvijas svētceļnieki kopēji nodziedāja suminājuma veltes. Soliste Brigita Jerumane "acapella" dziedāja Zilvinska "Mana dzimtene jaukā".

III Audience pie pāvesta Jāņa Pāvila II.

8. janvāri, plkst. 12:30, pēc Romas laika, Konsistorijas zālē, pāvests Jānis Pāvils II tikās ar svētceļniekiem, kuŗi bija ieradusies uz 2 Latvijas biskapu konsekrācijas svinībām. Uzrunas sākumā pāvests latviešu valodā teica:

"Ar lielu prieku un savīļņojumu sveicu jūs, dārgie svētceļnieki no Latvijas, īpaši Rīgas archibiskapu - metropolitu, kopā ar biskapiem Antonu Justu, Jelgavas biskapu, un Ārvaldi Brūmani, Liepājas biskapu, kuŗus pagājušajā sestdienā, Kunga Parādīšanās svētkos, konsekrēju par biskapiem. Sveicu arī viņu ģimenes locekļus, radīniekus un draugus, kā arī vietējo autoritāšu un Latvijas Baznīcas klēra un ticīgo pārstāvjus. Ar jūsu starpniecību vēlos sveikt visu latviešu tautu".

Savu uzrunu pāvests turpināja poļu valodā, sakot: "Šodienas tikšanās, kā arī lielais notikums, kas Kunga Parādīšanās svētkos norisinājās Vatikāna bazilikā un kuŗam mēs visi bijām liecinieki, ir ieguvuši dziļi vēsturisku nozīmi. Vēl tikai pirms nedaudziem gadiem tāda tikšanās nebija pat iedomājama. Latvijas Baznīca ir

pārdzīvojuši ilgus klusēšanas un nebrīves gadus. Tā tika pakļauta pazemojumiem, netaisnībai un vajāšanām. Kas var izteikt latviešu priesteru un ticīgās tautas ciešanas? Šodien Baznīca ir atguvusi brīvību un atsākusi savu misiju sludināt Labo vēsti. Visizteiksmīgākā liecība tam ir 2 jaunu bīskapu klātbūtne mūsu vidū. Jūs ieradāties Romā, lai pie svēto Apustuļu kapa pateiktos Dievam par ticības žēlastību, kuŗu esat saglabājuši visus šos vajāšanas gadus. Jūs nākat, lai pateiktos Dievam par to, ka smaga pārbaudījuma gados esat palikuši uzticīgi Kristum un Baznīcai. Jūs nākat atjaunot savu drosmi un apustulisko dedzību, lai varētu "atlidzināt katram, kas prasa no jums norēķinu par to cerību, kas ir jūsos" (cf. 1P 3, 15).

Dziļi savā sirdī glabāju atmiņas par viesošanās jūsu zemē 1993. g. septembrī. Savām acīm varēju vērot latviešu tautas patieso pieķeršanos Katoļu baznīcai un tās dievbijību. Rīgā, Svētās Mises laikā, pateicu vārdus, kuŗus šodien gribu vēlreiz atkārtot: "Vēlamies kopā slavēt Kungu par to gara spēku, ar kādu Latvijas kristieši, no jauna pārdzīvojot Kristus mokas un ciešanas, ar viņa krustu vienoti, nesenaļā pagātnē nesa vajāšanu, trimdas un mocekļu krustu. No visas sirds pateicos Dievam par to, ka arī šoreiz - saskaņā ar noslēpumaino likumību, ar kādu pēc Dieva ieceres noris pestīšana, pēc krusta nāk augšāmcelsšanās, grēkam seko žēlastība, asarām - prieks" (8.09.1993). Kopā ar jums pateicos Radītājam par "Magnalia Dei" - Dieva lielajiem darbiem, kas pēdējos gados ir notikuši jūsu dzimtenē, par uzticību Dievam un Evaņģēlijam.

Stāvēt uz Jaunā gada sliekšņa, novēlu Latvijas Baznīcai, lai tā nemitīgi raudzītos uz Kristus Kungu un meklētu pie viņa palīdzību visu cilvēcisko problēmu atrisināšanai; meklētu jaunus evaņģelizācijas ceļus un ierosmes pastorālajā darbā. Viņš ir "pasaules gaisma", viņš ir atsevišķa cilvēka un visas sabiedrības "ceļš, patiesība un dzīvība" (J 14,6). Tēvs viņu deva pasaulei, lai cilvēks nenomaldītos un nestaigātu tumsībā, bet gan lai 'iegūtu mūžīgo dzīvi' (cf. J 3,16). Šajā ceļojumā uz Tēva mājām lai jūs pavada Vissvētākā Māte, Aglonas Karaliene, kas ir drošas cerības un iepriecinājuma zīme."

Pāvests nobeidza latviski: "*Lūdzu, nesiet šos manus vārdus, ko šeit dzirdējat, savām ģimenēm, diecēzēm, draudzēm, ciematiem un pilsētām; visiem mīļās latviešu tautas brāļiem un māsām. Nesiet viņiem arī manu apustulisko svētību, ko no sirds jums sniedzu.*"

Pāvests sasveicinājis ar katru, dodot savu svētību, un kā skaistu piemiņu ikviens saņēma pāvesta dāvāto rožukroni. Pēc tam visi pārgāja Sv. Klementa zālē kopējā fotogrāfēšanā ar pāvestu. Visi 3 latviešu bīskapus aicināja pie pāvesta uz pusdienām. Pārējie svētceļnieki steidzās baudīt Romas mākslu un greznību.

Atmiņā parādījās līdzīga aina. Gandrīz pirms 10 gadiem, kad pāvests atzīmēja 800. gadu kopš Rīgas bīskaps Alberts ieveda kristietību latviešiem. Toreiz pāvests un svētceļnieki lūdz Dievu par brīvu un neatkarīgu Latviju. Toreiz Padomju Savienības vara neļāva nevienam no okupētās Latvijas piedalīties atceres svinībās; šodien, atzīmējot 21 bīskapu konsekrāciju Latvijai, lai atskan pateicība Dievam!

Vēl nepieminēti palika vairāki skaisti dievkalpojumi. Starp tiem, pirms bīskapu konsekrācijas, bijušais rektors Andris Jerumanis noturēja Sv. Misu lietuviešu Žēlastības Mātes kapelā, kas atrodas zem Sv. Pēterļa bazilikas. Īpaši iespaidīgs bija arī dievkalpojums pie Sv. Pēterļa kapa, kur Sv. Misu celebrēja Mons. Antons Justs.

Tā pagāja 3 notikumu skaistas un jaunu iespaidu bagātas dienas greznajā Mūžīgajā pilsētā. Dienas, kuŗu laikā šo svinību dalībniekiem divreiz bija izdevība savām acīm skatīt Svēto tēvu un ieklausīties Viņa balsi - gan piedaloties bīskapu konsekrācijas dievkalpojumā, gan tiekoties ar pāvestu un roku sniedzot speciālā audiencē. Neizdzēšama piemiņa paliks arī svinīgā Svētā Mises Domus Mariae baznīcā, ko celebrēja 3 latviešu bīskapi un 14 latviešu priesteri. □

Ziņu avoti:

Vatikāna Radio,

L'Osservatore Romano

Aivars Jerumanis

PRIECĪGUS JĀŅUS UN LĪGO SVĒTKUS VISIEM VĒL
Redakcija

MLB Ziņotājs, 1996. gada jūnijs

Uldis Ģermanis

ZVIEDRIJAS AIZMIRSTIE DĒLI

Nesenās pagātnes "baltie plankumi"

Zviedri ir daudz pētījuši savu kaŗavīru gaitas un cīņas Eiropas kaŗalaukos. Taču ir kāda kaŗotāju grupa, par ko zviedru profesionālie vēsturnieki nav izrādījuši nekādu interesi, lai gan tā bijusi iesaistīta sevišķi niknās un nežēlīgās cīņās. Šie "Zviedrijas aizmirstie dēli" bija jaunekļi, kas brīvprātīgi iestājās vācu ieroču SS rindās un cīnījās Austrumu frontē. Vēsturnieks Alfs Obergss (Aberg) raksta:

"Pret zviedru SS vīriem esam izturējušies kā strausi. Viņu eksistence un darbība ir aizmirsta vai noklusēta, un viņi paši klusē" (Svenska Dagbladet, 19. 3. 1986).

Var piebilst, ka ziedriem vispār nav bijis patikami pamatīgi un vispusīgi izpētīt un izklāstīt to, kas viņu valstī un sabiedrībā norisinājās II pasaules kaŗa laikā. Valdības pasludinātā neitralitāte toreiz bija tikai fikcija. Īstenībā Zviedrija, it īpaši 1940.-1943. g., deva Hitlera Vācijai lielas militāras un saimnieciskas priekšrocības, izvairoties no iespējamās vācu invāzijas, bet pazaudējot savu neitrālo nevainību. Tas, savukārt, kaŗa nobeiguma izraisīja gluži pārspilētu zviedru censību un apsviedību, lai iztaptu uzvarētājiem. Šai rīcībā ietilpst arī pārsteidzīgā un vēlāk oficiāli nožēlotā baltiešu kaŗavīru varmācīgā izdošana Staļina impērijai.

Valdības oficiālā politika, protams, ir iztīrāta un aprakstīta. Turpretī nepilnīgi joprojam izvērtēti un noskaidroti provāciskie un pronacistiskie strāvojumi dažādos zviedru sabiedrības slāņos, organizācijās un valsts iestādēs. Šo "infekciju" veicināja Hitlera sākotnējie politiski un militārie panākumi (daudziem glaimoja arī nacistu sludinātais ziemeļu rases pārkums), un tās sekas tai laikā varēja vērot gan zviedru militārajās un saimnieciskajās aprindās, gan izglītības un sporta nozarē, kā arī žurnālistu, ierēdņu, ārstu, teologu un politisko darbinieku (izņemot zviedru komunistus) vidū. Ne jau bez iemesla vairāki zviedri (arī dažs sociāldemokrāts) jutās spiesti pēc kaŗa mainīt uzvārdus.

Kā kuriozitāte šodien izklausās fakts, ka zviedru vidusskolniekiem četrdesmito gadu sākumā dažkārt lika mācīties no galvas Horsta Vesela dziesmu, vācu "gauleiteru" vārdus un viņu rasisko tīrību noteica pēc galvas kausu izmēriem. Var atgādināt, ka nekas tamlīdzīgs nenotika vācu okupētajā Latvijā. Šāda veida izdarības zviedri labprāt gribētu "nodot aizmirstībai".

Tomēr pēdējā laikā ir mēģināts celt gaismā to, kas slēpjas aiz daļa laba "baltā plankuma" zviedru nesenaļā vēsturē. Ar atzinību jāmin nupat izdots Gunāra Richardsona pētījums "Apbrīna un bailes" (Beundran och fruktan), kas iztirzā zviedru sabiedrības pieglaudīgo nostāju pret nacistisko Vāciju tās ekspansijas gados (rec. H. Arvidsons, SvD, 124.3.1996). Jāatzīmē arī kāda ļoti raksturīga liecība zviedru apsviedīgajai rīcībai tūlīt pēc Vācijas sakāves, ko žurnālists J. Huitfeldts (Jörgen Huitfeldt) nesena atradis Zviedrijas Kaŗa arhīvā. Tas ir zviedru virspavēlnieka H. Junga parakstīts ielūgums tūkstoš (1000) krievu virsniekiem un kareivjiem pavadīt zināmu laiku patīkamā atpūtā Zviedrijā, kas 1945. g. 17. septembrī nosūtīts uz Maskavu. Krievi atbildēja tikai 1946. g. 3. janvārī. To bija parakstījis ģenerālmajors N. Kutuzovs, un tā bija noraidīga, jo krievu virsnieki esot aizņēmti ar armijas reorganizāciju. Tas notika tai laikā, kad zviedru valdība sagatavoja baltiešu kaŗavīru izdošanu (izdeva pat tos, kas Zviedrijā bija ieradušies pirms kapitulācijas). Par minēto ielūgumu zviedru radio ziņoja 1996. g. 27. martā, bet laikraksti par to klusēja. Ar tādu atklājumu jau nebija ko lepoties.

Zviedru brīvprātīgie Austrumu frontē

Tā kā zviedru vēsturnieki par šiem cīnītājiem klusēja, šai problēmai astoņdesmitajos gados pievērsās jauns policijas ierēdnis Lenarts Vestbergs (Lennart Westberg). Pēc arhīvu materiālu un militāras literatūras studijām, ko papildināja no kaŗa dalībniekiem iegūtā mutvārdu un rakstveida informācija, viņš 1986. g. publicēja savu pētījumu rakstu krājumā "Meddelanden fran Armémuseum (Armijas mūzeja ziņojumi) 1984-1986". Šo darbu ievēroja un samērā plaši recenzēja zviedru laikraksti: "Svenska Dagbladet", 1986. g. 19. sept.; "Aftonbladet", 1987. g. 25. un 27. febr., un 3. martā.

L. Vestbergs izseko brīvprātīgo vervēšanai, viņu rīcības motīviem, skaitliskajam sastāvam, zaudējumiem un apbalvojumiem

ciņās pie Ļeņingradas, Narvas frontē, Kurzemes ielenkumā, Pomerānijā un pēdējā kaujā par Berlīni.

Par galveno motiv, kas pamudina viņus ņemt nāvīgo ieroci rociņā", autors min antikomūnismu un Vācijai draudzīgu nostāju. Dažiem ir bijušas arī nacistiskas noslieces, dažiem rados ir vācieši; citi piesakās ciņai aiz dēkainības vai triviālu personisku iemeslu dēļ. Vervēšana notika visā Skandināvijā, un daļa zviedru brīvprātīgo brauca pieteikties uz vācu okupēto Norvēģiju un Dāniju, kur to bija ērtāk izdarīt.

Pavisam ieroču SS vienībās bijuši 200 zviedru, no kuņiem 50 krit ciņu gaitā, bet vairāki nonāk krievu gūstā. No krievu gūsta pēdējie atgriezās 1955. gadā. Desmit zviedru apbalvoti ar dzelzs krusta pirmo šķiru un divdesmit saņēmuši otro šķiru. Astoņdesmito gadu nogalē vēl dzīvi bija 60 veterānu..

Tā kā Zviedrijā likums neaizliedz dienēt ārzemēs, šie brīvprātīgie pēc kara netika tiesāti, kā tas, piemēram, notika Šveicē. Taču pēc kara sabiedriskais klimats Zviedrijā viņiem nebija labvēlīgs. Daži izceļoja uz Dienvidameriku un Spāniju, daži nodzērās, bet vairums tomēr pamazām iekļāvās normālā dzīvē.

Jāpiemin, ka daudz vairāk cīnījās jeb "germanische Freiwillige" ieroču SS divīzijas saņēma no okupētās Dānijas un Norvēģijas. Austrumu frontē kopā ar zviedriem cīnījās ap 8000 dāņu un 7000 norvēģu; tas daudzkārt pārsniedz pretestības kustības dalībnieku skaitu šajās valstīs. Izklaušās varbūt paradoksāli, bet tādi nu reiz ir sausie fakti.

L. Vestbergs savā darbā izmantojis arī kāda zviedru brīvprātīgā atmiņas, kas ar pseudonīmu "Viking Jerk" izdotas 1945. g., bet toreiz palika neievērotas. Šo atmiņu nosaukums bija "Ragnarök" (Pastardiena), un tajā attēlots zviedru brīvprātīgo ciņu pēdējais posms. Vācu tulkojumā šī grāmata 1947. g. izdota Buenosairesā, un saucas "Endkampf um Berlin". Šai izdevumā minēts autora īstais vārds - Ēriks Vallins (Wallin).

Divīzija "Ziemeļzeme"

1996. g. sākumā Zviedrijā iznāca iepriekš minētās grāmatas "Ragnarök" jauns, nedaudz revidēts izdevums (186. lpp., ilustr.). Grāmatai trūkst autora vārda, bet apakštitulā teikts:

"Kāda zviedru ieroču SS brīvprātīgā stāsts par SS divīzijas 'Nordland' bruņumašīnu izlūknodaļas ciņām un bojāeju Pomerānijā, Brandenburgā un Berlīnē." Jāpiebilst, ka šis stāsts sākas jau Kurzemē.

Ievadvārdā iets soli tālāk, paskaidrojot, ka autors ir "stokholmiētis Ēriks". Tā tomēr ir lieka piesardzība, jo sen jau zināms, ka autors ir Ēriks Vallins. Grāmatas apgādam dots nosaukums "Nordland", bet nav minēta ne izdošanas vieta, ne spiestuve. Arī tās izplatīšana notiek diskrētā veidā - ar apkārt rakstiem. Izdevēji tāpat šāda satura publikāciju joprojām uzskata par tik neērtu un kutelīgu, ka jāievēro sevišķa piesardzība. Manuprāt, tā ir nevajadzīga, jo brīvprātīgo problēma tika apcerēta presē jau pirms 10 gadiem, kan nāca klajā Lenarta Vestberga pētījums.

Ģermāņu brīvprātīgo ieroču SS tanku grenadieru divīziju "Nordland" (turpmāk: "Ziemeļzeme") izveidoja 1943. g. pavasarī, apvienojot dāņu, norvēģu un zviedru brīvprātīgo vienības (arī divīziju "Viking"), kas jau agrāk bija cīnījās Austrumu frontē un cietušas jūtamus zaudējumus. To lielā mērā papildināja ar vācāutiesiem (Volksdeutsche) no Rumānijas un īstiem vācniekiem (Reichsdeutsche), tā ka istu ziemeļnieku jeb ģermāņu brīvprātīgo skaits divīzijā nepārsniedza 25 %. Divīzijas abiem pulkiem tomēr bija ziemeļnieciski nosaukumi: "Norge" un "Danmark". Kopā ar tanku grenadieru brigādi "Nederland" šī divīzija ietilpa III ģermāņu ieroču SS tanku korpusā.

Pēc smagām kaujām pie Ļeņingradas un Narvas, "Ziemeļzeme" 1944. gada oktobra sākumā caur Rīgu atkāpās uz Kurzemi. Tai brīdī mani un fotogrāfu Raimonu Blūmfeldu piekomandēja šīs divīzijas kara ziņotāju vadam. Kurzemē "Ziemeļzeme" ieņēma pozīcijas dienvidaustrumos no Liepājas, Priekules apkaimē. "Ziemeļzemes" rindās piedzīvoto esmu centies patiesi un precīzi attēlot vēsturiskajā romānā "Pakāpies torni!" (I daļā, 7.-11. nod.). Lielāko pārbaudījumu divīzijai (arī brigādei "Nederland") nācās izturēt padomju armijas otrās lielās ofensīvas laikā, kas sākās 1944. gada 27. oktobrī un kuņai pēc Staļina pavēles līdz Oktobra revolūcijas svētkiem (7. nov.) bija "jāatbrīvo Kurzeme". Šo pavēli uzbrucējiem neizdevās izpildīt, bet zaudējumi abās pusēs bija ļoti smagi. Pie Priekules esot apbedīti 23.000 padomju karavīru. Stipri paretinātas bija "Ziemeļzemes"

rindas. Šīs ofensīvas laikā krita arī 3 no 6 divīzijas kara ziņotājiem. Pēc šīm kaujām mani atkomandēja no "Ziemeļzemes" cīņām uzdevumiem. Pēdējo reizi satiku "ģermāņu brīvprātīgos" 1945. gada janvārī, Liepājā, kur viņi kāpa kuģos, lai dotos uz Štetīni, priecīgi, ka tiek ārā no ielenktās Kurzemes. Taču īstībā sākās "Ziemeļzemes" gājiens preti iznīcībai, kā to tik krāsaini un drāmatiski notēlo Ēriks Vallins grāmatā "Ragnarök" (Pastardiena).

Viņa atmiņu stāsts sākas ar īsu tēlojumu par kādu nelielu, bet spraigu operāciju pie Priekules, kur iejaukti zviedru brīvprātīgie un kas norisinās 1944./1945. gadu maiņā. Kad divīziju janvārī pārved uz Štetīni, Vallins atzīmē: "Mēs atstājam Kurzemes elli".

Turpmāk aprakstītas izmisīgās ciņas, atkāpjoties caur Pomerāniju un Brandenburgu uz Berlīni, kur norisinās sašķaidītās "Ziemeļzemes" pēdējais cēliens. Latviešu lasītājam šis stāsts pazīstams no mūsu 15. divīzijas visai līdzīgajām ciņu gaitām Vācijā. Tās raksturo liels ienaidnieka dzīvā spēka, smago ieroču, tanku un kaujas lidmašīnu pārsvars. Brižiem ienaidnieks apsteidz atkāpjošās vienības, kuņām jāmeģina izlauzties no aizmugures. Arvien retākas kļūst aizstāvju rindas, un autoram sāk uzmaukties bezcerības sajūta. Viņa stils ir ļoti emocionāls un saspringts. Viņš izbrūk pārmetumos rietumu sabiedrotiem, kas, lai gan vairumā ģermāņi, "paveļ āziātiem durvis uz Eiropas centrālo daļu".

Vallins atkārtoti aprāda, ka ieroču SS vienības ir pārākas par vācu regulārās armijas (Wehrmacht) karavīriem, par kuņu izturēšanos jucekļīgajā atkāpšanās laikā viņš izsaka nicīgas piebildes. Šai laikā viņš arī vēro un komentē padomju armijas brutālās izdarības - laupīšanu un masveidīgu sieviešu izvarošanu. Aprīļa pēdējā nedēļā "Ziemeļzemes" atliekas nonāk Berlīnē, kur tad nobeidzas Vallina un viņa tuvāko biedru dēkainās kara gaitas. Ielu ciņās ievainots, viņš nonāk kādā pagaidu lazaretē, faktiski krievu gūstā. Tomēr, apķēriģi rīkojoties un ar zināmu zviedru vēstniecības atbalstu, viņam laimējas izkļūt no krievu okupētās Berlīnes un atgriezties Zviedrijā.

Šis atmiņu stāsts beidzas ar kāda britu kareivja vārdiem, apsveicot bēgļus no krievu zonas: "Welcome back to civilization!" Atgriešanos civilizācijā autors novēl arī visiem, kas nonākuši krievu bolševiku varā. □

XXXXXXXXXXXX

FORUMS: vērojumi, pārdomas, piezīmes

MAFIOZISMUS SOVJETICUS

Suns vienmēr apries nepazīstamo.
- Heraklīts

I

Pēdēja laikā rietumu presē bieži lasām ziņojumus par brango noziedzības augšupeju bijušā padomijā un atbrīvotās satelīvalstīs. Otrā pusē tāpat, bet ar interesantu piešprici. Pie kriminalitātes sērgas, lūk, lielākoties vainojams pēkšņi ieradies 'plēsīgais kapitalisms' - neko tik 'Jaundabīgu' nemanīja 'pirms kārtības nojūkšanas', tad kā spēcīgs, svešs bacilis iesēdies 'pazemotās', apjukušās sabiedrības vājākās, jutīgākās mezglu vietās un bez lielām grūtībām izplatījies tālāk. Tādai 'graujošai kombinācijai' grūti pretoties.

Būsim vienis prātis par austrumu kriminalitātes nenormāliem apmēriem. Krievu stila gangsterisms kropļo veselīgas demokrātijas un brivas tirdzniecības attīstību; nopietnāk - noārda pat tad elementārisku sabiedrību jēdzienus saprašanu un vēlamību vidē, kuņā 'zinātniska socialisma' murgi un Staļina kults arvien pulcina piekritējus. Bet kategoriski noraidīsim dogmu (lielos melus): 'vaina atkal meklējama citur'. Nost mitus, kuņi ceļas no 'oriģinālās' mafijas nepazīšanas un/vai Holivudas filmu piespeletām ilūzijām! Krievu (tātad arī bijušo satelītu) modeļa 'mafija' ir pavisam cits zvērs, kas slēpjas aiz populāra, bet maldinoši piesavināta un sen devalvēta nosaukuma.

Vispirms - par kādām paradībām runa?

No 'jaunām austrumtirdzniecības iespēju' ilūzijām atskurbuši, šejienes biznesa žurnāli, piem., sūdzas, ka 80% Krievijas banku atrodas kriminālu bandu rokās, galvenokārt, mazgā nelegālu pasakumu peļņu, krāpj, nav droša vieta ieguldījumiem, utt. Par Latvijas banku 'krīzi' - komentāri lieki. Nodokļu ievākšana un 'plūsme', šķiet, sagrābta atsevišķu (reizēm konkrējošu) ministriju, pilsētu, rajonu, parvaldes sektoru un/vai birokrātu rokās, bez atskaites, norēķiniem, atbildības - un noteikumi var mainīties 24 stundu laikā, pēc 'vienošanās'. Šveices finansiālo iestāžu uzraugi un Interpols lēš, ka tur pie ieguldījumu lodziņiem krievu 'uzņēmēji' (laba daļa bijuši čekisti, partijas aparāčiki) ar dolāru pilniem koferiem nomainījuši Kolombijas narkotikas fabriku 'sūtņus'.

jas' laikos. Gluži skaidrs: *ari Krievijas kriminalitātes noturīgai pamatidejai' izcelsmi nav pārnmērigi jāmeklē ārzemēs.*

* Pie reizes - nost 'atvērto robežu' blēpas. Padomija robežkontroli padeva 'stingram režīmam', resp. čekas/kompartijas uzraudzībai. Uz vienu pusi, otru gadus 50-75 (kā kur) tām pāri gāja tikai 'atļautais'. 'Kaitīgu' ideju, luksa preču saņēmēji 'lielā dzimtenē' bija nomenklatūra, 'uzticamie', ne ierindas cilvēki (Tādu gadījumu kopsumma, kuŗš tad isti tika 'samaitāts'? Kuŗas aprindas mācījas nostiprināt savas privilēģijas, nodrošināt kontaktus?) Nu 'viss vaļā', pāris gados no rietumiem ieradies sliktākais... Neiespējami, pat ar piekrautiem vagoniem 24 stundas dienā! Nē, mainīties patiesība nav nekas. Tūristam robežas liekas 'atvērtākas' (dokumentu pārbaude laipnāka, mīlta 'saprotošāka', utt.), bet istā 'preču kontrole' palikusi tās pašas kriminālu birokrātijas rokās, kā agrāk. *Nopietnai komercsatiksmei bijušās padrobes ir 'atvertas' tikai 'sarunātā veidā', draugiem un paziņām - ja tām pāri nāk kas krasi krimināls, pasūtīnātās jau gaida, kā vienmēr.* Formula vienkārša: *kas pelna? Asiņaina peļņas 'sadale' nāk otrā vietā un par tās groteskā izpausmēm velti rādīt pirkstu uz, t. s., 'atvērtām robežām'.*

No ārpuses skatoties, patreizējā Krievija atgādina 19. g. s. Sicīliju: nestabila, nevarīga valdība, impotentas, piekukuļotas iestādes, kriminālu runātu. *Tas ir atpalikušās sabiedrības modelis.* Lielpilsētās, varbūt, un vēlā runāt par 'progresīvu' divdesmitotrisdesmito gadu Čikāgas stila šautuvi (tāpēc bij. padomiju sāk dēvēt: 'mežoniģie austrumi'). *Tas ir mafijas un sariebtas sabiedrības ciņas sākuma modelis.* Ne vienu, ne otru, pat ja kāds gribētu, no rietumiem vairs nevarētu 'importēt' - jo abi sen izdzīvoti.

IV

Atcerēsimies, ka Sicīlijas, vēlāk ASV mafija savu pastāvēšanu un darbību iezīmēja ar bezkompromisa ciņu pret valdības iestādēm, pret leģāli konstruētu kārtību un likumiem, un tāda garā par 'savu lietu', paralelu noteikšanu, 'melnās' ekonomijas un peļņas sektoru veidošanu. Mafija kā parazīts ieķēras topošās sabiedrības ķermenī, pastāvēšanas jēgu un enerģiju izsūcot no sabieerības vājuma punktiem, trūkumiem. Tāda mafija ir *ārpuskārtas* parādība. Jo stiprāka, veselīgāka, atklātāka veidojas sabiedrība, jo mafijai mazāk ko 'piedāvāt'. Pilsoņi pieprasa un panāk plašu tās apkaņošanu, izejoj no gluži praktiska aprēķina: jānovāc šķērslis mierīgai attīstībai. Holivudas traktējumi gan tik daudz nekavējas pie ciņas upuriem, kā pie atsevišķu mafijas tēlu 'dižcilības', pat varonības, visai bēdīgai bildei piešķirot romantisma patosu. Amerika, re. ar saviem gangsteriem - kā ar visu citu kliedzošu - prot lepoties... Bet!

Padomijas modelis ir pavisam kas cits, kriminālvesturē unikāls: patreizējā Krievijas (un Latvijas) mafija ir komunistu režīma dabīgs, organizēts pēcnācējs, pilnveidošanas turpinātājs. To neapkaņo demokrātiska sabiedrība (Tādas vēl nav un, ļoti iespējams, nebūs.). To nesauc pie atbildības. 'Saucejus' uzspridzina, vai uzpērk. Maza (tā paša, ar retiem izņēmumiem, 'vadošā', bet nu jau 'pārkartojusi') karjeristu kliķe netraucēti turpina izmantošanu, izlaupīšanu. 'Vecie vēži jaunā kulē'. Tie paši rutinētie kreitni, kuŗiem sen nav trūkušas 'dachas', ārzemju braucieni, valūtas konti un spējas (ar atalgojamiem vagariem, omoniešiem un lišķīgu ziņojumu izplatītājiem) piedraudēt un piesmērēt, ja izceltos pārāk nepatīkama 'smaka'. Kā nekā - pie tādas 'kārtības' pilsoņi 'pieraduši'...

Bij. padomijas pēkšņā pāreja - no krimināla režīma (netērēsīm laiku, debatējot par cik tas bija krimināls!) uz kriminālu 'saimniekošanu' - ir vienreizējs sasniegums, bet ar sen iecienītas pašmāju 'tradīcijas' aizmuguri. Vēsturnieks Ulams (grāmata *The Communists*) atzīmē tipisku momentu: 'reformators' Gorbačovs pieņem jauniecelto ārlietu ministru Severnadzi un otrs (par stavokli Grūzija) saka: 'neiespējami, tur viss sapuvīs'. Bet... vai tas bijušam Grūzijas čekas priekšniekam, 'gaišam' Severnadzem, varēja būt liels pārsteigums?! Padomijas vēsturē 'liberāļi' un bendes viens otru nomaina kā spēles kārtis - rietumu planprātīgu uzķeršanai. Ukrainas izmērdētājs Kruščovs - re. 'atkušņa' autors. Bijušais čekists un norādītājs Budapeštas asinspīrī, Andropovs - dzeša cienītājs un 'progresīvais'. Čekists Primakovs - tagad ārlietu ministrs. Afgāņu likvidētāji (piedošanu: 'kampapas varoņi') - tagad 'aizsardzības darbinieki', ministri. Kā Gorbačovs, Jeltsins un Pugo attālos imperijas pagastos (Stavropolē, Sverdlovskā, Rīgā) panāca iebraukušu politbiroja dižviru 'uzmanību'? Tad avansēšanas? Ne jau ar puķēm un runām, bet gan ar 'pakalpojumiem'... i gara, i miesas (Un kas tos izpildīja? Tālāk 'pa līniju' - *patreizējie* 'vadošie'). Tātad, *labu laiku pastāvējusi zināma 'laizīšanas' tradīcija* (padājai no orienta 'bakšis' zemēm ieviesusies - Tadžikijas, Azeru, Armēnijas, Kazakstānas, Uzbekijas u. c. 'dienvīdu' režīmi, vairākkārt 'ūrtīti' - pa daļai 'zinātniskā socisma pareizības' asinsgrēku sērga), kas pārgājusi 'ģimenes (Brežņeva, Tito, Mao, Denga, Čaučesku, Kima, vispār kompartijas) praksē' kā organiska sastāvdaļa, no augšas līdz apakšai padevīgam (t. s., 'nopelnos bagātiem'), piešķirot privilēģijas. Izgudrojums? Nebūt ne. Parādību pirmo reizi atklāti un no iekšpusē atzīmēja jugoslavs Milovans Džilas grāmata *Jaunā šķira* nedaudz pēc II pasaules kara beigām. Un tā tālāk, paaudzū paaudzēs...

Bijušā padomija sarkanie muižnieki ar vagariem sen noslēdza un citīgi šodien ietur to pašu veco līgumu. Atmests tikai melnais sociālisms segums. Padmodeļa mafijai nav pretinieku. Pie valdīšanas nav nākuši isti demokrāti. Tikai Ungārijā un Čehijā pieņemti likumi, kas bijušie čekistiem, 'iekslietu specialistiem', partijas ideologiem, militāristiem u. c. normālai sabiedrībai klaji naidīgiem 'elementiem' uz 5 gadiem stripo valsts dienesta un politikandidatūras iespējas. Loģisks gājiens, ja gribam runāt par 'nopietnām maipām! Bet līdzīga 'attīrīšanas kustība' nav manīta Krievijā, Latvijā - arī ne. Rezultāti, diemžēl, ir pareģojami (Un jau piepildās: Lietuva, Polija, Bulgārija, Krievija, Latvija u. c. 'atbrīvoto' rajonu valdības

atgriezās tie paši liekuļi un izstrēbeji, pat bēdīgi slavenā bruņotā puča stutētāji - gan paskatu un izteicienu drusku pielagojuši 'jauniem laikiem'. Skaidrs, demokrātijai vajag 'formu', bet tā nav dzīvotspējīga bez satura, kas izsauc un piesaista pilsoņu līdzdalību, uzticību. Kas tekoši māca, ka nākotne ir katra pilsoņa izvēles rokās. *Kā mainīt kārtību, ja tās noteicēji un izmantotāji ir vieni un tie paši?* ASV tos sauktu - krimināla sazvērestība. Kā mainīt likumus sabiedrībai par labu, ja daļa likumdevēju ir krimināli, vai krimināliem padotie, viņu uzpirktie? 'Demokrātijai' savas rokās sagrābuši tie paši vecie 'kadri', un par to var atklāti ar savām 'partijām' pīrgāties.

Padmafijas modelis no augšas līdz apakšai sistematiski ierko speciālu izlaupīšanas un izmantošanas 'veikalu', kam nav nekāds sakars ar 'kapitālismu' (kā to saprot rietumos). Tam ir gan nesaraujama nabas saite ar pazīstamu 'avangarda' izkopto, nerimstošo apetīti. 'Plēsīgais' elements? Nekāds ideoloģisks rietumu 'imports' tas nav, bet gan pašmāju vecais, kas vienmēr centies pie sabiedrības rīkles pieķerties un tur jūtas ērti.

Tāpat ar 'pazemoto sabiedrību': *kas tad to pamatos 'pazemoja', ja ne kompartijas gudrā audzināšana?* Kas pazemotānu 'iemūžina', ja ne nemākulīgi (vai tišām nekompetenti) 'reformētāji' - bieži vien tie paši 'bijušie'? Ja sabiedrību pienācīgi neapsargā un neaizstāv valsts iestādes - kas nozīmē un pārbauda darbiniekus, tos apmāca, atalgo un apbruņo? Dod rīkojumus? Ne 'importētais kapitalisms!' 'Prioritātes' nosaka uz vietas. Kāpēc tās nemainās? *Pilsoņu pazemošana ir svarīga daļa no padmafijas plāna un kārtības* - kā vienmēr tas bijis. Mērķis: panākt bezcerību, cinisku pakļaušanos 'režīmam', savstarpēju pilsoņu neuzticību, savtīgu laimes meklēšanu (pie kuŗas, dabīgi, mafija ar vienu otru precīti un pakalpojumu var piepalīdzēt). Lūdzu - 'neapdomātas maīpas' mūs novedušas strupceļā... (Un kas tad tās 'neapdomāja'? Sabotēja?) Bistamākais jebkuŗai mafijai: sabiedrības atteikšanās tāda veidā turpināt. Tāpēc stāvus jāmelo - re, vaina meklējama kaut kur 'ārpuse'. Nelaieme citur 'sabrūvēta'...

V

Galū galā, *runa ir par moralitātes un pienākuma apziņu* - plašos bij. padomijas rajonos vēl nepazīstamu jēdzienu veselas (un veselīgas!) sabiedrības mērogā. Ja pavisam nesen 'kārtība' sastāvēja no aklas paklausības, meliem, spīdzināšanas, cenzuras, vergu nometnēm, uzpūtīgiem imperijas centieniem un tā joprojām (atļausimies *tādu* gaisotni raksturot kā diezgan 'graužošu kombināciju') - kādus brīnumus varam sagaidīt šodien? Nākošās, jau samaitātās paaudzēs?

Piecos gados nevar atdarīt, atlabot un atspēkot visu 50-75 gados izjurbīto, sagrauto un ačgarni iemācīto, uzreiz no zila gaisa uzstādīt 'labāku dzīvi'. Kapitālisms nav neko tādu solījis un nesola arī rietumos, kur tāpat diendienā jācinās ar nepatikamām problēmām. Ists kapitālisms nav austrumos ieradies. Muļķīgi domāt, ka butu - izspēlējot tikai kriminalitātes salīdzinājumus! Isā laikā 'jaunā kārtība', pat ar labu gribu iedarbināta vēl stipri nepazīstama virzienā, nespēs bez grūtībām nomainīt veco, it īpaši, ja vecās autori ar mafijas metodēm turas pie varas un līdz klišķim izzog arī rietumu 'palīdzību'. Turklāt, nevelamas parādības kļūst uzkrītošākas - vai juku laikos bus citādi? Bet nezaudēsim fokusus: *kas par to atbild? Kas to tā nolēmis? Kam tā izdevīgi?* Kas sola brīnumus un piespēlē vilšanos? Kāpēc?

'Sabiedriskais' neveršas tikai pret krasi nevelamām parādībām, tas ietver katra pilsoņa centienus, uzvešanas un morālo stāju. Paplašināsim tādas apziņas jautājošo. Nav vairs iespējams no vienas puses 'izlikties, ka strāda', no otras 'ka maksā' - tagad kaut ko derīgu jārāzo un jāizturgo bez 'centrāliem norādījumiem'. Kam tas butu 'pazemojums'? Patērētājiem? Tiem, kas afgāņu bērniem sagādāja sprāgstošas spēlmantiņas? Tiem, kas negrib, vai neprot stradāt? Ja ilgi izolēta 'siltumnīca' rūpniecība, bezjēdzīgi pieslēgta militarismam, pieradusi ražot braķi un piespiest tā pirkšanu, šodien nespēj kvalitatīvi sacensties pasaules tirgos, pat ne pašmāju bazāros - kas par avāriju atbildīgs? Taču ne tie, kas citur ražo kvalitāti un brāķim vienmēr sagādājuši 'grūtības'. Izeju no globāli savienotās, satīklotas pasaules velti meklēt! No laukiem vairs piespiesti nepievāc ražu, lai pabarotu pilsētas ieplūdušu (reizēm - sadzītu) 'proletariātu'. Vai tāpēc brīva tirgus vieta, privātpašums, likumu segta preču un pakalpojumu izmaiņa - 'nepatīkams lietas'? Kam? Lauksaimniekiem? Uzņēmējiem? Liekiem birokrātiem? Ja visus socpanākumus 'plānveidīgi' istenojot 'tik briesmīgi vide piesārņota, ka jaundzimušos apdraud likstas un sliktības trešās pasaules caurmēra līmeņos, ja pareģotais nodzīvojamo gadu skaits kā vieni, tā sievām noslīdējis turpat - vai rezultātu uzspiedis no gaisa nokritis 'kapitālisms'? Kur palikuši 'oriģināla plāna' autori, kādas jaunas nevedzības gatavo šovakar? *Bezcerīgi gara, kosmisku sudzību piebīvēta citu vainošanas 'līnija' ir absurds, klaja atbildības nolikšana.* Saka: Černobilu 'jāaptira bagātiem rietumiem'. Kāpēc ne krieviem - bīstama dizaina autoriem? Nemas nerunāsim par pamesto bērnu legioniem (Maskavā, Pēterburgā pa ceturtdaļmiljonam), izārdītām ģimenēm, alkoholismu, izvirtību - lūdzu, *te jūsu revolūcijas mantojums.* Skatāties tam acis! Neviens cits to jūsu vietā nedarīs. Neviens cits to neizvērtēs un neredzēs. Kur palikusi komunisma Nirnberga? Nesagaidiet, ka 'rūpes' un tainību, kā preces, arī varēs importēt pietiekami ievērojamā kvantumā. Tādām īpašībām ir jānāk *no iekšpusēs*

Un sākiēt reiz sabiedrību audzināt no jauna! Kompartija un tās 'pareizības' aģenti vairs nenosaka, kas izmeklējams, rakstāms, filmējams, pārraidāms - vai izmelojams, tušējams, noklusāms. Kas 'noziedzīgs', kas ne. Pēc trimdas tuksnesi, lai atkal runā principi. 'Gara barības' izvēle nav ierobežota. Labais un sliktais, patiesais un maldinošais gaida visapkārt, kā skābeklis. Skaidrs, gudra izvēle nav viegla lieta. Bet vai tāpēc viss rietumnieciskais tūlīt 'kaitīgs'? Vai jānosīti laiks un enerģija pie tenkām, spe-

kulācijām un klaji stulbas (šad tad gan - lietūski temetas) tiksmošanas par 'labākām', t. s., 'stingrās rokas' laikiem? Tā ir nokauta gara mazasinīga pikstešana, kuŗu zināmas aprindas velas paaugstināt himnas pakape. Vai kaut kas cinišķs - tiešām kādas gara 'mafijas' izdomāts - kā dūri pakrūtē beidzot nesavelk nāvīgas dusmas? *Jāceļas un stingrākai jānobriest visas sabiedrības moralitātei, pienākuma apziņai.* Kur paliek trāpīgi, laikmetīgi pašmāju 'produkti, pakalpojumi' ar tādas ētikas 'elpu'? Tādī, kas no jauna pieteiktu autoru (un tautas) pašapziņu, pašlepnumu - pie citiem vainu nemeklējot? Kas liedz tiem parādīties? Ja tā, kā parākbieži rietumos - preses 'brīvība' pieder tiem, kam (arvien) pieder preses, un/vai tienu, kas 'pie pogām' piesedzinājuši padotos, uzpirktos - *mainiet kārtību!* Sakiet savu. Ar inerci vairs nevar aizbildināties. Reformam jānotek līdz galam, par sāku- ma grūtībām velti iesūdzēt izvēlēto virzienu. 'Atmodai' maz nozīmes, ja tā apstājas (vai to apstādina) pie totalitāras valdīšanas formu nojaukšanas un nespēj (vai tai neļauj) izrāvēt bankrotējušas sistēmas iedestītos kriminali- tates pinekļus, labot pilsoņu parašas un audzināt demokrātiskā garā.

Galvenais un grūtākais: katram bijušās padomijas pilsonim jāmostas no piekauta puļa padevīgās hipnozes un jāmeklē savs unikālais, atraisotais cilvēka ceļš. Jāpanāk indivīda izvēlēta ceļa netraucēta, neapdraudēta res- pektešana. Tālāk ģimene, pa pāris, ar domu biedriem - cik vien ie- spējams, kaut ko inteligenti kopēju, paliekošu cerīgu. Tāda, un tikai tāda, ir 'nekārtīga' demokrātija. Gala tai nav, tikai sakumi, atsakumi. Visu ap- tveroša, 'zinoša' valsts ar 'gatavām receptēm' un 'stingrām rokām' ir aiz kalniem. Lai cik tā reiz aiznīgušiem bija 'erta' un 'droša', pat 'kārtīga' - no katra tekoši privilīģēto 'kontam' iekasējot nodevas - galu galā tā bija dārga, izšķērdīga, ar varas darbiem stutēta ilūzija.

Mēs (vismaz rietumos - ar sabiedrības nepilnībām, ačgarnībām, svārstībām, pārpilnībām un nenoliedzamiem trūkumiem acu priekšā, bet pie reizes ar labi ietrenētu 'degunu', kas negodlīgo gaŗām nelaiž un poli- tika to bez žēlastības soda) *kategoriski noraidām izlūzijas melu pilno tur- pinašanu* - šo glumo austrumu 'importētās mafijas' mitu, pļivuri kriminā- las pagātnes slēpšanai, propagandas segumu tas pārceļšanai jaunās ap- stākļos - un atgādinām gluži vienkārši: pūstoša zivs sāk smirdēt no galvas gala. To - bijušo padrežīmu vadoņus, ierindniekus, ideologus un atbalsti- tājus, tagad jaunās 'kārtības' mafiozus - nav tālu jāmeklē. □

1996. g. Lieldienās

Juris Mazutis

VECS ZOBS

Sv. Pēterļa pēcnieki un brīvmūrnieki

Mit der Dummheit kämpfen die Götter
selbst vergebens.

/Ar muļķību pat dieviem velti cīnīties./

Fridrichs Šillers, 1759-1805,

drāmā "Orleānas jaunava"

Linkolnas katoļu diecēzes bīskaps Nebraskas pavalstī izlai- dis savam ganāmpulkam rīkojumu, lai līdz š. g. 15. maijam visi, kas ir dažu zināmu biedrību un savienību locekļi, no tām izstā- jas un lai pārtrauc jebkādas sakarus ar dzimstības kontrolē- tājiem, ģimenes plānotājiem un brīvmūrniekiem. Tiem, kas to nebūs izdarījuši, piedraudēta ekskomūnikācija.

Ticīgam cilvēkam tas ir briesmīgs sods. Viņš nedrīkst ap- meklēt savu baznīcu, nevar iet pie dievgalda, citi draudzes lo- cekļi nedrīkst ar viņu saieties, pat sarunāties vai citādi sazinā- ties. No viņa novērsties aicināti pat viņa ģimenes locekļi. Eks- komunikācija viņu pavada pat nāvē: viņam liegta svētīta kapa vieta draudzes kapsētā, un satikšanās ar Velna kalpiem peklē viņ- ņam tikpat kā droša. Protams, visžēlīgā baznīca var viņu apžēlot un šo briesmīgo sodu atcelt, ja grēcinieks iziet cauri paredzēta- jam nožēlošanas rituālam.

Ja Linkolnas bīskaps apzinājās, ka ir tiesīgs tādu sodu uz- likt, viņš, laikam, jutās drošs, ka rīkojas saskaņā ar pāvesta Jāņa Pāvila II ieskatiem.

Ģimenes plānotāji un dzimstības kontroles ieteicēji konser- vātīvajam pāvestam ir dadzis aci. Bērniem jānāk pasaulē, cik vien Dievs atļāvis un sievas klepis spēj nest. Ko pasaulē nākušie bērnu bari ēdis, ar ko ģērbsies, tā vairs nav pāvesta problēma, bet Dieva un sabiedrības.

Bet kāds katoļu baznīcai zobs uz brīvmūrniekiem, sevišķi Amerikā, kur astoņi no piecdesmit sešiem 1776. g. 4. jūlija Neat- karības deklarācijas parakstītājiem bija brīvmūrnieki, un tādi ir bijuši 17 ASV prezidenti, sākot ar Džodžu Vašingtonu un beidzot ar Ronaldu Rēģenu. Arī viceprezidents Hjūberts Hamfrijs un demokrātu kandidāts Adlajs Stīvensons bija brīvmūrnieki.

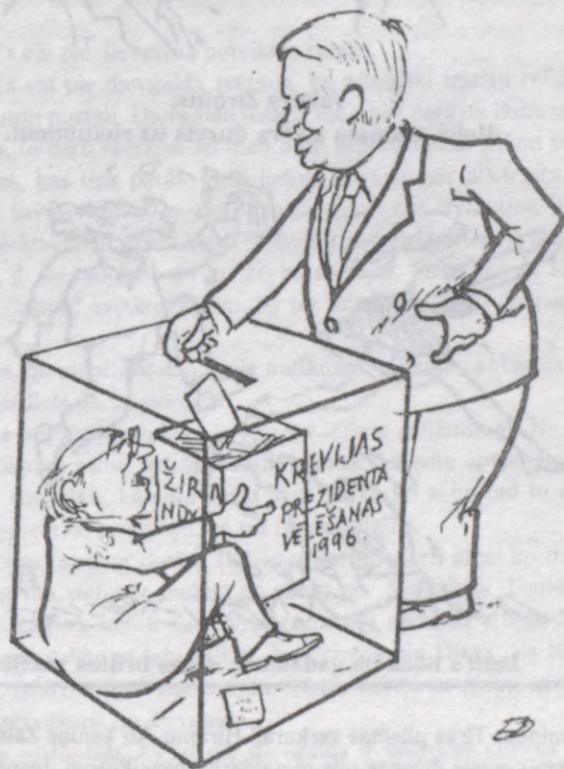
Visi Anglijas karaļnama piederīgie automatiski ir augstas ložas brīvmūrnieki. Tāds bija arī simpatiskais Zviedrijas karalis Gustavs V, kas 1945. g. rudenī zemojās terorista un masu slep- kavas Staļina priekšā, lūgdams viņu nepieprasīt 157 baltiešu le-

VAIRA PAEGLE,

PBLA valdes priekšsēde, manā kolekcijā ir viena no visšarmantākām latviešu sievām, turklāt ar reti pievilcīgu smaidu.

Ed. Keiša šaržs

Krievijas prezidenta vēlēšanās no stiķiem un niķiem vajā netiek.

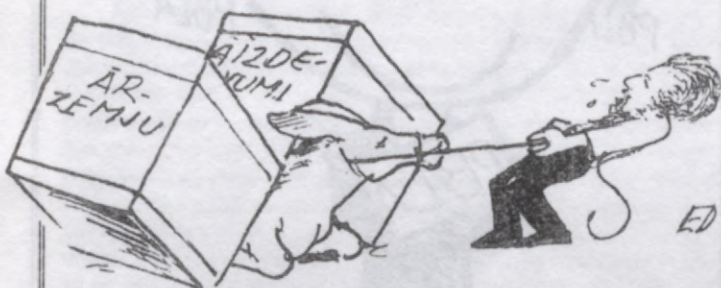
ģionārus, kas bija internēti Rennesletas nometnē un paredzēti izdošanai, kā bija apsoliļusi Undēna sociāldemokrātu valdība.

No latviešiem, esmu dzirdējis, ka it kā tikai ministri Lud- vigs Ēķis un Bernhards Einbergs bijuši brīvmūrnieki.

Brīvmūrniecības vēsture ir sarežģīta un sniedzas tālu senat- nē. Daži domā, ka tā sākusies ar Bībelē - 1. Ķēniņu grāmatā 7:13

Neskaidrība ir Krievijas skaidrība
Neviens isti nezina, par kuŗu Krievijas prezidenta
vēlēšanās būtu jābalso

Smags mantojums.
Cilvēku var piemānīt, ēzeli nevar.

Valters Zirņītis:
- Baltā grāmata atvērs durvis uz rietumiem.

Jānit's nāca pa gadskārtu savas brūtes pacilāt.

- 45 minēto Tiras pilsētas varkarali Hirāmu, ko ķēniņš Zālamans pieņēmis savas diženās pils metaldarbu paveikšanai. Iespējams, ka vareno Gīzas piramīdu Ēģiptē cēluši kādi brīvmūrnieku priekšteči.

Viduslaiku feodālajā iekārtā zemnieks bija saistīts pie zemes, bet brīvs bija profesionāls amatnieks - namdaris vai mūrnieks, kas varēja ceļot apkārt un salīgt darbus, kur viņa māka bija vajadzīga. No tāda "brīva mūrnieka", varbūt, ir izveidojies "brīvmūrnieka" jēdziens - vācu "Freimaurer", angļu "free-mason", franču "franc-macon".

Līdz savai isā mūža galam brīvmūrnieks Volfgangs Amadejs Mocarts, kas dažas ordeņa mistērijas mēģinājis parādīt operā "Burvju flauta" ("Die Zauberflöte"). Dižais krievu rakstnieks Ļevs Tolstojs nebija brīvmūrnieks, bet krietni tuvu iepazīties ar viņu tradīcijām. Romānā "Kaŗš un miers" Pēteris - Pjotrs - Bezucovs satiekas ar brīvmūrniekiem liela garīga paguruma un pesimisma periodā, un tie viņam paskaidro: "Viens pats nespēj uz zināt patiesību. Vienīgi, liekot akmeni uz akmeņiem un sadarbojoties paaudžu miljoniem, sākot ar mūsu pirmtēvu Ādamu un beidzot ar mūsu laikiem, var pacelties templis, kas Lielajam Dievam būs cienīgs mājoklis... Mūsu ordeņa pirmais un galvenais mērķis un pamats, uz kā tas balstās un ko nekāda cilvēciska vara nespēj graut, ir saglabāt un nodot nākamībai kādu zināmu mistēriju, kuŗu mēs esam saņēmuši no vissenākiem laikiem, varbūt pat no paša pirmā cilvēka - mistēriju, no kuŗas varbūt atkarīgs cilvēces liktenis. Bet šī mistērija ir tāda, ka neviens to nevar uz zināt, nedz lietot, kamēr nav pārdzīvojis ilgu un uzcītīgu iekšēju šķīstīšanos; tālab ne jau katrs to var uz zināt. No tā izriet mūsu otrs mērķis: cik iespējams palīdzēt mūsu biedriem reformēt savas sirdis, šķīstīt un apgaismot viņu prātus tādiem līdzekļiem, kas izauguši no mūsu tradīcijām..."

Trešais mērķis esot cilvēces atdzimšana.

Ļoti cildeni mērķi, ko totalitārie režīmi - nacisms un komūnisms - atteicās saprast un pieņemt savās platformās. Tālab tādas valstis brīvmūrniekus vajāja. Proletāriātā diktatūras mērķis bija pasaules pakļaušana, nevis cilvēku atdzimšana.

Raksturīga brīvmūrnieka definīcija ir vācu "Sprach-Brockhaus" vārdnīcas 1944. gada izdevumā, kad Hitlers vēl sveiks un vesels sēdēja savā bunkurā: "FREIMAURER, Mitglied einer über die Erde verbreiteten, einflussreichen, überstaatlichen Geheimgesellschaft, die in Deutschland beseitigt ist" - t. i., BRĪVMŪRNIKĀS, slepenas, internacionālas, ietekmīgas, visā pasaulē izplatītas sabiedrības loceklis, kuŗa Vācijā ir likvidēta.

Cēloņi Vatikāna nesaderībai ar brīvmūrniecību var būt meklējami ļoti tālu pagātnē.

Kad viduslaikos svētcēlnieki devās apmeklēt Kristus kapa vietu, viņus bieži aplaupīja bandīti. Deviņi franču bruņinieki 1119. gadā nodibināja ordeni, kas vēlāk ieguva Tempļa Bruņinieku - Knights Templar - vārdu un kā mērķis bija svētcēlniekus pavādināt un pasargāt no aplaupīšanas. Protams, bruņinieki nestrādāja par velti, un nākamajos divsimt gados ordenis plaši izvērtās visā Eiropā, ar galveno centru Francijā, lieliem īpašumiem un bagātībām. Viena no svētākām reliģijām ordeņa īpašumā bijis "svētais grāls", kauss vai trauks, ko Jēzus lietojis pēdējā vakarēdienā.

Paplikušais, ar chronisku naudas badu sirgstošais ķēniņš Filips IV (1268-1314) sen ar kāriģu aci vēroja Tempļa Bruņinieku bagātības un beigās sacerēja plānu, kā tās dabūt savā rokā. Pāvests Romā toreiz bija Klements V (1260-1214), arī izbadējis un vērodams, no kurienes papildināt savus ienākumus. Abi sazvērneki vienojās ordeni apsūdzēt ķecerībā un noziedzīgos nodarījumos, ko svētajai inkvizīcijai nenāksies grūti pierādīt; tā vainīgos notiesās un nodos laicīgās varas, Filipa, rokās; viņš ordeņa biedrus nomaitās, pārņēms viņa īpašumus un daļu iedods arī Klementam.

Visus redzamākos ordeņa locekļus, kas dzīvoja Francijā, Filips saaicināja uz apsūdzību, lai it kā apsvērtu, kā uzlabot svētcēlnieku apsardzību, kad tie ceļo uz Kristus kapu. Sanākušos bruņiniekus ķēniņa vīri apcietināja un nodeva inkvizīcijai, kas ar spīdzināšanu gandrīz no visiem izspieda atzišanos, ka ir ķecerī un ka ordenis saraušis bagātības noziedzīgā ceļā. "Atzinās" arī ordeņa lielmestrs Žaks de Molajs (Jacques de Molay, 1243-1314).

Lai visai pasaulei parādītu savu tainīgo rīcību un ordeņa noziedzību, ķēniņš Filips lika Parīzes Dievmātes katedrāles laukumā uzcelt tribīnes, kur 1314. g. 18. martā saaicināja Eiropas valstu pārstāvjus, daudzus ievērojamus cilvēkus, kā arī pāvestu Klementu V. Laukumu pildīja ļaužu tūkstosī, kad tribīnē uz paugstinājuma sargi uzveda važās iekalto Molaju un viņa palīgu Džofriju Šarnaju. Albas bīskaps nolāsija astoņdesmit astoņu dažādu nozieģumu sarakstu, kuŗus ordenis pastrādājis un iepriekšējā izmeklēšanā atzinis, un uzaicināja Molaju visiem dzirdot apliecināt, ka tā tiesām ir noticis.

Amerikāņu vēsturnieks Džons Robīnsons grāmatā "Dungeon, Fire and Sword" pastāsta, kas notika tālāk. Visiem satrauc-

kumā gaidot, de Molajs, brīdi klusēdams, pārļaida acis pūlim, tad sāka runāt: "Man šķiet, ka šini liktenīgajā brīdī, kad manai dzīvībai atlicies tikai iss laiciņš, mans pienākums ir atsaukt melus, ko esmu izteicis, un atklāt patiesību. Debess un zemes un jūsu visu kā liecinieku priekšā es atzīstos, ka esmu vainīgs lielā nekrietnībā. Bet mana nekrietnība ir tā, ka es meloju, atzīdamas par patiesiem nelietīgos apvainojumus pret mūsu ordeni. Tagad es paskaidroju un apliecinu, ka ordenis ir nevainīgs. Tā tīrība un svētums nav apstrīdami. Es patiesi atzinos, ka ordenis ir vainīgs, bet to es dariju, lai paglābtos no briesmīgajām mocībām, un teicu to, ko mani ienaidnieki gribēja, lai es saku. Daži bruņinieki, kas arī atsauc savu atzišanos, jau novesti pie sārta; bet nāves izredze nav tik šausmīga, ka tās dēļ es atzītos noziedzībā, kas nekad nav pastrādātas. Man ir piedāvāta dzīvība, bet par apkaunojuma cenu. Tādu cenu par dzīvi nav vērts maksāt. Es nežēlojos, ka man jāmirst, ja dzīvību var pirkt, tikai vienus melus kraujot virsū citiem."

Lielmestra iedvesmēts, arī Džofrijs de Šarnajs atsauc savu atzišanos un apliecināja savu un ordeņa nevainību.

Tas bija zibens spēriens ķēniņa un pāvesta inscenētajam teātrim. Pūlim pavēlēja steigšus izklist, Molaju un Šarnaju novāca no platformas. To pašu dienu mazā saliņā Sēnas upes vidū sataisīja sārta, kur vakarā pie diviem stabiem abus piesaistīja un sadēzināja ar lēnu uguni, lai paildzinātu viņu mokas. Liesmām jau tinoties ar Molaja kājām, viņš piesauca Dieva taisnību un uzaicināja pāvestu un ķēniņu būt līdz ar viņu Dieva tiesas priekšā: pāvestam būt tur četrdesmit dienu, ķēniņam gada laikā.

Molaja aicinājums piepildījās. Klements V nomira pēc mēneša, un septiņu mēnešus vēlāk - Filips. Meža cūku medībās nīkns kuilis bija ielaidis ilkni viņa ciskā, un ķēniņam nācās mirt no trakuma sērgas.

Pirms nāves Molajs, būdams augstas ložas brīvmūrnieks, bija slepeni izlaidis pilnvaru nodibināt četras jaunas ložas - ik pa vienai Neapolē, Edinburgā, Stokholmā un Parīzē.

Vatikāns, rādās, nekad nevarēja aizmirst pazemojumu izcilā brīvmūrnieka nolādējuma dēļ. Kādus četrdesmit gadus vēlāk Klementa V misijas un vārda turpinātājs Klements XII 1738. g. 28. aprīlī izlaida bullu ar šādu saturu:

"Mēs, Klements, bīskaps, Dieva kalps - veselību un apustulisku svētību visiem ticīgiem.

Nevērtīgi, kādi mēs esam, bet ar dievišķu žēlastību ielikti cildenajā apustuliskajā sargtorni, mēs allaž esam ar nepiekāpīgu centību pūlējušies piepildīt uzticību, kāda mūsos likta, lai pretošos maldiem un ļaunumam, it īpaši sargājot istās ticības integritāti un apkaļojot šini laikmetā augošos visādu ķecerīgu biedribu draudus.

No dažādiem avotiem mums ir nācis zināms, ka tuvu un tālu izplatās zināmas sanāksmes jeb sapulces, kuņās piedalās, tā sauktie, Brīvie Mūrnieki, un tādas vairojas ar katru dienu, kur ļaudis no jebkuņas reliģijas, šķietami dabiska godīguma pievilkti, biedrojas kopā ar ciešām un nesaraucāmām saitēm, saskaņā ar kaut kādiem slepeniem noteikumiem un rīkojumiem, pat stingri zvērējot uz Bībeles un uzņemoties smagus sodus, lai savas mistērijas saglabātu neatklājamā noslēpumā. Mēs, tālab, savā prātā apcerot lielo ļaunumu, kāds allaž nāk no slepenām biedrībām, apdraudot nevien laicīgo mieru valstī, bet arī dvēseļu garīgo veselību, atzīstam, ka tās ir naidīgas civilajam un baznīcas likumam. Būdami mācīti dienu un nakti raudzīties, lai tādi ļaudis kā zagļi neielaužas mājās un kā lapsas neizraknā vīnalkalni, kas notiktu, ja tie samaitātu vienkāršu ļaužu sirdis un slepeni uzglūnētu vientiesīgiem - mēs atrodam, ka jānoslēdz tas platais ceļš, kas ved uz viņu ļauno darbu turpināšanu; un vēl citu saprotamu un neapstrīdamu iemeslu dēļ, paklausot kardināļu ieteikumam un izmantojot mūsu apustuliskās varas apjomu, mēs esam nolēmuši nolādēt un uz visiem laikiem aizliegt augšminēto Brīvo Mūrnieku sanāksmes.

Tādā sakarā mēs stingri un, pieprasot svētbijīgu paklausību, pavēlam, lai neviens, bet it īpaši ne ticīgais Kristū, vienalga, kādos apstākļos, pakāpē vai stāvoklī, lajs vai garīdznieks vai citai kārtai piederīgs, ko vērts minēt - neviens pats ne aiz kādiem ieganstiem lai neiedrīkstas uzņemt, atbalstīt, ielaist vai slēpt savā mājā šī negantīgā ordeņa locekļus vai to sanāksmes, kā arī lai nekādā veidā tiem nepalīdz noturēt sapulces citās vietās, lai viņiem nesniedz dziednieciskas zāles, kad viņi slimi, kā arī nekādā veidā, tieši vai netieši nepalīdz ar darbiem vai pa-

domu viņu nestundā, nedz arī pierunā citus pievienoties viņu ordenim.

Mēs tālāk pavēlam, lai bīskapi, prelāti un inkvizitori izmeklēj, iztaujā un piespiež atzīties tos, kas turami ķecerības aizdomās, un lai tiem piespriež pelnīto sodu; viņiem kopā un katram atsevišķi mēs piešķīram brīvu roku spert soļus pret šiem pārkāpējiem un, ja nepieciešams, saukt palīgā laicīgo varu.

Tālab lai neviens neiejaucas vai nepārdomāti nepretojas šai mūsu deklarācijai, nolādējumam, pavēlei un aizliegumam.

Datēts Romā, mūsu Kunga Inkarnācijas 1738. gadā un mūsu pontifikāta astotajā gadskārtā.

Šai bullai savu ediktu pievienojuši kardinālis Giuseppe Fiaro un sekretārs Heronimo de Bardi, piedraudot, ka tos, kas nepaklausīs pāvesta un garīgā tēva rīkojumu, sagaida nāves sods un īpašuma konfiskācija. Viņi piebilst: "Tāpat ir aizliegts katram un ikvienam iestāties vai pamudināt citus iestāties tādās biedrībās, piedalīties sanāksmēs vai ložās, un tiem, kas atļaus minētajiem Mūrniekiem lietot savu māju, halles vai citas telpas, kur tie var pulcēties, ar šo pavēli ir nolādēti, un bez citiem sodiem, kas iepriekš minēti, tādās telpās tiks pilnīgi noplēstas un nolīdzinātas ar zemi. Un viņa Svētības griba ir tāda, ka iepriekš minētie sodi piemērojami arī tad, ja ticīgajiem ir tikai aizdomas, mīnējumi vai norādījumi, ar ko pietiek vainas pierādīšanai, un nekāda taisnošanās vai aizstāvēšanās nav pieļaujama.

Un viņa Svētības griba ir arī tāda, ka ikviens, kas zina vai redzējis tādās sanāksmes un par tām tūlīņ neziņo tuvākajam garīdzniekam, uzskatāms par Mūrnieku līdzdalībnieku un pakļaujams tiem pašiem sodiem. Bet ziņotāju un uzdevēju vārdi lai tiek turēti slepenībā."

Tamlīdzīga satura papirus varētu cerēt atrast čekas, nevis Svētā Pēterļa pēcnieku arhīvos. Atriebīgais gars, acimredzot, vēl nav izplēnējis. Laimīgā kārtā bez ekskommunikācijas nekādu citu sodu svētīgais Linkolnas diecēzes bīskaps nevar uzlikt. Bet zobs uz brīvmūrniekiem viņam ir.

Tas ir liels un vecs zobs un saknē varbūt jau sapuvis. □

Valleijfīlda, 3. V 1996

Osānu Kārlis

MANAS IZJŪTAS PAR DIEVGALDU

Sajūtot cilvēka niecīgumu, man uznāk mazvērtības un nedrošības sajūta. Es meklēju augstāku varu. Es meklēju Dievu. Es gribu Viņa palīdzību un tuvumu. Es eju un atrodu to pie dievgalda.

Es eju pie dievgalda noteiktās reizēs.

Es eju pie dievgalda svētkos, lai pilnīgāki izjustu reliģisko notikumu nozīmi. Dievgalda iešana man nav parasta ikdienas izdarība, to daru svētkos, lai man būtu svētku izjūta. Manu prātu, viss tas, kas tiek pārāk bieži lietots un vienmēr atkārtots, ātri zaudē savu oriģinālo nozīmi. No tā es cenšos izvairīties. Tādēļ es nelieku cepeti galdā katru dienu un nevalkāju goda drānas ikdienā, jo ko tad ēdis un ko gērbs svētkos. Tādēļ arī es Dieva galdū "taupu" svētku reizēm, lai tas man dotu dziļu un patiesu sajūtu.

Es eju pie dievgalda izcila notikuma, nopietna solījuma, vai arī kāda liela darba priekšā.

Es nemētājos apkārt ātriem un lētiem solījumiem. No mazām dienām esmu mācīta nesolīt vairāk, ka pate spēju dot, un necelt smagāku, kā pate spēju nest. Ja es ko solu, tad to daru visā nopietnībā ar apziņu, ka tas tiks piepildīts.

Tāpat tas ir ar darbu. Ikdienas darbus daru klusi un mierīgi. Negribu vienmēr meklēt un saukt pēc palīdzības. Tomēr, ir reizes, kad es sajūtu savu niecīgumu un meklēju atbalstu, lai darbu vai solījumu labi veiktu. Es griežos pie Dieva. Es lūdzu spēku, izturību un Viņa svētību. Tādās reizēs es gribu saņemt sev stiprinājumu no dievgalda.

Es nedomāju, ka iet pie dievgalda ir baznīcas cilvēka pienākums. Tā tikai senākos laikos baznīca uzspieda cilvēkiem pienākumus. Ļaudis gāja uz baznīcu aiz bailēm grēkot un saņemt Dieva sodu. Es nedomāju, ka iet pie dievgalda izskatās cienīgi, svēti, vai ka tas ir jādara aiz pieklājības. Saņemt Svēto vakarēdienu, man liekas, ir reliģisks pārdzīvojums, kas zināmās reizēs man ir vajadzīgs. Ņemt daļību pie dievgalda bez kaut kāda dziļāka un iekšēja sirds mudinājuma, tikai tādēļ, ka tas tiek piedāvāts, ka visi citi to dara, vai arī tikai aiz plikas ziņkārības - ko man tas dos, man ir nepieņemami.

Nevaru iedomāties, ka es varētu iet pie dievgalda tikai ar cerību baudīt. Ja es ko vēlos saņemt, tad gribu arī kaut ko sniegt pretī no savas puses. Svētais vakarēdiens man nav vina glāze, ko sadzeļu ar kaimiņu pāri sētai. Tā nav arī kokteiļu partija ar atspirdzinājumiem un uzkodām, kur eju, kā kanadieši saka: "To have a good time!" Es eju pie dievgalda ar vislielāko pazemību, ticību un bijību. Es eju, lai būtu sakarā ar Dievu. Es vēlos Viņa tuvumu. Viņa stiprinājumu. Viņa svētību. Dievgalda pasniegšana man ir tas nopietnākais un svarīgākais rituāls, ko baznīca man spēj dot.

Dievgalds man vārda pilnā nozīmē ir Dieva galds. Tas man ir dārgs un svēts, un tādu arī es viņu vēlos paturēt. Mans svētais galds nav kuņģī katrā laikā pieejams, ne arī kuņģī katrā laikā saņemams - tam ir sava reize un sava vieta. Tas man nav nekāds "Metro" pārtikas preču veikals, kas ir atvērts 7 dienas nedēļā cilvēku ērtības dēļ - lai tikai nāktu, ņemtu un baudītu viņa preci. Mans svētais galds ir dabūjams tikai ar mēru. Ja es sāksu pārāk bieži un pārāk daudz no sava svētā galda paņemt, tad tā svētums, tāpat kā visi labumi, ātri izbeigsies. Tur man nebūs vairs nekāds svēts. Tas man būs tikai galds ar tukšām izdarībām, vai kā kādreiz kādam citam - tāds lēts teātris.

Es esmu vecmodīga un konservatīva persona. Man ir iedzimta liela piesardzības sajūta un tādēļ man ir pretestība pret visu to, ko modernie laiki ātri un viegli sola. Es negribu pieņemt to, kas man tiek piedāvāts un pasniegts no kuņa katra izdarīga zēļa, kā "New and improved", jo milu veco, zināmo, parasto. Tas attiecas ne tikai uz parastām ikdienas lietām, bet arī uz maniem dziļākiem reliģiskajiem uzskatiem.

Ar šo es izteicu tikai savas personīgās izjūtas par dievgaldū. Neesmu domājusi un negribu nevienu mācīt, kritizēt, labot vai aizskārt. □

Ausma Hūns

XXXXXXXXXX

DV KANADĀ 46. DELEGĀTU SAPULCE 1996. g. 4. un 5. maijā, Toronto

DV Kanadā 46. delegātu sapulces atklāšanas aktu ievadot, DV KV 1. vice-priekšsēdis A. Kalupnieks citēja Latvijas kādreizējā Valsts un ministru prezidenta Dr. Kārļa Ulmaņa 6. Rīgas kājnieku pulkam teiktās uzrunas vārdus kā mudī šim saietam: "Ciņās laukā deva mums valsti, deva mums patstāvību un atdeva mums atpakaļ mūsu pašu zemi. Šais ciņās radās arī patriotisms - liesma, kas apgaismoja visu zemi, kas kvēloja visas tautas sirdi, vienoja un sakausēja latviešu tautu."

Sekoja klusuma brīdis, pieminot tos aizvadītajā gadā mūžībā aizsauktos, atsevišķi pieminot DV CV locekli un Latvijas goda konsulu Austrālijā Eduardu Voitkūnu, kā arī klusībā atceroties ciņu biedrus, kas palika kauju laukos.

Svētbrīdī vadīja māc. Kristers Ulmanis ar Svēto rakstu lasījumu un izlūdzoties Dieva svētību iecerētajam delegātu sapulces darbam.

Pēc "Dievs, svēti Latviju" sekoja delegātu sapulces atklāšana. DV KV priekšsēdis V. Plūdons pieskārs paveiktajam darbam un darbu ievirzei nākotnē, un runas noslēgumā pasniedza DV CV Atzinības rakstu DV Sault Ste Marie kopas valdes priekšsēdim E. Krūmiņam. Sekoja "Latvija-Amerikā" atb. red. I. Viksnas speciāls veltījums autorei lasījumā.

No Kanadas DV priekšnieka amata kandidātam ar 12 balsīm ievēlēja V. Plūdona. G. Šūbiņš saņēma 3, bet J. Frišvalds - 2 balsis. Zemes valdē bija pārvēlami 4. No līdzšinējiem ievēlēja L. Ozolu (14 b.) un Annu Briedi (12 b.), no jauna - Kārli Gulbi (8 b.) un Viktoru Dreifeldu (8 b.); kandidātos - J. Bilinski (7 b.), E. Brencis (5 b.) un T. Kronbergs (4 b.). Revīzijas komisijā ievēlēja līdzšinējos - K. Rēvaldu, P. Vitolu un J. Vandeli. Goda tiesā - E. Pulciņu (15 b.), J. Treiju (11 b.), J. Dreifeldu (10 b.); kandidātos: G. Šūbiņu (8 b.), U. Maksiņu (5 b.) un J. Zāmuru (4 b.).

Uz atklāšanas aktu bija aicināti daudz viesu, gan no DV, gan latviešu sabiedrības. Apsveikumus ievadīja nama tēvs - DV Toronto nod. valdes priekšsēdis A. Kalviņš; E. Miniāte nesa LNAK valdes priekšsēža T. Kronberga sveicienus, bet no LNAK padomes - A. Budrevics. DV globālas vanadžu saimes, DV ASV saimes un priekšnieka A. Spārniņa un DV ASV vanadžu priekšnieces I. Apeles sveicienus nodeva Rīta Kaugura, DV vanadžu priekšniece. DV Kanadā vanadžu saimes un valdes sveicienus nodeva DV vanadžu vadītāja Kanadā N. Pulciņa. Klāt bija daudz

organizāciju pārstāvju, kuņģus iepazīstināja ar klātesošajiem akta dalībniekiem. Neitrūka rakstisku apsveikumu, no kuņģiem nolasi-ja DV priekšnieka J. Frišvalda, DV Goda biedra virspulkv. A. Silgaila un DV saimju Latvijā valžu priekšsēžu sveicienus.

Aktu noslēdza ar DV dziesmu, kuņģai pavadījumu izpildīja I. Purene.

Delegātu sanākumi uzsākot, piedalījās 18 delegāti, pārstā-vot 13 DV nodaļas. Sapulces darba ievirze ritēja raiti. To vadīja G. Brikmanis, viņa vietnieks bija J. Mežaks, sekretārs - V. Dābo-liņš, viņa vietnieks A. Vūciņš, balsu skaitītāji - K. Rēvalds, P. Vitols un J. Vandelis, rezolūciju komisijas locekļi - V. Dreifelds, J. Galdiņš un Mirdza Lejiņa.

Par plkv. V. Januma balvas kandidātiem izraudzīja Latviešu gaidu un skautu jendas Kanadā.

Pieņēma sekojošas rezolūcijas un lēmumus:

1. DV Kanadā 46. delegātu sapulce Toronto aicina Latvijas Saeimas priekšsēdi I. Kreituss kundzi, Centrālās Vēlēšanu komisijas priekšsēdi A. Kramiņa kungu un visu frakciju vadītājus Saeimā ņemt vērā, ka mēs, kā Latvijas republikas pilsoņi izsakām lielu neapmierinātību un protestu Latvijas likumdošanā un izpildīšanā:

a) Likums "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu" tagadējā saturā ir diskriminējošs ārvalstīs dzīvojošiem Latvijas pilsoņiem. Šis likums izslēdz ārvalstīs dzīvojošos pilsoņus no līdzdalības Latvijas valsts demokrātiskā procesā.

b) Centrālā Vēlēšanu komisija izdarīja rupju pilsoņu politisko tiesību pārkāpumu, aizliedzot 20. p. dotās tiesības ārvalstīs dzīvojošiem pilsoņiem, savu balsojumu nodot personīgi ierodoties Latvijas vēstniecībās vai konsulārajās pārstāvniecībās.

c) Ieteicam likuma "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu" III nodaļas 20. pantu atvietot ar sekojošu tekstu:

"Latvijas valsts pilsoņu, kuņģi balsošanas laikā dzīvo vai uzturas ārvalstīs, viņu demokrātiskās tiesības aizstāv Latvijas valsts vēstniecības. Ievērojot lielos attālumus no vairuma vēlētāju dzīves vietām, vēstniecības uzdevums ir nodrošināt pilsoņiem praktiskas iespējas piedalīties Latvijas valsts demokrātiskos procesos. Bieži apdzīvotos pilsoņu centros vēstniecībām jāizveido vietējās vēlēšanu komisijas, apstiprinot vēlēšanu komisijas vārdisku sastāvu. Centrālā Vēlēšanu komisija ir atbildīga par likumu ievērošanu un izpildīšanu."

2. DV Kanadā 46. delegātu sapulce nolemj, ka DV Kanadā vanagu saimei jānodrošina laikraksta "Latvija-Amerikā" pastāvēšana un to jāveic ar visu nodaļu uzņemšanos samaksāt par katru pilnu vai nepilnu 50 biedru skaitu vienu laikraksta abonementu, ko apgāds izdalītu veco ļaužu aprūpei un daļu aizsūtītu uz Latviju.

3. Lūdz DV Centrālajai valdei izskatīt un noskaidrot kaņaviru pensijas, kas ir piešķirtas no vācu kaņaviru aprūpes latviešu kaņavīriem - II pasaules kara dalībniekiem. Piemēram, ungāru un slovēņu bij. kaņavīri saņem vairāk no vācu iestādēm.

4. Papildināt DV organizācijas Darbības noteikumus sekojoši:

"Uz DV priekšnieka amatu nevar kandidēt, ja viena un tā pati persona ir atkārtoti tikusi ievēlota un pildījusi DV organizācijas priekšnieka amatu pēdējos 9 gadus (3 vēlēšanu pilnus termiņus) bez pārtraukuma (Virzīs uz DV CV)."

5. DV Kanadas valdei un Darbības plānošanas nozares vadītājam rūpēties, lai nākotnē rīkotā gadskārtējā DV KV Darbības plānošanas sesija atbilstu šīs sesijas vadmotīvam - darbības plānošanai, iztirzāšanai un attiecīgo atzinumu pieņemšanai, kas cieši saistās ar DV Kanadā nākotnes darbību un darbības iespējām. Ierosināma citu latviešu organizāciju un darbinieku līdzdalība.

6. II pasaules kara ir beidzies pirms 50 gadiem un Sabiedrotiem ir dokumenti, kas glabājas attiecīgos kara mūzejos. Londonā, Anglijas kara mūzejā arī tika novietoti dokumenti par Latviešu kaņavīru nosūtīšanu uz Beļģiju, Zedelgēmu. Ir pienācis laiks ieskatīties šajos dokumentos no angļu kara ministrijas, jo daudzi slepeni dokumenti ir tagad pieejami atklātībai. Šo izziņu būtu jāveic DV CV.

7. Pieprasīt Krievijai, Padomju Savienības mantinieci, samaksāt kompensāciju katram latvietim par katru vergu darbos pav. gadu \$ 20,000.00 (US) minimuma atlīdzību, bet par katru nogalināto latvieti \$ 1,000,000.00 (US), kas iemaksājami represēto fondā, pie Latvijas republikas valdības. Virzīt caur DV CV.

8. Aicina pievienoties LNAK Kultūras nozares vadītāja Mārtiņa Štauvera priekšlikumam uzrakstīt savu dzīves stāstu, lai vēsturei atstātu liecību par latviešu tautai tik nozīmīgo laiku, sākot ar Otro pasaules karu. Aicina to darīt visiem vanāgiem un vanadzēm, aicinot arī citus savā tuvākajā apkaimē - sabiedrībā; savu stāstījumu nosūtot Mārtiņam Štauveram (adrese: 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, QC, Canada H9X 2R2; atrodama arī kredītsabiedrības kalendārā.)

9. 1996. gadā aprīt 10 gadi kopš "Helsinki 86" kustības sākuma, bet starplaikā nav radīts pienācīgs veids šo latviešu garīgās atmodas laika cīnītāju atcerei un piemiņai.

DV Kanadā 46. delegātu sapulce atbalsta LNAK 16. padomes 4. sesijā pieņemto rezolūciju, kas nolēm j un uzdod DV KV, sadarībā ar LNAK valdi, radīt "Helsinki 86" gara cīnītāju Goda sarakstu, ar pirmiem ierakstiem - Ievu Bitenieci un Ronaldu Silaraupu, kam vēlāk pievienot citu cīnītāju vārdus.

Ik gadus Latvijas neatkarības pasludināšanas dienā, 18. novembrī, šo Goda sarakstu nolasīt piemērotos sarīkojumos.

10. Lai atbalstītu Latvijas sportistus, kas šogad piedalās Olimpiskās spēlēs, un izmantotu iespēju Latvijas vārdam atkal parādīties pasaulē, iesaka Sporta nozarei izgatavot "I" kreklus ar patriotisku temu un izkārtot to pārdošanu, it sevišķi Kanadā Dziesmu svētku laikā, kā arī Amerikā Olimpiādes laikā. Palīdzēsīm pašī sev!

11. DV KV ierosināja atcelt 1992. gada rezolūciju par neiejaukšanos Latvijas DV nesaskaņu izlīdzināšanā. Šo ierosinājumu nepieņēma. Ar to ir saistīta DV CV locekļa (no Kanadas) viedokļu un ieteikumu izvēle, attiecīgās pārrunās un lēmumos. Noteikti ierosinājumi un ieteikumi netika doti, kaut gan viens delegāts solīja savu atbalstu, ja DV CV uz savu iniciatīvu, attiecīgo jautājumu atrisinātu.

Otavas nodaļa bija iesniegusi vairākus ierosinājumus, kas, ja tiktu pieņemti, būtu devuši norādi Latvijas DV saimju nesaskaņu atrisinājumam. Bet, tā kā netika atcelts 1992. gada lēmums šai jautājumā, nebija iespējams Otavas nodaļas ierosinājumus iedzīvināt.

Vienbalsīgi pieņēma DV CV Jaunatnes nozares vadītāja Imanta Baloža piesūtīto vēstījumu, ko saņēmusi DV vanadzū priekšniece Rīta Kaugare:

"DV jaunatne ir DV organizācijas sastāvdaļa un tās vadībā ir DV biedri. DV jaunatnei, kā DV organizācijas ideju nesējiem, nepastāv robežas, tā nav ierobežota kādā valsts teritorijā, nedz kādā pilsētā. Latviešu jaunatne, kas atbalsta DV mērķus un darbību, var pieteikties pie DV Jaunatnes vadības, kas, savukārt, sadarbojas ar DV zemju, nodaļu un kopu valdēm; veido DV Jaunatnes grupas."

Šādi DV Jaunatnes kustībai jādod tās pašas iespējas, kādas DV organizācija izstrādāja DV organizācijas vanadzēm.

Plašas pārrunas risinājās tieši par palīdzības darbu Latvijā, kur, galvenokārt, pieskārs daudz bērnu ģimeņu aprūpei. Pēdējā laikā Latvijā nodibinājušās daudzas daudz bērnu ģimeņu atbalsta biedrības, kas masveidīgi izved līdzekļu vākšanas kampaņas rietumos. Delegātus informēja, ka šāda iejaukšanās palīdzības darba veikšanā nav vēlama. Labākais veids ir palīdzības darbu veikt ar DV CV pārstāvniecības Rīgā starpniecību, kas šo darbu Latvijā koordinē.

Tika atbalstīts ieskaits, ka steidzami izkārtojama "Baltās grāmatas" publicēšana, lai parādītu dokumentētu Padomju varas nodarīto jaunu latviešu tautai un Latvijai.

Atzinīgi novērtēja Keskvikas jauniešu parādīto priekšzīmi, materiāli atbalstot latviešu meitenes Martas Ašmes sirds operācijas izdevumu segšanu. DV KV priekšsēdis V. Plūdons izteica pateicību Keskvikas jaunatnes kopai un visiem ziedotājiem, kas atsaukušies DV KV aicinājumam un ar materiālo atbalstu devuši Martai Ašmei cerību labākai nākotnei.

Par saimnieciskiem pasākumiem paskaidrojums sniedza DV KV Saimniecības nozares vad. L. Ozols un DV KV priekšsēdis V. Plūdons, bet par DV KV un DV CV publikācijām ziņoja DV KV 1. vicepriekšsēdis A. Kalupnieks.

Vēl pārrunāja DV organizācijas Iekšējās darbības un sadzīves jautājumus un pieņēma vairākus lēmumus.

Delegātu sapulces noslēgumā izteica pateicību DV Toronto nodaļai un vanadzēm, kas aizvadītajās 2 dienās rūpējās par delegātu un viesu labklājību. Izskanot "Še kopā mēs biedri..."

delegāti devās mājup ar apziņu, ka paveikts nozīmīgs darbs, vēlīts DV organizācijai, latviešu tautai un Latvijai. □

A. Kalupnieks

XXXXXXXXXX

TRAGĒDĪJA MĀKSLINIEKU ĢIMENĒ

Rīgā, 1996. g. 14. martā, tikko iegājusi savā piektajā gadu desmitā, no ļaundarīgas rokas mirusi gleznotāja Vija Maldupe. Viņas 3 meitas - 2 studentes un viena skolniece - palikušas vienas, bez gādnieka, jo meiteņu tēvs, arī gleznotājs, Juris Baklāns miris ar sirdskaiti pirms 7 gadiem.

Vija Maldupe dzimusi 1947. g. 12. martā, Rīgā. Mācījies Rīgas pilsētas 4. pamatskolā. Sākot ar 5. klasi Jāņa Rozentāla Mākslas vidusskolā, kur beigusi 1965. g. 2 gadus strādājusi par mākslinieci-noformētāju, un 1967. g. iestājusies Valsts Mākslas akadēmijā, glezniecības nodaļā, kur absolvējusi 1973. g.

1972. g., vēl pirms Akadēmijas beigšanas, salaulājies ar savu bērnības draugu, skolas un studiju biedru Juri Baklānu, lai Juri, kas Mākslas akadēmijā jau 1972. g. bija beidzis stāģglezniecības nodaļu pie prof. Induļa Zariņa, neaizsūtītu, t. s., praksē uz kādu citu republiku.

Vija Maldupe paturējusi savu dzimto uzvārdu, bet laulībā dzimušās 3 meitas - Ieva, Liēna un Anna mantojušas tēva - Baklāna uzvārdu.

Vijas dzīvē bija divi lietās, kurām tā nodevās ar visu sirdi: gleznošana un viņas bērni. Savas meitenes viņa audzināja pati, neveda ne uz kādu bērnudārzu. Kad pirmās divas meitas bija maziņas, ģimene dzīvoja komunālā dzīvoklī, kur ļoti jāuzmanās, lai mazie bērni netraucētu pārējos dzīvokļa iemitniekus. Vija tad dažkārt iedeva mazajām otu rokā, un viņas darbojās ar lielu aizrautību. "Tās meitenes bija tikpat kā ar otu rokā piedzimušas," atceras sirmā vecmāmiņa. Šai laikā Vija gleznoja tikai miegam nozagtās nakts stundās, kad bērni bija aizmiguši.

Tikai 1981. g. mākslinieku pāris dabūja atsevišķu dzīvokli. 1982. g. piedzima trešais bērns - Anniņa. Drīz arī viņa dabūja otu rokā, un nu strādāja visi: gleznoja tēvs un māte, vingrinājās bērni. Meitenes no mazām dienām pierada, ka strādāt nozīmē gleznot, un viņām radās vēlētānās dzīvē iet to pašu ceļu, ko gājuši vecāki. Saskatīdami meitenēs talanta iedīgļus, vecāki viņas apzinīgi vadīja un virzīja uz mākslas skolām.

Pēc vīra nāves V. Maldupe rūpējās viena pati par savām meitām. 1990. g. Ziemsvētku brīvlaikā māte aizveda vecāko meitu Ievu uz Parīzi parādīt mākslas muzejus un katedrāles. 1991. g. viņa tāpat aizveda Lienu. "Uzskatu par savu misiju bērnu šurp atvest," viņa rakstīja vēstulē no Parīzes. Meitenes no šī ceļojuma daudz mantoja tieši glezniecības laukā.

Ieva Baklāne (dz. 1974. g. 13. jūlijā) ar teicamām sekmēm 1992. g. beidza Jāņa Rozentāla mākslas vidusskolu un tūlīt iestājās Valsts Mākslas akadēmijas glezniecības nodaļā. Viņa tagad ir 4. kursā; vēl jāstudē 2 gadi.

Liēna Baklāne (dz. 1976. g. 23. martā) sekoja mātai, ar teicamām sekmēm nobeidzama Jāņa Rozentāla vidusskolu 1994. g. un tūlīt iestādāmās Valsts Mākslas akadēmijā. Liēna tagad ir otrā kursā, viņai jāstudē vēl 4 gadi.

Anna Baklāne (dz. 1982. g. 7. decembrī) tagad macās Jāņa Rozentāla Mākslas vidusskolas 7. klasē. Viņai tur vēl jāmacās 4 gadi, un viņa tāpat cer tālāk mācīties Mākslas akadēmijā; tātad viņai stāv priekšā vēl desmit skolas gadi.

Tagad, kad ģimenei pēkšņi atrauta māte un gādniece, visu trīs meiteņu nākotne ir nostādīta zem jautājuma zīmes.

Savā isajā mūžā ne Vija Maldupe, ne Juris Baklāns nebija paguvuši sarīkot daudz personalizstāžu, bet bija piedalījušies daudzās grupu izstādēs gan Latvijā, gan ārzemēs. Vijas personalizstādes bija Jēkabpilī, Valmierā un Rīgā (š. g. februārī). Daudz Vijas gleznu bija izstādītas ārzemēs: Lietuvā (Viļņā), Maskavā, Somijā, Dānijā, Vācijā, Polijā, Čehijā, Bulgārijā, Ungārijā, Itālijā, ASV, Kanadā, un pēdējā nesen Anglijā. Vienu Vijas gleznu nopirka Trocjakova muzejs Maskavā. Viņa strādāja arī līguma darbus gan Maskavas Kultūras ministrijai, gan vēlāk Latvijas kultūras fondam.

Vija Maldupe ilustrējusi grāmatas: Valža "Staburaga bērns", Plūdona "Mazā Anduļa pirmās bērnības atmiņas", Akurātera "Kalpa zēna vasaru", Leona Brieža grāmatu mazbērniem "Mazais mazitīpāis", kā arī A. Krūklja dzeju grāmatu "Rozes uz barikādēm". Vēl citi iesākti ilustrācijas darbi palika nepabeigti.

Viņa daudz ar ilustrācijām nenodarbojās, jo par tām honorārs bieži bija jāgaida gadu vai ilgāk. Radošai māksliniecei, kuŗas vienīgā peļņa nāca no pārdotajiem darbiem, nauda bija vajadzīga tūlīt, lai pati un bērni varētu izdzīvot, un atkal un atkal pirkt jaunas krāsas, lai tad varētu atkal gleznot un pārdot, un tā uz priekšu vien.

Pagājušā gadā, sakarā ar saimnieciskām grūtībām un banku bankrotu, cilvēki Vijas Maldupes gleznas mazāk pirka, viņas ienākumi samazinājās un bieži bija jādomā - ko maksāt uzreiz un kādu maksājumu atlikt. Bez krāsām nevarēja palikt, tās bija vajadzīgas, lai atkal gleznotu un cerētu kādu darbu pārdot; arī meitām Mākslas akadēmija bija vajadzīga krāsas. Reizēm Vija ar stangām izspieda pēdējo krāsas kriksti no tūbiņas laukā. Citreiz gleznoja tikai ar to, kas vēl no krāsām atlicis. Vijas pēdējās izstādes apmeklētāji brīnījās, ka Vijas gleznas ieguvušas tik neparastu kolorītu. Izskaidrojums bija vienkāršs: sarkanā un dzeltenā krāsa bija vienīgās, kas tai laikā atradās mājās. Ja bez krāsām iztikt nevarēja, Vija darija to pašu, ko daudzi maksāšanas grūtībās nonākušie mūsdienās dara: palika pilsētai parādā par dzīvokli, vienmēr cerēdama parādu nomaksāt tad, kad pārdos kādu gleznu.

Kad pēc mātes nāves dzīvokli uz sava vārda gribēja pārakstīt vecākā meita Ieva, viņai pieprasīja parāda samaksu. Tādas naudas viņai, protams, nav. Un visām trim meitenēm draud izlikšana uz ielas.

Meitenes ir izcili apdāvinātas gleznotājas, viņu skolotāji ir ļoti norūpējušies par viņu tālāko likteni. Viņas ir saņēmušas materiālu atbalstu gan no J. Rozentāla skolas, gan no Mākslas akadēmijas, tā kā trūkumu viņas pagaidām necieš. Akadēmija un skola arī lūgusi Rīgas Domi, lai atlaiz meitenēm dzīvokļa parādu, bet atbildes vēl nav. Abas vecākās meitas iesniegušas stipendijas lūgumus Kultūras fondam, bet arī no turienes nekas vēl nav dzirdēts.

J. Rozentāla skolas skolotāja Līga Bokaldere ierosinājusi dibināt palīdzības fondu izcilajām studentēm Baklānēm, bet arī šis plāns vēl kaŗājas gaisā.

No kā lai bārenītes tikmēr pārtiek? Pat ja dzīvokļa parādu atlaistu, drīz krātos jauns parāds, jo vienīgais drošais ienākums Ievai un Lienei ir teicamnieku stipendijas Akadēmijā: Ievai 11 lati, Lienei - 10 lati mēnesī. Kaut kāda sajukuma dēļ Anniņa pat vairs nesaņem to pabalstu par mirušo tēvu, ko līdz šim saņēma.

Meitenes tomēr nav nokārušas galvu. Ieva domā tuvākā laikā sarīkot savu izstādi. Viņa jau ir Mākslinieku Savienības biedre, un viņai ir tiesības izstādes rīkot. Jābrūņojas ar cerību, ka kādu gleznu izdosies pārdot.

23. aprīli "Rīgas" galerijā rīkoja Vijas Maldupes darbu "retro" izstādi, kuŗā bija arī vecie darbi no dažādiem "fondiem", pēdējie darbi un arī gleznas, kuŗas meitenes mēģināja dabūt no aģentiem ārzemēs.

J. Rozentāla skolas skolotāja L. Bokaldere ir teikusi patiešus vārdus: "Mums jau ir trīs māsiņas Skrides, apdāvinātas mūziķes un dziedātājas, bet tagad mums ir arī trīs māsas Baklānes, apdāvinātas gleznotājas, kas nu ir kļuvušas apaļas bārenes, bez tēva un mātes gādības. Tādiem bērniem būtu kaut kā jāpalīdz skolu nobeigt."

Par māsiņām Skridēm esam daudz lasījuši. Viņu vārds mums ir pazīstams bez izskaidrošanas. Kaut mēs turpmāk tikpat labi atcerētos arī māsas Baklānes! Ziedojumus šīm bārenītēm lūdzu sūtīt uz sekojošu adresi: Mr. J. Kadilis, 12 West 96th Street, Apt. 7C, New York, NY 10025, USA. □

Marianna Ieviņa

XXXXXXXXXXXX

VAI SARGĀSIM TĒVUZEMI?

Tieviņais, gariem matiem un auskaru rotātais Latvijas rok-mūziķis Muktupāvels ar saviem domu biedriem Skrundā sarīkoja mežonīgu trokšņošanu un bungu ribināšanu, it kā cīnoties pret militaristiem. Tanī pat laikā jauniešiem tika potēta doma, ka mums nav vajadzīga Latvijas armija, ka latvju zemi jāsgarā algotiem profesionāļiem. Saeimas deputāts no KDS frakcijas, vienlaikus arī students, 24 gadīgais Māris Vitols 25. aprīli, kad likumdevēji izskatīja jautājumu par obligāto kaŗadienestu, pie Saeimas nama musināja tūkstošiem armijā dienēt negribošu studentu. Latvijas presē tagad izraisījusies plaša diskusija par dienestu mūsu valsts bruņotajos spēkos. Ne mazums izglītoto jau-

niešu iestājas pret dienestu armijā. Iebilst arī daudzas zemnieku ģimenes. Taču neviens no viņiem nevar pateikt, kam jāsgarā Latvija, kam jāstāv uz tās robežām, kam būs jāņem rokā ierocis, ja lielais lācis austrumos atkal sadomās okupēt mūsu zemi.

Kopš neatkarības atjaunošanas Latvijas skolās nav ieviesta zēnu militārā apmācība. Nenotiek militāri patriotiskā audzināšana. Latvijas avīzēs turpreti kāri tveŗ jeb kuŗu sensāciju, kas attiecas uz bruņotajiem spēkiem un zemessardzi. Velti Latvijas preses izdevumos, televīzijā un radio meklēt atzinīgus vārdus par armijas un zemessardzes labākajiem virsniekiem, instruktoriem un kareivjiem. Velti meklēt cildinošus rakstus par zemessardzes sapieŗiem, kuŗi nu jau gadiem ilgi dien dienā, riskējot ar savām dzīvībām, padara nekaitīgas krievu armijas pamestās sprāgstvielas, vai vēl atrasto 2. pasaules kaŗa mantojumu.

Uz vienas rokas pirkstiem var saskaitīt Latvijā iznākušās grāmatas par mūsu leģiona varonīgām cīņām pret sarkanajiem okupantiem. NDV skārtotā un izdotā 80 autoru veidotā grāmata par nacionālo partizānu cīņām "Uz ežiņas galvu liku", pagaidām arvien vēl ir vienīgais apjomīgais un nozīmīgākais darbs par latviešu pretošanos sarkanarmijai un kompartijas izvērstajam teroram. Un tāpēc nebrīnīsimies, ka mūsu jaunatnē nav pienācīgas atziņas par tēvzemes mīlestību un nepieciešamību pašiem savu zemi sargāt.

NDV LA savu iespēju robežās ir dāvinājusi grāmatu "Uz ežiņas galvu liku" daudzām Latvijas skolām. Tagad zēni tās kāri tveŗ un lasa ar milzīgu interesi. NDV CV saņem no skolām vēstules ar lūgumu dāvināt šīs grāmatas arī tiem, kam grāmata vēl nav. Skolu budžeti ir gauŗām nabadzīgi, un skolas pašas tagad grāmatas iegādāt nespēj.

Nacionālo DV Latvijas apvienība savā žurnālā jau vairākkārt griezusies pie lasītājiem un lūgusi latviešus Latvijā un latviešus ārzemēs atcerēties savas kādreizējās skolas un ziedot tām grāmatas iegādei 5 latus vai US\$ 10 (vai attiecīgu summu citā valūtā). Mūsu organizācijas biedre, māksliniece Ilze Ozoliņa ikvienu no dāvinātās grāmatas sējumiem ir attiecīgi noformējusi un grāmatas ar dāvinātāja veltījumu nogādātas vai nu tieši skolām, vai tas darīts ar Izglītības ministrijas starpniecību un palīdzību. Pašreiz grāmata "Uz ežiņas galvu liku" jau ir vairāk nekā 150 Latvijas skolu bibliotēkās. Taču trīsreiz lielāks ir to skolu skaits, kuŗām vēl šīs grāmatas nav. Un tāpēc mēs no visas sirds lūdzam arī Jūs apsvērt iespēju dāvināt abus grāmatu sējumus vai nu savai kādreizējai skolai, vai šo izvēli atstāt mūsu ziņā.

Naudas ziedojumu varat nodot vai nosūtīt NDV pilnvarotajām personām kuŗas ārzemēs kārtu mūsu žurnāla pasūtīšanas jautājumus un kuŗu adreses ir "Vēstneša" pirmā vāka iekšpusē. Naudu var nodot arī NDV birojā, Rīgā, Aspāzijas bulvārī 24. Daudzi ziedot gribētāji \$ 10 zīmi ir vienkārši ievīstījuši melnā papīrītī un ielikuši aploksnē un atsūtījuši mums uz Rīgu. Paldies Dievam, neviens šāds neoficiāls naudas sūtījums nav gājis zudumā.

Mūsu organizācijas biedri pašreiz ir uzrakstījuši un publicējuši Latvijas avīzēs vairākus rakstus, pauŗot viedokli, ka Latvija jāsgarā ikvienam tās pilsonim. Mūsu vīri ir stāstījuši, kā viņi paši no studiju sola devušies uz fronti. Bet šī ietekme uz mūsu jauno paaudzi vainagojusies panākumiem vienīgi tad, ja ikviens zēns, tikko tam pamostas interese par kaŗavīru gaitām, spēš savai interesei piemērotas grāmatas atrast skola bibliotēkā, tās lasīt, iemīļot un censties līdzināties mūsu varoņiem - leģionāriem un nacionālajiem partizāņiem.

Vienlaikus ar grāmatas "Uz ežiņas galvu liku" ziedošanu Latvijas skolām, NDV CV prezidijs aicina ikvienu latvieti savai skolai ziedot arī kādu grāmatu no savas bibliotēkas par latviešu leģionu un mūsu leģionāru varonīgajām gaitām 2. pasaules kaŗā. Tikai tad, ja mēs katrs rūpēsimies par savas jaunatnes audzināšanu patriotisma garā, nebūs jādzird kaunpilni vārdi, ka latviešu jaunā paaudze negrib sargāt savu zemi.

Cerībā uz Jūsu atbalstu un patiesā cieņā,

A. Kalvāns,
NDV priekšēja vietnieks

Raksti FORUMAM un LASĪTĀJU VĒSTULES redakcijā ļoti gaidītas. Nekavējaties ar to iesūtīšanu!

Nākošais MLB Ziņotāja izdevums būs vasaras dublnumurs, kas iznāks augusta sākumā. Redakcija

**CLAIMS RESULTING FROM OCCUPATION BY
GERMANY**

(Continuation from the previous issue.)

The Western World has always understood that the Baltic States - Estonia, Latvia and Lithuania - were in 1940 illegally incorporated into the Soviet Union.

The legally recognized Republic of Latvia was never at war with Hitler's Germany.

The following figures originate with material compiled during the period 1951 to 1956 for the Latvian Envoy in London, who had been empowered to act on behalf of the legitimate Government of Latvia shortly before it was forced from office. This extremely well documented material, most of it of German origin, shows that the total of identified MATERIAL LOSSES to the Latvian nation as a result of the German occupation of Latvia was 658 US\$ million at 1945 prices. This translates (using US commodities price index of 18.2 for 1945 growing to 125.2 for 1995), at 1995 prices into US\$ **4,530 million**.

This sum may be further subdivided as being due to damage caused to the following:

Farms, incl. product consumed	27 %
Forests, incl. products consumed	17 %
Industry, and product consumed	48 %
Ships, and services consumed	1 %
Ports, and services consumed	1 %
Land surface, roads and bridges	2 %
Communications, incl. services	1 %
Railroads, incl. services	3 %

We are not prepared to accept as adequate from Germany, and other determining nations, for material damages to the Latvian nation by the German occupation, the "gift" of two million Deutch Marks presented to a previous Latvian government.

Please note that the above "material" losses do not include any allowance for the personal pain and loss of life which was occasioned by those illegally conscripted (with a penalty of death for avoidance) into the armed forces and/or labour groups, nor for those who were punished for reasons of race, religion, or politics, and/or for crimes of conscience. In this regard the German government has made pension payments to conscription survivors living in the West, and has generally made individual payments to Hebrew survivors of the holocaust living in the West and/or in Israel. In addition, the German government alleges to have made payments to the Soviet Union, which we believe were calculated on a human victim basis - but such payments to co-conspirators have not been received by the legal Government of Latvia, and we are not aware of such payments having been passed through to any inhabitants of Latvia. Thus substantial additional claims beyond those shown above are possible against Germany for personal pain and loss of life... ????

**ARISING FROM SOVIET AGRESSION AND
OCCUPATION**

AGRESSION

A) Material and financial resources which were evacuated from Latvia to Russia at time of WWI. These should have been returned to Latvia under the terms of the Russian-Latvian peace agreement of 1920 but were not. Value in million US\$ at 1995 prices **2,500**

B) Property from Latvia nationalized in 1940-1941 and taken to the USSR without compensation. Assesed value in million US\$ at 1995 prices **900**

C) Financial and credit resources which in the time period 1945-1988 were turned over to the USSR and which exceed similar resources received from the USSR. Assesed value in million US\$ at 1995 prices **25,600**

In additon to the above material claim, there is a very significant claim for human pain and loss of life. In total, some 105 thousand Latvians perished due to the politics of terror and

deportation implemented by the Soviet authorities. To date there has been no compensation of any kind on behalf of these individuals and/or the survivors of these ordeals ????

OCCUPATION

The initial crime against Latvia was the Molotov-Ribbentrop pact of August 23, 1939, and here Germany and Russia are eaulally guilty.

The Western Allies fully and officially recognized that the annexation of the Baltic States in 1940 was illegal. Moreover a significant military unit, "the Latvian Corps", fought on the eastern front on the Allied side, receiving superior pay and arms, and monthly care packages as well as letters of encouragement from Mrs. Roosevelt. This was an elite shock unit generally placed in the thick of the fighting against Axis troops. After Allied victory in Europe, the unit was demobilized and most of its members, together with Latvian origin troops previously illegally mobilized by the Germans, fought a desperate but futile fight for renewal of Latvian independence, believing that the Western Allies would come to their aid.

At Yalta, and again at Potsdam, the Western signatories, although recognizing that "de jure" the Baltic States had been illegally incorporated into the Soviet Union, permitted the Molotov-Ribbentrop pact to remain in place on a "de facto" basis, thus becoming accessories regarding the subsequent 45 years of suffering and deformation of Latvia.

A partial measure of the material suffering imposed on the Latvian nation by this forty five years of servitude within the less Soviet economic model may be expressed as the difference in the actual gross national income between that which would have been created if Latvia had paralleled the Finnish experience, and the gross national product which was actually created. This value expressed in millions of US\$ at 1995 prices is **50,000**

In addition to the above strictly material claim there is a very substantial claim possible for human pain and loss of life not only associated with the "Latvian Corps", but also with the repatriation to almost certain death of soldiers who fought their way to Sweden and to Western Ally military zones in Western Europe. The environment has been degraded and the psychology of the population has also been deformed ????

**Gundars Valdmanis,
Member of Parliament (Saeima) of Latvia**

=====

VIOLETA KELERTAS IS NEW AABS PRESIDENT

Baltic Studies Newsletter (June 1996 Nr. 78) reports:

As of July 1, Dr. Violeta Kelertas becomes the new AABS President. Endowed Chair of Lithuanian Studies at the University of Illinois at Chicago since 1993, she has been teaching Lithuanian language and literature in the Department of Slavic and Baltic Languages and Literatures there since 1984. She received her B. A. at the University of Toronto in 1962, and her PhD at the University of Wisconsin-Madison in Comparative Literature in 1984. Her dissertation "Oral and Written Narrative: Discourse types and Functions"(1984) analyzed oral and early written Lithuanian narratives attempting to demonstrate how the same discourse types were used in both oral and written extended monologues and texts, as some linguists claimed, but that their functions in artistically produced text were polyvalent and multiple.

Her address is. **Prof. Violeta Kelertas, Endowed Chair of Lithuanian Studies, Department of Slavic and Baltic Languages and Literatures (m/c 306), 1610 University Hall, University of Illinois at Chicago, 601 S. Morgan Street, Chicago, IL 60607-7116; tel.: (312)996-4412; fax (312) 996-0953; e-mail: kelertas@uicvm.uic.edu.**

Comments and contributions to this section are most welcome. Please note that the dateline for material submission is the 15th of each month. Correspondents take their own responsibility for their statements.

BALT-EX-VII

The 7th annual Baltic Philatelic & cultural exposition took place in Montreal, on May 25 and 26, 1996. With over 480 pages of exhibits under glass and several tables of material, the show was a complete success!

Held in the N. D. G. St. John's Estonian ev-luth. church hall, it was attended by French and English, as well as Baltic people. An excellent "Cafe" with Kathleen Young, Nora Saletes and Malda Skaistkalns in charge, served a variety of tea, coffee and juices and excellent cakes and sandwiches, allowing people at the show to sit down and chat. There were guests from Ottawa, Toronto, and from as far away as Edmonton, Alberta.

THE FEDERATION des CLUBS PHILATELIQUES du QUEBEC sent two accredited officials, who judged the show and awarded a silver medal to Jānis Ronis' excellent exhibit of "Riga postmarks on stampless covers of the 19th century", and also 3 bronze medals to Mārtiņš Štauers for his detailed exhibits of Latvian Post Marks, Present-day stamp issues and Postal History of Latvia: An invitation to exhibit some of these at the Lakeshore Stamp Club's annual exhibit next spring was extended to him by the club president who also came to the show.

Great interest was generated by H. Paabo's exhibit of over 100 pages showing the various paper moneys used in the Baltic countries through the ages.

Exhibits of Estonian Postal History and the stamps issued from 1991 to the present were detailed.

A featured exhibit showed the complete overview of General K. Gopper's Foundation stamp-labels, issued continuously, since 1961, for a very worthy cause.

A special certificate was awarded to Miss Andrea Bouskill, junior exhibitor, whose tabletop relief model of Canada featuring all the provincial flower and flag stamps and first day covers was especially appreciated and commented upon. Oskars Vindedzis' exhibit of artistic cards of Latvian ornaments and mythology received wide attention.

A stamp dealer Claude Belanger had a brisk business filling blank spaces in many an album. His sound advise to collectors was unique and showed class.

Many collectors did purchase much Baltic philatelic material and promised to visit again next spring when BALT-EX-VIII will take place.

Canada Post had provided a special cancel to be used at the show. The club had printed a number of commemorative envelopes which together with the previous ones form an interesting collection. □

J. J. Raudsepp

No doubt the club can thank it's president J. J. Raudsepp for the success of the show. He is already starting on the next one.
Ed.

Left to right: H. SUTER, Mrs. Malda SKAISTKALNS, Oskars VĪNDEDZIS, Kathleen YOUNG (in charge of the Cafe), J. J. RAUDSEPP, president, M. ŠTAUVERS, vice-president, Elmārs BĀRDIŅŠ, Mrs. Anta and H. PAABO

MLB Zinotājs
291, Lorraine Drive,
Bou d'Orlé, Qué.,
H9X 2R2.

BALT-EX-VII commemorative envelope

Left to right: . PĀSĀSUKĒ (Edmonton), E. Bārdiņš, M. Štauvers. Mrs. Mira Andersen, O. Vindedzis, J. J. Raudsepp, M. Pedriks, and The Rev. H. Laaneots, in front.

Very popular were the 'commemorative envelopes' with special "Balt-Ex-VII" design, on sale during the 2-day show (500 were printed, only, and some are still available at \$ 2.50) to support the club's activities. Canada Post permitted the use of a special post-mark mentioning the Baltic States.

OLIMPIĀDE ATLANTĀ, ASV

Laikā no 19. jūlija līdz 4. augustam Atlantā, Džordžas pavalsti, ASV, notiks šī gada olimpiskās spēles. Tajās piedalīsies ap 11,000 sportistu no 197 valstīm, to skaitā 3,779 sievietes. Pārdošanā ir 11 miljoni biļešu, kas gandrīz visas jau ir izpārdotas. Stadionā, kurā notiks atklāšanas ceremonija, ir 83,000 sēdvietu. Tur notiks arī vieglatlētikas sacikstes. Apmešanās iespējas ir jau izsmeltas, tās nav vairs pieejamas pat privātdzīvokļos.

Sacikšu laikā pilsētas centra ielas būs slēgtas privātai satiksmei. Satiksmi uzturēs publiskie transportlīdzekļi, to skaitā ap 2,000 patapināti autobusi no citām pilsētām.

Sacikstes notiks 29 sporta veidos. Izdevumi lēsti uz \$ 1,580,671,000.-. To segšanā talkā nāks lielās firmas, un, apmēram, \$ 555 milj. saņems no TV un radio stacijām, ieskaitot Eiropu un Japānu.

Pēc LR neatkarības atjaunošanas, 1991. g. 18. septembrī jaunievēlēto Latvijas Olimpisko komiteju (LOK) atzina par pilntiesīgu Internacionālās Olimpiskās komitejas locekli.

LOK pašreiz izraudzījusi sūtīšanai uz Atlantu 25 sportistus. Šis skaits varētu vēl palielināties. Izraudzīti arī sportisti ziemas olimpiskām sporta spēlēm Japānā. Vieglatlētikā izraudzīti - Valentīna Gotovska, Māris Bruziks un Igors Kazanovs; riteņbraukšanā - Viesturs Bērziņš, Aivars Kīsis, Ingus Veips; vingrošanā - Ludmila Prince; modernā piecīņā - Vjačeslavs Duhanovs; kanu airēšanā - Ivans Klementjevs, Jānis Paunis; burāšanā - Ilona Dzelve, Māris Birzulis; šaušanā - Afanasij Kuzmins, Valdis Mincāns, Boriss Timofējevs; svaru celšanā - Raiņonds Bergmanis, Viktors Šcerbagatins, brīvā lausānā - Igors Samušonoks.

Ziemas olimpiskām spēlēm izraudzīti: kamanīņās - Anna Orlova, bobslejā - Rodžers Lodziņš, Sandis Prūsis; daiļslidošanā pāriem - Jeļena Bereznaja, Oļegs Šjahovs.

Latvijas izlase Atlantā ieradīsies jau 19. jūnijā. Pirms pārvietošanās uz sportistu pilsētiņu Atlantā, tā dzīvos mazpilsētiņā Romā, ap stundas braucienā no Atlantas, "Smoky" kalnu skais-tajā pakājē. Romas pilsēta ir ļoti sajūsmināta par latviešu ierāšanos un plāno rīkot dažādus kultūrala rakstura sarīkojumus, lai iepazīstinātu amerikāņus ar latviešu kultūru. Gandrīz vai neticami - attiecīgie darbinieki tiekas reizi nedēļā un mācās latviešu valodu.

Atlantā latviešiem būs savs nams, telpas agrākā baņķieņu klubā. Tās izmaksās \$ 30,000.-. Šos izdevumus segs LOK un Latvijas un amerikāņu sponsori - Coca Cola, McDonald un citas firmas. Atlantā būs vajadzīgi no 60 līdz 100 latviešu darbinieku, kuŗus atkal solas uzņemt Roma. Dažādo lietu kārtošānu veic Atlantas latvietis Jānis Ronis. Viņš būs arī oficiālas Latvijas pārstāvis Olimpiādā.

Rūpes sagādāja airēšanas sacikšu laivu pārvešana no Latvijas uz Atlantū, bet radās negaidīti labs atrisinājums. LSAK valdes priekšsēdim Jurim Zivtiņam, esot Atlantā 1995. g. septembrī, iznāca nejauša iepazīšanās ar kādu latvieti, kuŗas vīrs - amerikānis ir sacikšu laivu būvētājs. Viņš apsolīja latviešiem laivas bez atlidzības.

Vajadzīgos darbiniekus latviešu vajadzībām dabūs sadarbībā ar Amerikas Latviešu Jaunatnes Apvienību (ALJA). Vispārēju informāciju var dabūt no J. Zivtiņa, R. R. 1, Cedar Valley, Ont. LOG 1E0, tel. 1-905-473-1854. □

Ž. Zentiņš

XXXXXXXXXX

LNAK 16. padomes 4. sesijā 1996. gada 28. aprīlī
pieņemtās rezolūcijas un ieteikumi

1. REZOLŪCIJAS

1. Latvijas republikas izglītības un zinātnes ministrijai
Latviešu nacionālās apvienības Kanadā 16. padome savā 4. sesijā 1996. g. 28. aprīlī nolemj:

1) Lūgt Latvijas republikas Izglītības un zinātnes ministriju
gādāt, lai atceltu Latvijas PSR Ministru padomes 1946. un 1957.
gada lēmumus par latviešu valodas pareizrakstību.

2) Atjaunot brīvās Latvijas laikā profesora Jāņa Endzelina
ieteikto pareizrakstību, kas viņa virsredakcijā tika formulēta Lat-
viešu valodas krātuves "Latviešu pareizrakstības vārdnīcā", ko
izdeva 1942. gadā un papildināja 1944. gadā.

3) Latvijas republikas Izglītības un zinātnes ministrijai un
tai pakļautām iestādēm rūpēties par bezjēdzīgas latviešu valodas
piesārņošanu ar aizguvumiem no citām valodām izskaušanu, lai
paturētu mūsu tēvu valodu pareizu, daiļu un tīru.

2. Pasaules brīvo latviešu apvienībai.

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā padome ir pret jeb-
kādu Daugavpils hidroelektrisko spēkstaciju (HES) celtniecības
variantu un aicina Latvijas valdību tās vietā izveidot Daugavas
Senlejas nacionālo parku. Padome uzdod LNAK valdei darīt visu
iespējamo, lai novērstu Daugavpils HES istenošanu.

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā padome aicina arī
Pasaules brīvo latviešu apvienību ar tās sastāvdaļām Amerikā,
Austrālijā un Jaunzēlandē, Rietumeiropā un Dienvidamerikā pie-
ņemt līdzīgus lēmumus.

3. Pasaules brīvo latviešu apvienībai.

Latviešu nacionālās apvienības Kanadā 16. padome 4. sesijā
1996. gada 28. aprīlī nolemj:

Aicināt Pasaules brīvo latviešu apvienību (PBLA) sagatavot
un izdot Balto grāmatu par bijušās Padomju Savienības okupā-
cijas laikā 1940./41. gadā un no 1944. līdz 1991. gadam, un arī
vācu okupācijas laikā no 1941. līdz 1944. gadam Latvijas repub-
likai un tautai nodarītiem materiāliem un garīgiem postījumiem
un zaudējumiem.

Iespējami isā laikā PBLA jāsastāda Baltās grāmatas redak-
cijas kolēģija, aicinot kompetentas personas šais jautājumos ne-
atkarīgi no dzīves vietas.

Redakcijas kolēģijai jāiepažīstas un jāizmanto visi jau līdz
šim savākie vai publicētie materiāli un jāizdara tālāki pētījumi,
kur tas nepieciešams. Manuskripta sagatavošanā, kur iespē-
jams, jāizmanto sadarbība ar Latvijas valdību.

Baltās grāmatas sagatavošanai un izdošanai izmantojami
Latvijas brīvības fonda līdzekļi.

4. Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdei.

LNAK 16. padome savā 4. sesijā 1996. g. 28. aprīlī nolemj
un uzdod LNAK valdei: Radīt Helsinku - 86 cīnītāju goda sarak-
stu ar pirmiem ierakstiem: Evu Bitenieci un Rolandu Silaraupu,
kam vēlāk pievienotu citu cīnītāju vārdus. Ikgadus Latvijas neat-
karības pasludināšanas dienā, 18. novembrī, šo goda sarakstu
nolasītu piemērotos sarīkojumos.

5. Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdei.

LNAK padome iesaka atcelt \$ 250 mūža dalībnieku katego-
riju, atstājot \$ 500 iemaksu, lai kļūtu par LNAK sudraba mūža
dalībnieku un \$ 1,000 iemaksu LNAK zelta mūža dalībniekam.

2. IETEIKUMI

Ieteikums Pasaules brīvo latviešu apvienībai:

Latvijas brīvības fonds ir neaizstājams stūrakmens Latvijas
valsts un latviešu labklājības atjaunošanā.

Latviešu sabiedrībai jābūt pateicīgai fonda ierosinātājiem,
galvenokārt, Dr. A. K. Šteinam Kanadā par fonda nodibināšanu,
sākotnējā kapitāla sagādi, un tālāko līdzekļu vākšanas procesu.

LNAK padome lūdz PBLA valdi atbalstīt ieteikumu piešķirt
Dr. A. K. Šteinam atjaunoto Triju zvaigžņu ordeni un ieteikumu
virzīt uz attiecīgo Latvijas valdības ministriju.

J. Briedis,

LNAK padomes sekretārs

A. Budrēvics,

LNAK padomes priekšsēdis

DRAUDŽU DIENAS KALIFORNIJĀ

Priekšdarbi 10. latviešu draudžu dienām, "LDD '96 Santa
Krūz kalnos", no 13. līdz 18. augustam, ir pabeigti un rīkotāji,
Ziemeļkalifornijas ev.-lut. draudze un LELBA Evangelizācijas
nozare, tagad gaida tikai dalībnieku pieteikšanos. No Indianapo-
les un Čikāgas ir iespējams lidot par \$ 250 ar Indianapolis drau-
dzes organizētu lidojumu, bet tam ir jāpiesakās nekavējotī pie
mācītāja Gunāra Lazdiņa (317/844-8608).

Nometne atrodas Monte Toyon konferenču centrā, kalnainā
sarkankoku mežā, 3 jūdzes no okeāna pludmales un 2 stun-
du brauciena attālumā uz dienvidiem no San Francisko pilsētas.
Nometnes internāta telpas var uzņemt līdz 146 personas. Ir ie-
spēja arī apmesties apkārtnes moteļos. Augustā paredzamie lai-
ka apstākļi ir siltas (74 F) dienas un vēsas (60 F) nakts.

Draudžu dienu programma būs bagāta un dažāda. Bibeles
stundas par temu "Es esmu viņa koks, jūs tie zari", vadīs māc.
Egils Grīslis. Latvijas māc. Dace Rubļovska runās par Svētā ga-
ra attieksmi pret cilvēku, Lutera teoloģijā. No zinātniskiem un
teoloģiskiem viedokļiem radišanas stāstu apskatīs māc. Mārtiņš
Rubenis. Pamatā liekot Psalmu 80:12, archibīskaps Elmārs Rozi-
tis dalīsies pārdomās par to "Cik tālu aizsniegusies mūsu Baz-
nica", un kopā ar prāvestiem Uldi Cepuri un Laumu Zuševicu un
vienu rietumkrasta jauniešu pārstāvi iztirzās temu: "Kur paliek
augļi?"

Aizmirsti nav arī bērni un jaunieši. Jēzus saka: "Es esmu!"-
Kas Tu esi? Ar to saistītas rotaļas un rokdarbus bērniem, bet
pārrunas jauniešiem vadīs māc. Ilze Grendze un Anita Vār-
berga.

Viena diena ir paredzēta ekskursijām ar izvēli apskatīt San
Francisko pilsētu (autobusa vai staigāšanas tūres), Carmel/
Monterey apkārtni, vai Napa un Sonoma ieleju vīna dārzus.

Būs arī dievkalpojumi, dziesmu vakars, viesiem atklāta Rie-
tumu apgabala draudžu darbinieku konference un brīvs laiks sa-
draudzībai un atpūtai.

Tuvāku informāciju varat saņemt no saviem draudžu māci-
tājiem un draudžu priekšniekiem, vai no Aleksandras Ķīmis,
4829 Stacy Street, Oakland, CA 94605, U. S. A., tel. 510/562-
2760.

Jāpiemin, ka Draudžu dienas nav domātas tikai luterāņiem.
Ikviens latviski runājošais tur varēs gūt fizisku un garīgu stipri-
nājumu. □

Juris Pūliņš

NOTIKUMI MONTREALĀ

ROKAS DARBA NEBIJĀS

Latviešu skolas gada noslēguma sarīkojums.

Saule rasu apzeltīja,
Jau stāvēja tūrumā;
Kad saulīte jūrā brida,
Es darbiņu nodziedāju.

Šogad skolas gada noslēgumā skolnieki, skolotāji un viesi
pulcējās Latviešu centrā, 1996. g. 11. maija ritā.

Sarīkojuma svētbrīdi interesantā veidā ievadīja Jānis Ma-
teus, iesaistīdams ar ilustrētās grāmatīņas palīdzību skolnieku
uzmanību un piedalīšanos. Pēc tam skolas pārzine Ināra Palie-
pa, uzrunājot klātesošos, atzīmēja skolas darba lielo nozīmi, kā
piemēru minot Kr. Barona dzīvi un darbu:

Šorīt mēs noslēdzam atkal vienu mācības gadu. Lai mēs
varētu vadīt skolu ar panākumiem, mums visiem, kā bērniem un
skolotājiem, tā vecākiem, bija jāpieliek darbs un jāziedo laiks.
Varbūt par lielāko darbu varētu iezīmēt to laiku, ko mēs, vecāki,
pavadām, sēžot klāt mūsu bērniem, kad viņi gatavo mājas darbus
latviešu skolai. Personīgi zinu, cik lielu pacietību un izturību tas
prasa, lai ikvakaru palīdzētu bērniem ar skolas darbiem. Priecā-
jamies par panākumiem tādu darbu veicot.

Šogad mācīju 7. klasei literatūru. Sākām ar latviešu tautas
gara mantām, izlasījām un pārrunājām ievērojamāko latviešu
autoru darbus. Beidzām ar Krišjāņa Barona biogrāfiju, ko bija
uzrakstījusi Zenta Mauriņa. Tur lasījām par to lielo darbu, ko
Barontēvs bija padarījis, lai savāktu Dainas un nodotu nākamā-
jām paaudzēm. Z. Mauriņa raksta: "Latvietim cēlumu un dzižumu
piešķir darbs. Latviešu sirds un prāts visvairāk apbrīno to, kas

pats ar savu spēku, atdalījies no pelēkās masas, ir veicis darbu, kuŗa gaisma sasniedz paaudžu paaudzes. Tāds darba varonis, kas negaidījis no citiem palīdzību un atzinību, bet viens pats veicis savu milzīgo darbu, ir Krišjānis Barons."

Tas darbs, ko Barontēvs ielicis, savācot Dainas, ir, varbūt, tas ievērojamākais, ko kāds latvietis kādreiz vispār padarījis. Artūra Baumaņa biogrāfijā par Baronu lasām:

"Latvju Dainas rāda drošu ceļu ikvienam, kas zinātnē un mākslā grib nākt ar mūsu tautas garu labā saskaņā. Saprātīgajā un saudzīgajā Barona redakcijā un sakārtojumā mūsu tautas dziesmas kļuvas par pamatakmēni mūsu valodniecībai un vēsturei. Bet arī citas zinātnes tur atrod daudz svarīga un zīmīga materiāla katra savā nozarē. Latviešu daiļliteratūra tikai ar Latvju Dainu palīdzību ieiet dziļākā, istākā latviešu gara pasaulē."

Ja Barons nebūtu šo lielo darbu paspējis, vai latviešiem būtu tik bagātīga māksla un literārie darbi? Ko mēs mācītu mūsu bērniem? Kā būtu ar mūsu tautas vēsturi, kā ar mūsu tautas dzīves ziņu? Tautas dziesmas ir visas latviešu kultūras pamats.

Barons ziedojs 45 gadus, savācot un sakārtojot Dainas. To novērtēdams, Baumanis piemin arī E. Melngaiļa vārdus: "Kamēr mums ir tādi ļaudis, mums cerība uz nākotni, uz lielu nākotni." Baumanis tālāk raksta: "Ar Latvju Dainām Barons arī sev ir uzcelis pieminekli, kas dziļāk nekā metala un granīta pieminekļi spītēs arī iznīcībai ilgāk nekā tie, vismaz tik ilgi, kamēr virs zemes skanēs latviešu mēle."

Baronam bija jau 45 gadi, kad viņš sāka šo lielo darbu. Mēs visi, jauni un veci, varam arī lielus darbus paveikt, ja saprotam to, ko un kā darbs darāms. Darbs un cerības nākotnei iet roku rokā. Ar darbu mēs nodrošinām arī mūsu pašu nākotni, kā materiālā, tā arī garīgā laukā. To dainu latvietis ir labi izpratis. Arī citās kultūrās mēs varam atrast dziļo domu par to, ko darbs, kamēr to dara, un padarītā darba vērtība mums var garīgi dot. Darbosimies vēl visi uz priekšu un satiksīties atkal rudenī un turpināsim mūsu pašu lielo darbu latviešu skolā un mūsu bērnu nākotnei. Papēsim sev līdz Zentas Mauriņas domu, nobeidzot domas par Baronu: "Mums visiem viņš atstājis dižas dzīves un darba paraugu. Mazs cilvēks dzīvo tikai sev, ir noraizējies tikai par savām sāpēm un bēdām, un tādu cilvēku mēs saucam par egoistu. Kas jau lielāks, kas dzīvo saviem tuviniekiem, savai ģimenei, saviem draugiem, mēs saucam par tikumisku cilvēku, bet dižgars ir tas, kas dzīvo savai tautai. Tāds isti latvisks varonis, daiļa darba darītājs, bija Krišjānis Barons."

Skolas pārzine savu uzrunu beidza ar mudi skolniekiem un pateicību skolotājiem:

"Darbīgi ir bijuši mūsu skolnieki, kuŗi centīgi mācījušies un ir pārceļti nākamajās klasēs. Gaidīsim visus atpakaļ rudenī. Lūzdu apskatīties zāles aizmugurē dažus piemērus no mūsu skolnieku šī gada darbiem. Paldies skolotājiem Mairai Kanīpai, Anitai Porietis-Bedard, Zintai Mateus, Robertam Klaišem, Ilzei Baumgartei, palīdzēji Lienei Gailei un dziedāšanas skolotājam Jānim Mateus par ziedoto darbu un laiku."

Pēc tam sekoja liecību izdalīšana un skolnieku sagatavotās programmas priekšnesumi: deklamācijas - tautas dziesmas un stāstījumus - izpildīja skolnieki: Kaira Mateus, Inga Vitola, Ināra Klaiše, Samanta Ozoliņa, Ansis Kalniņš, Evita Ozoliņa, Jānis Vitols, Maija Gaile, Māris Kalniņš, Elga Vitola, Dāvids Porietis-Bedard, Andris Kanīņš un Ēriks Porietis-Bedard.

Skolnieku koris, Jāņa Mateus ģitāres pavadījumā, nodziedāja 3 dziesmas: "Sipoli un ķiploki", "Vai tas var būt?" un "Rabarbers ar platām ausīm".

Pēc skolnieku priekšnesumiem klātesošie apskatīja skolnieku darbus, izvietotus zāles aizmugurē, un pakavējās sarunās pie brokastu galda.

Garā priekšnesumu rinda liecināja par izdomu un lielo darbu, ko skolotāji bija veikuši, sagatavojot šo saulaino sestdienas priekšpusdienu, kuŗu, šķiet, Montrealas latvieši bija piemirsuši.

Paliepu Jānis

PENSIONĀROS

Nav šaubu, ka viena no aktīvākām mūsu vienībām ir pensionāru apvienība. Tās Ģimenes un varoņu piemiņas dienu saiets 9. maijā bija reti kupli apmeklēts. Mūsu sabiedrībā pamazām notiek pārkārtošanās, jo arvien vairāk ir jāreķinās ar jaunām realitātēm, kas dažādi ietekmē tās darbību. Tā šoreiz sarīkojuma izpildījumā pensionāriem pieslēdzās DV Montrealas nodaļa. Tās devums bija I. Skrastiņa referāts "Dzīvības radītājas mātes un viņas dēlu - varoņu piemiņai: "Šodien mēs esam pulcējušies, lai pieminētu māti - tautas dzīvības dāvinātāju, dzīvības

radītāju un arī dzīvības sargātāju. Ne tikai to. Esam pulcējušies, lai jo zemu liecot savas jau sudrabetās galvas, atcerētos un godinātu, bijībā saliktām rokām, cīnītājiem, kas apgūlās Kurzemes smiltājos, tiem, kuŗu jaunās dzīvības un jaunās dzīves atpēma bezdievīga, asiņaina austrumu vara. "Mēs darījām visu, ko varējām, vairāk nespējām," tā ziņo vītn Sūna pulka komandierim Kurzēmē, iznākot no krievu ielenkuma. Pāri no 120 palikuši tikai 17. Pašam vītn. sašautas krūtīs. Bet vai tikai kaŗavīri nesa šos lielos dzīvības upurus, ejot ērkšķiem klāto ceļu? Nē, to darīja arī jaunatne, zēni un meitenes.

1944. g. rudenī Rīgā krievi un komunistu rokas puīši apcītināja grupu nacionālos latviešu jauniešus, to vidū ģimnazijas meitenes, ievietojot Centrālcietumā tiesāšanai tikai par to, ka viņi visi mīlēja vairāk savu tēvu zemi un savu tautu kā sevi. Kāda 17 gadīga meitene, pirms došanās tiesas sprieduma saņemšanai, savai draudzenei teica: "Ja man piespriedis 5 gadus, es prasītu 10, jo kā gan es spēšu skatīties acīs tiem, kas saņēma 10 vai 15 gadus?" Ko tas nozīmē? Tikai to, ka es, lūk, negribu ciest mazāk par maniem draugiem. Vai mūsu vidū ir kāds, kas būtu darījis līdzīgi? Kā varam raksturot šīs 17 gadīgās meitenes nostāju - vai tā ir varonība, līdzcietība, kauns par mazo soda mēru, pienākuma apziņa. Mīļie draugi, mums trūkst vārdu mūsu pašu valodā, lai to izteiktu, un mūsu vidū vairs nav tādu, kas varētu šādus vārdus atkārtot. Mums pat vairs nav tādu, kas, vēl atlikušās pienākuma apziņas dzīti, būtu ar mieru pacelt pirkstu sabiedriskā darbā, kaut tikai uz gadu vai diviem, nemaz nerunājot par 5, 10 vai 15. Mūsu vidū gan ir tādi, kas, acis nepiemiedzot, aizbildināsies, ka man jau laiks neatļauj. Es jau nevaru - man ir citi darbi pašam priekš sevis. Cik gan tālu esam aizklīduši savā apziņā un izpratnē par darbu, ko sagaida no mums mūsu tauta dzimtenē.

"Mans zelts ir mana tauta, mans gods ir viņas gods, kas postīdams viņu šausa, uz elli lai rauj to jods," saka Tālavas taurētājs.

Kā dievnama zvani man ausīs skan vītn. Sūnas vārdi: "Mēs darījām visu, ko varējām, vairāk nespējām." Kā šodien ir ar mums? Atgriezīsimies pie sava Kurzemes cietokšņa un Mātes dienas. Šodien paiet 51 gads, vairāk kā puse no cilvēka mūža, kopš bojā gāja mūsu pēdējo cerību sala, kad to klāja neizsakāmas sāpes, neaprakstāma neziņa, nevilnotas bailes un pamatotas šaubas par to ļaunību, bet visvairāk mūsu kaŗavīru nākotni, kas bija spiesti tur palikt. Kaŗavīri, kas 3 vai 4 garus gadus bija izgājuši caur daudz un dažādām kaujām, pieredzējuši nāves tuvumu un reizē ar viņu dzēruši no viena trauka, jo varbūt jau rit ceļš vedis pie tās. Tie bija spiesti, neuzvarēti un nepieveikti, nolikt savus kaujas ieročus, noliektām galvām padoties. Nepiepildījās viņu karstā vēlēšanās atgriezties tēva mājās un apskaust savu māti, viņas lielajā Mātes dienā, maija pirmajā nedēļā bija jāaprok Kurzemes smiltis, kas sevi glabā tik bezgala daudz - asinis, asaras, sāpes, cerības, šaubas un beidzot vilšanās. Ja tās šodien spētu runāt, tad šodienas Latvijas jaunatne lasītu vēstis par Kurzemes lielajām un varenajām kaujām, par Kurzemes krasta neizsakāmi varonīgiem un bezbailīgiem cīnītājiem, kas ar saviem darbiem pierādīja, ka "labāk manu galvu ņēma, nekā manu tēvu zemi."

"Kurzemes sirds vēl dzīva," raksta latviešu dzejnieks, un to, neapšaubāmi, apliecina neskaitāmie piemiņas un atceres brīži bijušo kauju vietās. Tur pulcējas vīri sirmām galvām, kaŗa laika brūcēm klātām miesām, vīri ar zaudētu roku vai kāju. Viņi bijībā, noliektām galvām pie jaunības dienu draugu kapu kopām atceras laiku pirms 51 gada. Dienas, kas postīja un plēsa Latvijas zemi, laukus; dienas, kas pazemoja un izdzina verdzībā latviešu tautu; dienas, kas apraka visus skaistos sappus un cerības; dienas, kad skaistajā maija mēnesī, pašā lielākā ziedu un atdzimšanas laikā, pārklāja Latviju un tās tautu ar tumšu, asiņainu, netīru, aukstu un ledainu autu. Šīs dienas pieminiet, saka mūsu patriotiskais dzejnieks Andrejs Eglītis:

Šīs dienas pieminiet, kad kauju dunas klusē,

Cik sapostīts no tumsas kāpa rīts.

Bij ziemā pavasara viesulis dzīts.

Un posta uguns kuri visās debess pusēs,

Šīs dienas pieminiet, kad kaŗavīri dusēs,

Kāds Dieva spēks un spītība mums dega krūtīs! -

Šīs smiltis glabā, mīļie draugi, stāstu, no kuŗa tikai mazu daļu mēs līdz šim esam dzirdējuši, vai par to lasījuši.

Bet mūsu liriskais dzejnieks Kārlis Skalbe par šīm dienām saka šādus vārdus:

Kā dzirkstis skrien no uguns kura,

Un tumšā rudens naktī dziest,

Iet manas tēvu zemes dēli,

Par viņu cīnīties un ciest.

Kad nav nekā, kas sirdis cilda,

Šīs uguns kura vēl deg un silda.

Bezgala skaidri stāvokli pirms 51 gada raksturo Skalbe. - Kad nav nekā, kas sirdis cilda - viss zaudēts - cerības, sapņi

zuduši, pati zeme sagrauta, svešas naidīgas varas apņemta un svešu asiņainu zābaku mita, tikai mazais ugunskurs vēl deg un silda. Tāds bija stāvoklis toreiz. Un vēl vienmēr latvietis dzimtenē un svešumā jautā - vai tam tā bija jānotiek, vai tam tā bija jābūt, vai tam tā bija jābeidzās? Kur palika toreiz pasaules sirdsapziņa, kur palika patiesība, taisnība, mūsu tiesības būt pašiem savā Dieva dotā zemē? Diemžēl, toreiz un tāpat arī šoreiz, tik bieži, lielo demokrātisko valstu un arī pasaules sirdsapziņa ir iebrucēju un apspiedēju pusē, to, kam ir spēks un vara, bet nevis to, kurī būtu jāaizstāv un par kuriem jācinās.

Jau 51 gadu židu tauta raud, tiesā un sūdzas par savu, ap 6 miljoni, ļaužu iznīcināšanu, vēl vienmēr meklē vainīgos, vai arī tikai aizdomās turētos, tik bieži bez jebkāda pamatojuma, un viņu mērķus, viņu cīņu un viņu centienus bez jeb kādiem iebildumiem atbalsta visas valstis, bet tajā pašā laikā, ne pušplēsta vārda par tiem 50 miljoniem noslepkavoto un apzinīgi iznīcināto krievu vergu Sibīrijas taigās un nāves nometnēs plašajā varenās mātes zemē. Vai šī apzinātā citu tautu iznīcināšana nebija 8 reizes lielāks noziegums - 8 reizes lielāks halokosts, kā tas, kas piemeklēja židu tautu? Simtiem tūkstošu latviešu un ap 3/4 miljona baltiešu dzīvības izdzīva lielās mātes žēlīgās rokās. Un ja tas tā, tad kāpēc par to šodien klusēt, kāpēc nemeklēt šo tautu iznīcinātājus un slepkavas un kāpēc nepacelt arī šo jautājumu pasaules tiesas priekšā?

Šo jautājumu vienmēr pacels baltu tautas un viņu piederīgie - kāpēc mūsu tautu iznīcinātāji netiek meklēti un tiesāti, vai tikai židu tautas slepkavas ir tiesājamas? Mosties pasaules sirdsapziņa, pirms Dieva roka tevi modina. Viņa dzirnas jau sākušas savu maļšanu, un celies, pirms arī tevi samaļ viņa smagais dzirnu akmens.

Jau 8. maija pēcpusdienā iesākās Kurzemes cietokšņa okupācija un līdzī tai Kurzemes varoņu un cīnītāju tālais un ērkšķainais Golgātas ceļš, kuŗu tikai nedaudziem izdevās iziet un atgriezties savā zemē. Tur tā palika, cerību zeme, mūsu slavas un ticības riets, saka dzejniece Veronika Strēlerte. Atceroties un pieminot Kurzemes kaujas, pazemībā lieksim savas sirmās galvas savu māsu un brāļu priekšā!

*

Godā savu tēvu un māti, lai tu ilgi dzīvotu tani zemē, ko tas Kungs, Tavš Dievs tev ir devis (Mozus grāmata). Bērni, klausiet saviem vecākiem, jo tā pienākas. Tas ir pirmais un augstākais bauslis - ar apsolījumu. Mans bērns, nepamet novārtā savas mātes mācību, jo tā būs krāšņš vaipags tavai galvai un skaiста rota tavam kaklam (Zālmana pamācība). Šie vairāk kā 2000 gadus kādreiz rakstītie vārdi cilvēces mūžībā nav mainījuši savu nozīmi, derīgumu, atziņu, uz kuŗas balstās katras tautas, katras cilts un arī katras valsts spēks un garīgais stiprums. Šie, pirms 2000 gadiem rakstītie vārdi, vēl vienmēr ir jauni, tie nav grozīti, nedz arī mainīti, laikā, kad viss pārējais ir simtkārt mainījies, novecojis, atstāts un aizmirsts.

Mātes dienā, kas apvienota ar ģimenes dienu un kas iekrīt vienā dātumā, pakāvēsimies savās pārdomās pie musu mātēm. Mātes lielā mīlestība, uzpurēšanās mūsu labā, lai kur viņas arī nebūtu, nav aprakstāma vienkāršiem, parastiem vārdiem, un neviena mīlestība nav lielāka par to, kādu spēj dot māte. Mūsu dzejnieks Augusts Briedis saka:

Tin, māmip, dziņas kamoliti,
Ar dziesmām un ar lūgšanām;
Tas manu jauno dvēseliti
Sies nedzēšamām atmiņām,
Pie altāra, kur upurēta
Ir mātes mīlestība svēta.

Es kamoliti šķitinašu,
Gan dienās baltās, nebartās.
Ar dziesmām garu stiprināšu,
Un spēku smelšos lūgšanās.
Lai pavediens, ko mātes roka,
Man dzīves ceļu taisnu loka.

Tā aplicina dēls un meita, apzinoties, ka dzīvē visas nav saules dienas, bet ir arī tumsas un lietainas. To saka dēls un meita, kuŗas māte mācījusi krustu mest, Dievu lūgt un pazemībā ceļu griezt vecam un jaunam. Bet ko lai dara dēls un meita, kas nav spējīgi saredzēt ceļus uz Kristus krustu, ceļus pie Dieva un kas nekad pie sava šūplā nav dzirdējuši latviešu tautas dziesmas, tautas teikas un mūsu tautas skaistās pasakas? Ko lai dara dēls un meita, dzīves smagiem un grūtiem brīžiem uzbrūkot; kur un pie kā lai viņi smeļas mieru un izlīdzinājumu tik bieži nemierīgai un tik ātri ievainojamajai dvēselei? Krusts, Kristus, lūgšanas un miers, kādu spēj dot tikai māte, viņiem ir svešs. Leons Briedis raksturo kādu citu māti:

"Dāvāja, dāvāja, dāvāja Māriņa,
Meitenei, meitenei, meitenei mūžiņū,
Tik aizmīrsa, aizmīrsa, aizmīrsa iedot līdz

Meitenei, meitenei, meitenei laimīti..."

Mijā māte gan dāvāja mūžiņū, bet aizmīrsa iedot līdz meitenei laimīti... Un te vietā, varbūt ir jautājums, kas tad ir laimīte, vai no mūsu seno latviešu parašās sastopamā vārda Laima? Kas ir šī mistiskā būtne, kas ir tik bezgala nozīmīga katrā cilvēka mūžā? Īsumā vārdu laimīte varētu raksturot šādi: tā nav iedzimta, bet gan mātes ieaudzināta bijības izteiksme, kas dod cilvēkam spēku, apziņu, gribu, uzņēmību, ticību un arī cerību, ejot pa Dieva noliktiem dzīves ceļiem, cīnīties pret vienmēr sastopamiem tumšiem spēkiem, tiem nepakļaujoties un pašam nesabrūkot. Un ja arī kādreiz kāja slīd, jābūt apziņai un ticībai, ka Kristus krusta ceļš ved uz piecelšanas kalnu.

Domās aiziesim uz tuvajām un tālajām vietām - šeit un dzimtenē - un savās lūgšanās un domās noglaudīsim sirmās galvas tām, kas vēl dzīvas. Tāpat atcerēsimies jaunās mātes, šeit svešumā, kas ar lielām pūlēm audzina savus bērnus nākotnes Latvijai, mācot latviešu valodu, kristīgās dzīves un mūsu nacionālo dzīves ziņu, savas tautas dziesmas un teikas.

Mātes dienā, ko atzīmē visā kristīgajā pasaulē, ir tāda sajūta, it kā mūsu soļi kļūst klusāki, mijāki un sirsniņāki mūsu acu skati un rokas spiediņi, sasveicinoties. Un kas gan no mums šodien negribētu, lai ceļš atpakaļ uz tēvu zemi kļūtu soļiem mērojams un lai mēs spētu aiziet pie Latvijas mātes tēla Brāļu kapos nolikt ziedus un noslīgt ceļus lūgšanās.

Mūsu rakstniece un filozofijas doktore Zenta Mauriņa savā darbā "Trīs brāļi" raksta par māti šādus cildenus vārdus: "Māte, māja un miers" sākas ar to pašu skaņu M. Ja nu vārdiem, tāpat kā cilvēkiem, ir sirds," saka Mauriņa, "tad šais vārdos pukst tā pati labā, laipnā, mīļā, lēnīgā mātes sirds. Kur ir māte, tur valda miers un mājība, - kur mātes nav, tur visi cilvēki kā zvēri uzbrūkt cits citam, un pati dzīvība sakrīt drupās. Uz mātes pleca nolaizas balts balodis / it kā svētais Gars; kur viņa iet pāri, tur zaļa zāle digst," tā saka Z. Mauriņa par māti. Un vēl vairāk Kristus mīlestība mātes sirdi ir redzama pasaules lielo vecmeistaru darbos, un mātes galvu rotā gaismas aploks.

Ļoti drāmatiski vecāku sāpes un mīlestību rāda mūsu lielais grafiķis Sigismunds Vidbergs savā darbā "Latviešu sāpju ceļš". Tur tēvs, ar stīvu ledainu skatu zemē raudzīdamies, rokās tur maza mirušā bērna šķirstiņu. Zemē aiz viņa sabrukusi māte, raud par mirušo bērnu, sejai viņa cieši piespiedusi mutautiņu. Savam darbam grafiķis izvēlējis Andreja Eglīša vārdus: "Vai mums bij jāpiedzimst, lai jāmirst ceļa jūtīs?" Un otra simboliska aina: tēvs savas rokās papēmis mazu gabaliņu no bēgļu maizes doniņas - griezt tur savam bērnam pēdējo maizes riecieni. Mātes tiem vairs nav, tikai tālumā vēl dūmos kūp degošās mājas krāsmatas un drupas, jo pēdējais kaļš daudziem no mums arī papēma māti, māju un izdzina mieru no toreiz mūsu jaunajam sirdim.

Māte ir un paliks ģimenes tīkumu sargātāja un glabātāja. Kas būtu mūsu dzīve bez mātes ticības, mīlestības un sirsniņā atbalsta, vienmēr sapratējo acu skata un visu piedevēja smaida. Ir teikts, ka māte ar savu skūpstu var izdzēst visu šai zemes virsū.

Glabā mātē mīlestību,

Mantu visu dārgāko;

Ja tu lauzis mātes sirdi,

Nav tev vairs ko pazaudēt!

Mūsu tautas nacionālais un liriskais dzejnieks Andrejs Eglītis mātei veltī šādus vārdus:

Ir māte mani mācījusi,
Kā vieglāk kalnā nastu nest,
Un pārkoplaikā krustu mest.
Ir māte mani mācījusi;
Ik bitei ziedos ceļu griest;
Pie mātes bēdās vaigu spiest.

Ir māte mani mācījusi
Par lauztu maizi Dievu lūgt,
Bez prieka puķi nenoplūkt!

Vienu no skaistākiem dzejoļiem mātei ir veltījusi Valda Mora:

Aizaug ceļi, aizaug tekas,
Gadī, gadī gaŗām skrien;
Bet savā mīlestībā
Plaukstī baltāka arvien.

Nedzīst saule rietēdama,
Zvaigzņu gultā saptop iet;
Tā tu, nomodā par visiem
Lidzi smaidi, lidzi ciet.

Pārejot pār tavu sliksni,
Miers kā baltas pārslas krīt;
Kā tu proti katru ēnu,
Maigām rokām aizglāstīt.

Daudz ir Dieva dārzos ziedu
Pacel acis, gaisma mirdz.
Tomēr skaistākais no visiem
Mātes svētums, mātes sirds!

Skrastiņu Indulis

LAIPNI LŪDZAM LASĪTĀJUS NOKĀRTOT ABONEMENTU MAKSAS!

TĒRVETES PAZIŅOJUMI:

Tērvetes "Lielās mājas" cenas 1996. gada vasarā:

Istaba vienu diennakti	\$ 20.00
Istaba nedēļu	\$ 100.00
Bēniņu kamaris diennakti	\$ 10.00
Telšu laukuma vieta diennakti	\$ 10.00

JĀŅI

Sviniet Jāņus Tēvetē, sestdien, 22. jūnijā. Pulcēsimies plkst 17:00, pie Lielās mājas uz ligošanu.

Varēs pirkt desas ar kāpostiem no plkst. 14:00 līdz vēlam vakaram. Nākošā rītā būs atvērta kafejnīca, no plkst. 09:00 līdz plkst. 11:00. Varēsīt dabūt vieglas brokastis.

JĀŅU apmeklētājiem piedalīšanās \$ 5.00 no personas (No piedalīšanās maksas atbrīvoti Tērvetes ciemiņu uzņēmēji un bērni.).

Aicina un rīko

TĒRVETES KOMITEJA

FOLKLORAS FESTIVALS DRUMMONDVILLĒ, KVEBEKĀ

Laikā no 5. līdz 14. jūlijam Drummondvillē, Kvebekā, pusceļā starp Montrealu un Kvebekas pilsētu notiks gadskārtējais FESTIVAL MONDIAL de FOLKLORE DRUMMONDVILLE.

Pavisam kopā piedalīsies 20 dažādas zemes. Sarīkojumi notiks 10 dažādās vietās. Sestdien, 6. jūlijā, plkst. 20:00, notiks Internacionālā parāde, kas ik gadus pievelk vairāk kā 65.000 apmeklētāju. Atklāšanas (5. jūlijā, plkst. 20:00), un festivāla slēgšanā (14. jūlijā, plkst. 20:00) piedalīsies visas grupas. Abi šie sarīkojumi notiks Centre Marcel-Dionne, 300 Cockburn ielā.

Visu festivāla laiku tur viesosies Rīgas tautas deju vienība "DAILE". Tā uzstāsies dažādās skatuvēs un stāstīs festivāla apmeklētājiem par Latviju.

DAILE uzstāsies piektdien, 12. jūlijā, plkst. 20:00, Centre Marcel-Dionne, kopā ar Itālijas, Kroātijas un Sri Lankas vienībām. 12. jūlijā, no plkst. 13:00 līdz plkst. 17:30, paredzēta arī programma, kurā apmeklētājus iepazīstinās ar Latviju. Reģistrēšanās plkst. 12:30. Ieejas maksa \$ 3.00.

Ieejas biļetes atklāšanas un slēgšanas sarīkojumos ir \$ 22.00 no personas, bet pārējās izrādēs - \$ 15.00. Grupas var iegūt atlaides. Jāsažinās ar Magali Nadeau, tel. 819-472-1184. Par \$ 20.00 var pavadīt festivālā visu dienu, izņemot atklāšanas un slēgšanas dienas.

Biļešu pasūtīšana - 1-800-265-5412

Festivāla informācija - 819-472-1184

Ieteicam interesentiem 12. jūliju, ko varētu savā ziņā uzskatīt par Latvijas dienu šajā plaši pazīstamajā Kvebekas festivālā. Pacenšaties iepazīties ar mūsu dejotājiem no tālās dzimtenes.

MLB Ziņotāja redakcija būs pateicīga par reportāžu. Ja kāds varētu sagatavot mazu interviju ar ciemiņiem no Latvijas, gaidīsim.

Izmantojiet reto izdevību! Mērojiet ceļu uz Drummondvillī, Kvebekā!

Redakcija

A NEW BOOK BY

Juris Dreifelds

LATVIA IN TRANSITION

Published by the Press Syndicate of the University of Cambridge.

Latvia in Transition provides the material to understand present-day Latvia. The author examines the main events, processes and problems of the transitional period of this country from a dependent and Moscow-dominated Soviet Republic to an independent and also interdependent state. The book presents the most relevant and essential aspects of Latvia's history, politics, economics and society.

It is available now and can be ordered in North America by calling 1-800-544-3320 and charging it to your VISA card.

Cost - US \$ 20.00

KĀ CENTRS PULSĒ?

15. maijā notika jaunievēlētās Centra valdes pirmā sēde, kuŗu vadīja priekšsēdis Andrejs Vitols. Par viņa aizietotāju ievēlēja Albertu Bērziņu.

Ši gada Centra gada svētkos, kas notiks 21. septembrī, reterātu nolāsīt aicinās Latvijas vēstnieku Kanādā Dr. Georgu Andrejevu.

Voldemāram Ozolam Centra valde izsaka pateicību par izgatavoto drošības aizsargu trepju telpā.

Aicinājums no Izturības fonda atbalstīt šīs vasaras mūzikas nometni Ogrē, Latvijā, līdzekļu trūkuma dēļ tika noraidīts.

Centra telpu aukstā gaisa vēsināšanas sistēmas pārbaude izmaksājusi \$ 745.00.

Centra kasē no vingrotāju grupas par telpu lietošanu aprīli ienākuši \$ 260.00.

Nākamā valdes sēde notiks 18. jūnijā, plkst. 19:30, Centrā.

□

Ludis Kalniņš

DEVĪGĀ NODAĻAS ROKA

Šobrīd man atmiņā iezagās pirms, apmēram, 54 gadiem Jelgavas valsts tehnikuma skolotājas, baltu viloloģes Noras Klives kādreiz latviešu valodas stundā pieminētie dzejnieka Jāņa Raiņa vārdi: "Bagāts viņš, bet mīkstu sirdi: redz viņš sērdienīšus raudam, izvelk savu nezdodziņu."

DV Montrealas nodaļas valde savā kārtējā sanāksmē bija pulcējusies 15. maijā, Latviešu centrā, lai pārrunātu un izlemtu vairākas svarīgas lietas. Galvenā no tām bija jautājums par palīdzības sniegšanu mūsu tautas trūkcietējiem dzimtenē - daudz bērnu ģimenēm, bijušiem leģionāriem, partizāniem un slimajiem, kas palīdzību lūdz un kam tā ir nepieciešama, jo, diemžēl, vēl līdz šim nav pilnībā atrisināts palīdzības kartotekas jautājums globālā mērogā, nedz arī palīdzības sniedzēju.

Valdes sēdi atklāja priekšsēdis Br. Innus un ziņoja par DV Kanadā delegātu sanāksmi, kas notika zemes valdes vadībā. Pēc viņa ieskatiem tā bijusi raiba, samērā skaļa. Sekojot notikumu gaitai, tajā varēja vēlēties daudz ko citādu.

Neesmu aicināts, nedz arī vēlos meklēt vai tiesāt trokšņu cēļus, nedz arī esmu DV statūtu burtnieks vai tulks, tomēr skumstu par sirmo galvu nespēju vai negribu kārtot lietas un apskatāmos jautājumus iecietībā un mierīgā prātā. Daudz esam mācījušies savās jaunības dienās, būdami ugunis un dūmos, ielenkumos un šķietami bezizejas stāvokļos, un cik gan daudz reižu neesam turējuši savās rokās nāvīgi ievainotā ciņu biedra roku, viņam aizejot citā saulē, apziņā, ka šajā brīdī pienākums ir palikt viņa vietā. Mēs viens otru glābām, bieži riskējot paši ar savām dzīvībām. Šodien tas viss, šķiet, piemirsies, aplams, varbūt mazvērtīgs un, liekas, arī nevajadzīgs. Mēs vadāmies tikai no savas maldīgās pašapziņas, ka pasaulē ir tikai viena taisnība, un tā ir tā, ko es saku, un darbs, ko es daru, ir vienmēr pareizs un attaisnojams. Mani valda prieks, ka vārdu kaujā esmu tevi pieveicis un padarījis mazu un melnu. Varbūt, tiešām, ir pienācis laiks, ka mums būtu jālūdz Dievs, lai Viņš dod mums spēku nepalikāt veciem, bet vienmēr būt jauniem, puiku gados, kādi

GADA SAPULCE

mēs bijām pirms gadiem 50, jo tad, lūk, mēs bijām nesalīdzināmi gudrāki par tiem, kādi esam kļuvuši šodien. Tomēr varam teikt Dievam pateicību, ka visas sirmās galvas nepieder šai kategorijai, tikai izmeklētie, un varam pateikties, ka viņu nav daudz, kaut gan laba daļa no tiem grožus tura savās nespēka un vājuma pazīmju grēcīgās rokās.

Kādreiz kādā latviešu laikrakstā lasīju šāda virsraksta ievadu: "Miera laika kaņavīri, kara laika mieravīri", šodien, ar mazu pārgrozījumu varētu šo pašu virsrakstu vēl lietot. Domāju, ka tas būtu tieši vietā, ja teiktu: "Kara laika kaņavīri, miera laika kaņavīri". Kāda tēva sēta mums vairs jādala. Tā ir jau sadalīta, postā un nezālēs ieaugusi, un kādreiz tēva un mātes baltie ceji, šodien, svešu kāju miti, nabadzība un posts mums rēgojas pretim no katra pakša un mūsu tauta sauc - palīdziet mums, mums nabadzība ir tuvākais draugs.

Valde pārrunāja 14. jūnija ziedojumu vākšanas akciju un tās nozīmi mūsu palīdzības darbā dzimtenei.

Nākamās kuģa tvertnes nosūtīšana uz Latviju pirms Ziemsvētkiem šobrīd ir miglā tīta. Māc. A. Celms jūnija sākumā devies uz Latviju, lai jautājumu skaidrotu. Diemžēl, pagaidām valda liela neskaidrība. Ir iespējams, ka nevarēsim saņemt vairs sūtīt līdz šim ierastā kārtībā. Ceram, ka tas noskaidrosies tuvākā nākotnē. Neskatoties uz visu to, valde palīdzībai dzimtenē atvēlēja šādas summas: ar \$ 2000.- atbalstīt slimos un trūcīgākos esošos leģionārus Rīgā, Jelgavā un Daugavpilī; divas reizes gadā ar \$ 100.- ziedojumu 10 daudzbērnu ģimenes Talsos, kas nodaļai izmaksās otru \$ 2000.-. Nolēma par \$ 2500.- iepirkt ziemas apavus bērniem, sievietēm un arī vīriešiem, no kā daļa būs pārdošanai šeit uz vietas, Centrā, pārējās pārsūtīs uz Latviju. Pēdējo 2 mēnešu laikā valde iepirkusi dažādus vasaras apavus par, apmēram, \$ 2600.- pārsūtīšanai uz dzimteni bērnu nometnēm, daudzbērnu ģimenēm, skolām un bērnu-jauniešu namiem. Par, apmēram, \$ 1000.- valde iepirks skolām mācību līdzekļus un angļu valodas grāmatas. Okupācijas muzeja ierīkošanai Rīgā atvēlēja \$ 200.-. Šīm summām vēl jāpieskaita ap \$ 1500.- citiem mazākiem palīdzības un atbalsta sūtījumiem uz Latviju. Jāpiezīmē, ka mūsu DV Montrealas nodaļas devīgo roku ir arī sarežģējis turīgā ALA, kas atsūtījis lūgumu pēc atbalsta kādai trūcīgai ģimenei Latvijā.

Mēs darām, ko spējam un ko varam atļauties, bet arī mums ir savs mērs un robeža, kuŗai nedrīkstam iet pāri, kaut gan labprāt vēlētos darīt vēl vairāk to labā, kuŗiem nabadzība ir viņu tuvākais draugs. □

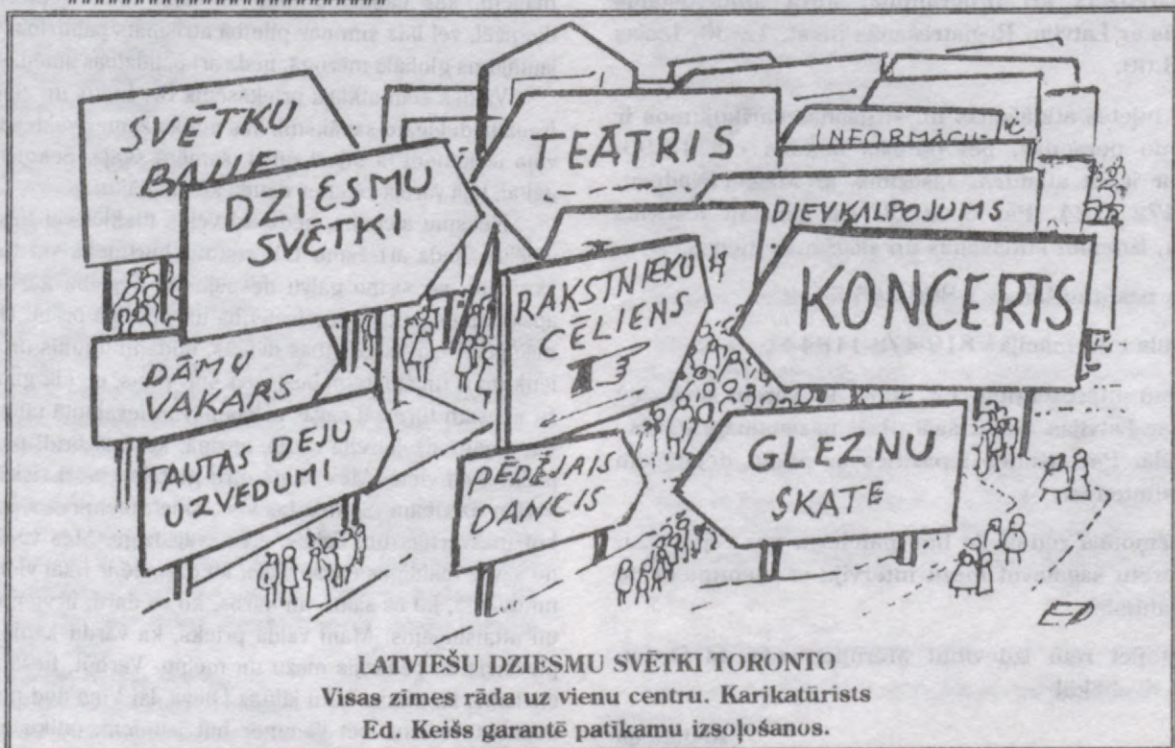
Skrastiņu Indulis

#####

Montrealas latviešu katoļu draudzes nākamais dievkalpojums notiks 16. jūnijā, plkst 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Jēzus Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā.

Vasaras mēnešos dievkalpojumu nebūs. Tos draudze atsāks 15. septembrī, parastā vietā un laikā.

#####

LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI TORONTO

Visas zīmes rāda uz vienu centru. Karikatūrists

Ed. Keiņš garantē patīkamu izsoļošanu.

MLB gada sapulce notika 9. maijā, Latviešu centrā. To vadīja priekšnieks M. Štauers, bet pierakstīja Inese Ortmane.

Ar klusuma brīdi pieminēja mūžībā aizgājušos biedrus.

Nolasīja un pieņēma iepriekšējo pilnsapulces protokolu.

Ziņojumus deva priekšnieks Mārtiņš Štauers, kasīere Anita Poriete-Bedard, sarīkojumu daļas vadītājs Uldis Lūsis, bibliotēkārš Jānis Birze un revīzijas komitejas priekšnieks Elmārs Bārdiņš. Visus ziņojumus pieņēma vienbalsīgi (priekšnieka un kasīeres ziņojumi būs nākamajā MLB Ziņotāja numurā - red.).

Vēlēšanās par MLB priekšnieku atkal ievēlēja M. Štaueru, bet valdē visus līdzšinējos locekļus - Jāni Birzi, Viesturu Hūnu, Robertu Klaiši, Uldi Lūsi, Inesi Ortmani, Anitu Porieti-Bedard un Dagmāru Ziediņu. Revīzijas komisijā - Elmāru Bārdiņu, Elgu Čops un Valdi Ozolu. Par MLB Ziņotāja redaktoru atkal apstiprināja M. Štaueru, bet par administrātoru - A. Porieti-Bedard, par delegātu LNAK padomē - Robertu Klaiši.

Nolēma paaugstināt biedru maksu no \$ 10 uz \$ 15 gadā. MLB Ziņotāja abonementu maksas līdz 1997. g. 1. janvārim paliek līdzšinējās, bet valdei ir tiesības tās pēc tam paaugstināt, ja izdošanas izdevumi to prasītu.

Par MLB Goda biedriem izraudzīja Mārtiņu Ikvidu, Mariju Tūteri, māksl. Alisi Kalniņu, Albertu Krievu un Oskaru Vindedzi, kas visi daudz darījuši biedrības labad un vispār devuši daudz Montrealas latviešu sabiedrībai. Goda biedru diplomu pasniegšana notiks kādā no nākamajiem sarīkojumiem.

Pārrunāja biedrības 50 gadu pastāvēšanas svinību rīkošanu 1998. gadā. Atzina, ka būtu jāizdod Montrealas latviešu sabiedrības vēsture. Šajā sakarībā ikviens montrealietis aicināts iesniegt materiālus, kas šādam izdevumam varētu lietot noderēt. Neturiet sveci zem pūra!

Biedrība atbalstīs LNAK pasākto dzīves stāstu vākšanu un aicina savus biedrus tādos uzrakstīt un iesniegt priekšniekam M. Štaueram. Šādu materiālu vākšanu vanagu un vanadžu saimē atbalsta arī DV Kanādā. Vākšanas darbu koordinēs Miķelis Svilans, Otavā. Šis ir nozīmīgs pasākums.

Paredzēja rīkot pankūku brokastis 29. septembrī, bet gadskārtējo tirdziņu 2. novembrī, aicinot plašāko sabiedrību šos pasākumus atbalstīt.

Grāmatu skaits MLB bibliotēkā pieaudzis no 1800 uz 1841 sējumiem. 7 vīrieši aizvadītā darb. gadā izlasījuši 55, bet 9 sievietes 47 grāmatas; kopā 16 regulāri lasītāji, kas lasījuši 102 grāmatas. Bibliotēka arvien vēl saņem un vēlas saņemt tautiešu grāmatu atvērējumus. Tā ziņoja bibliotēkārš Jānis Birze.

Revīzijas komisija visus dokumentus bija atradusi labā kārtībā un izteica pateicību kasīerei A. Porietei-Bedard.

Sapulce ilga nepilnas divi stundas. □

#####

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS

Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
 Ev.-lut. Trisvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224
 telpu adreses: Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, tālrunis 634-4082

- 13. jūnijā, plkst. 19:30, draudzes namā, latviešu ev.-lut. Trisvienības draudzes valdes sēde.
- 14. jūnijā, plkst. 19:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, **Aizvesto piemiņas dienas dievkalpojums** kopā ar igauņiem.
- 16. jūnijā, plkst. 11:00, Mt. Royal kapos, latv. ev.-lut. Trisvienības draudzes **kapu svētki**.
- 18. jūnijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu sabiedriskā centra **kārtējā valdes sēde**.
- 20. jūnijā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video lentes izrāde**.
 plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **sanāksme, veltīta Jāņiem**.
- 22. jūnijā, plkst. 17:00, Tērvetē, latv. ev.-lut. Trisvienības draudzes Tērvetes komitejas **Jāņu sarīkojums**. Skatiet paziņojumu **25. lpp.!**
- 23. jūnijā, plkst. 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trisvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
- 30. jūnijā, plkst. 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trisvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums**.

- 3. jūlijā, plkst. 16:00, Latviešu centrā, akciju sabiedrības "Bebri" **kārtējā sanāksme**.
- 11. jūlijā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video lentes izrāde**.
 plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme**.
- 14. jūlijā, plkst. 11:00, Tērvetē, Tērvetes bērnu vasaras nometnes **atklāšanas dievkalpojums**.
 plkst. 12:00, **apmēram, karogu uzvilkšana nometnē**.
- 14. jūlijā, plkst. 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latv. ev.-lut. Trisvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
- 20. jūlijā, plkst. 19:30, Tērvetē, bērnu vasaras nometnes **ugunskura vakars**.
- 21. jūlijā, plkst. 11:00, Tērvetē, bērnu vasaras nometnes **dievkalpojums**.
- 21. jūlijā, plkst. 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latv. ev.-lut. Trisvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
- 27. jūlijā, plkst. 19:00, Tērvetē, bērnu vasaras nometnes **ugunskurs un nometnes slēgšana**.
- 28. jūlijā, plkst. 11:00, Tērvetē, latv. ev.-lut. Trisvienības draudzes **dievkalpojums**.
- 28. jūlijā, plkst. 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latv. ev.-lut. Trisvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums**.

- 3. augustā, plkst. , Tērvetē, Tērvetes gada svētku sarīkojums.
- 4. augustā, plkst. 11:00, Avokas kapos, Tērvetes tuvumā, **kapu svētki**.
- 4. augustā, plkst. 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latv. ev.-lut. Trisvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
- 7. augustā, plkst. 16:00, Latviešu centrā, akciju sabiedrības "Bebri" **kārtējā sanāksme**.
- 8. augustā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video lentes izrāde**.
 plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme**.
- 11. augustā, plkst. 11:00, Tērvetē, latv. ev.-lut. Trisvienības un Otavas latv. ev.-lut. Miera draudzes kopīgais **dievkalpojums**.
 Pēc tā p i k n i k s .
- 18. augustā, plkst. 10:00, Tērvetē, Montrealas latv. pensionāru apv. **izbraukums**. Iespējama Otavas senioru kluba piedalīšanās.

MLB Z 1996 VI 1.150 e

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

● MLB ZIŅOTĀJA redakcijai tagad ir savs FAKSA numurs - 514-457-3496

MLB ZIŅOTĀJA administratorei un MLB kasīerei A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que,
 Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 30.00 vai \$ 25.00)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju	\$ _____
LNAK dalības maksu (maksājot caur MLB \$ 10.-).....	\$ _____
MLB biedru maksu par 1996./7. darbības gadu (\$ 15.-)	\$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai	\$ _____
Ziedojums Kopējam svētku sveicienam	\$ _____
Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda	Kopā \$ _____

0312017040

**Goliger's
Travel**
SINCE 1955

Kravis Travel Services Ltd.

- Ceļojumi uz Latviju
vīzas, lidojumi,
auto īre un viesnīcas
- Jūsu ciemiņiem no Latvijas
kārtojam lidojumus
- Ekskursijas pa Latviju
sadarbībā ar Latvia Tours

Jūsu pārstāvis Jānis Kravis
(416) 924-6328

Cumberland Court,
99 Yorkville Ave.
Toronto, Ont. M5R 3K5
Fax (416) 924-5954

1-800-268-7442

MLB ZIŅOTĀJA FAKSS - 514-457-3496

LAKESHORE Simfoniskā orķestra,
diriģenta Andra Gūtmaņa vadībā,
Kanadas dienas
KONCERTS

pirmdien, 1. jūlijā, plkst. 19:30, 2 St. Anne St.,
St. Joachim baznīcā, Point Claire Village

Pedalās arī McGill Universitātes
bērnkoris.

Atskaņos Champagne, Hendeļa un Šūberta darbus.

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem.

Apmeklēt lūdz

Rikotāji

♦ Laikā no 3. - 7. jūlijam, Toronto notiks X LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI KANADĀ, kuņus riko Latviešu Dziesmu svētku biedrība Kanadā. Izmantojiet MLB Ziņotāja š. g. marta un aprīļa numuros iespēstās ieejas karšu pasūtīšanas zīmēs. Tajās Jūs variet tuvāk iepazīties ar dažādajiem oficiālajiem notikumiem šajos svētkos. Gatavojaties un brauciet!

♦ Laikā no 13. - 18. augustam, Santa Krūz kalnos, Kalifornijā, notiks X LATVIEŠU DRAUDŽU DIENAS, kuņas riko LDD-96 Ricības komiteja. Plašāka informācija iegūstama Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzē, zvanot draudzes priekšniekam A. Spuram, tel. 634-5649, vai māc. R. Caunei, tel. 489-3224. Ja vēlaties piedalīties, neatlieciet izkārtojumu uz vēlāku laiku!

♦ Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām uz rokas 6. jūnijā, bet pārējos eksemplārus nododam Kanadas pastā 11. jūnijā.

**COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE**

Funeral Directors

- 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Laryanna

MAX-IMMO
Courtier & Immobilier

Uldis Lasis, B. A.
Agent immobilier
☎514-488 7615

MLS

PAKALPOJUMI
nekustāmo īpašumu tirdzniecībā.
Zvaniet! - Tel. 514-488-7615

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832
REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832
ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5
EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. **DARBINIEKI:** Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Konstantīns Čaks, Imants Freibergs, Ludvigs Kalniņš, Anna Kreipāne, Marga Lūsis, Uldis Lūsis, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Anna Skujiņa, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 30.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem - \$ 25.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. **PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSAS:** mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un vispārējas ziņas nepauz ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatus iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonimus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL
JUNE 1996 JUIN
MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS
Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Qué, Canada H9X 2R2, ☎514-457-9832